

LA CONSTRUCCIÓ DE LA CIUTADANIA

40 ANYS

D'ESTATUT D'AUTONOMIA

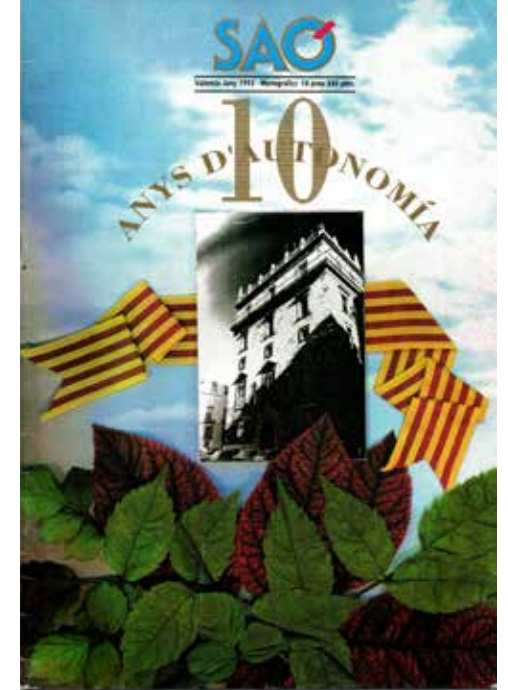

TRANSICIÓ

L'Ajuntament d'Aldaia commemora, a través de l'exposició "La construcció de la ciutadania. 40 Anys d'Estatut d'Autonomia", el procés conegut com La Transició Valenciana. Una etapa històrica cap a la democràcia que transcorre des del 20 de novembre de l'any 1975, amb la mort del dictador Francisco Franco, fins l'any 1982, amb la publicació de la Llei Orgànica de l'1 de juliol de l'Estatut d'Autonomia Valenciana. Norma bàsica que, després d'un llarguíssim període de més de 175 anys sense lleis ni institucions pròpies, retornava l'autogovern al poble valencià. Un procés vertiginós i esperonador cap a una nova societat democràtica, amb drets i llibertats plenes, tal com avui la coneixem, amb l'aprovació de la Constitució i de l'Estatut d'Autonomia.

L'exposició compta amb més de 250 peces entre manifestos, testimonis, proclames, periòdics, revistes, publicacions clandestines, pamflets, propaganda electoral, cartells, paperetes, pòsters

ELIMINAR
Pilar Rodríguez

1. Monogràfic de la revista Saó, publicat en 1992, en commemoració del desé aniversari de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia.

i fotografies de l'època. Basada en una significativa i meticulosa reconstrucció d'una època plena d'il·lusions i canvis cap a la construcció de la ciutadania democràtica. La publicació d'un ric i rigorós catàleg amb abundants documents, imatges i textos completa l'exposició.

Tant l'exposició com el catàleg, tenen com a suport el text d'Alfred Ramos, comissari de l'exposició. Les imatges emprades es fonamenten amb la cessió gratuïta del material documental, gràfic i hemerogràfic inèdit del bibliotecari Rafael Jara Pozuelo, amb aportacions complementàries de l'Arxiu Municipal d'Aldaia, l'Arxiu de Saó Edicions i els arxius particulars d'Alfred Ramos, Francesc Martínez Sanchis, Víctor Fuentes i Pilar Rodríguez. Tot això enriquit amb les fotografies del reporter gràfic Josep Vicent Rodríguez i de les vinyetes d'humor del dibuixant Juli Sanchis Aguado (Harca) publicades en la premsa valenciana d'aquest període històric.

La construcción de la ciudadanía: 40 años del Estatuto de Autonomía

El Ayuntamiento de Aldaia conmemora a través de la exposición “La construcción de la ciudadanía. 40 años de Estatuto de Autonomía”, el proceso conocido como la **Transición Valenciana** valenciana. Una etapa histórica hacia la democracia, que se extiende desde el 20 de noviembre de 1975, con la muerte del dictador Francisco Franco y termina el año 1982, con la publicación de la Ley Orgánica del 1 de julio de 1982 del Estatuto de Autonomía Valenciano. Norma básica, que después de un larguísimo período **de más de 275 años** sin leyes ni instituciones propias, devolvía el autogobierno al pueblo valenciano. Un proceso vertiginoso y estimulante hacia una nueva sociedad democrática, con plenos derechos y libertades, como lo conocemos hoy, con la aprobación de la Constitución y el Estatuto de Autonomía.

La exposición contiene más de 250 piezas entre manifiestos, testimonios, proclamas, periódicos, revistas, publicaciones clandestinas, panfletos, propaganda electoral, papeletas, carteles y fotografías de la

época. Basada en una reconstrucción significativa y meticulosa de un tiempo llena de ilusiones y cambios hacía la construcción de la ciudadanía democrática. La publicación de un rico y riguroso catálogo con abundantes documentos, imágenes y textos completa la exposición.

Tanto la exposición como el catálogo están narrados por el contrastado texto de Alfred Ramos, comisario del evento. Las imágenes utilizadas se basan en la transferencia gratuita del material documental y hemerográfico del bibliotecario Rafael Jara Pozuelo, con contribuciones complementarias del Archivo Municipal de Aldaia, el Archivo de Edicions Saó y los archivos propios de Alfred Ramos, Francesc Martínez Sanchis, Víctor Fuentes y Pilar Rodríguez. Todo ello enriquecido con las fotografías del reportero gráfico Josep Vicent Rodríguez y las viñetas humorísticas del dibujante Juli Sanchis Aguado (Harca) publicadas en la prensa valenciana de este período histórico.

ELIMINAR
Pilar Rodríguez

The construction of citizenship: 40 years of the Statute of Autonomy

Aldaia Town Hall commemorates the process known as the Valencian transition through the exhibition “The construction of citizenship. 40 years of the Statute of Autonomy”, the process known as the Valencian transition. A historical stage towards democracy, which began on 20th November 1975, with the death of the dictator Francisco Franco and ended in 1982, with the publication of the Organic Law of 1st July 1982 of the Valencian Statute of Autonomy. This basic regulation, which after a very long period of more than **275** 175 years without laws or institutions of their own, returned self-government to the Valencian people. A vertiginous and stimulating process towards a new democratic society, with full rights and liberties, as we know it today, with the approval of the Constitution and the Statute of Autonomy.

The exhibition contains more than 250 pieces including manifestos, testimonies, proclamations, newspapers, magazines, clandestine publications, pamphlets, electoral propaganda, ballot papers,

posters and photographs of the period. The exhibition is based on a significant and meticulous reconstruction of a time full of illusions and changes towards the construction of democratic citizenship. The publication of a rich and rigorous catalogue with abundant documents, images and texts completes the exhibition.

Both the exhibition and the catalogue are narrated by the contrasting text of Alfred Ramos, curator of the event. The images used are based on the free transfer of documentary and newspaper material from the librarian Rafael Jara Pozuelo, with complementary contributions from the Municipal Archive of Aldaia, the Archive of Edicions Saó and the own archives of Alfred Ramos, Francesc Martínez Sanchis, Víctor Fuentes and Pilar Rodríguez. All this enriched with the photographs of the graphic reporter Josep Vicent Rodríguez and the humorous vignettes of the cartoonist Juli Sanchis Aguado (Harca) published in the Valencian press of this historical period.

La conquesta de la democràcia i l'autonomia

La història contemporània d'Espanya ha estat plagada d'adversitats que han dificultat una democràcia plena tal com hui la coneixem. Els entrebancs que va patir la revolució liberal espanyola durant el segle XIX, centúria en la qual es produïren tres guerres civils, nombrosos cops militars i una abundància de conflictes bèl·lics colonials internacionals, se sumen a les dos dictadures militars del segle XX (Primo de Rivera i Francisco Franco) i la cruenta Guerra Civil de 1936-1939. Un balanç trist jalonat d'enormes catàstrofes. La mort del dictador Franco va suposar un canvi radical en la història del país, es va obrir un temps d'esperança cap a la conquesta de la democràcia.

Entre els anys 1975 i 1982 es va produir el període conegut com la Transició democràtica. El país va deixar arrere el règim dictatorial i va passar a regir-se per una Constitució, aprovada per referèndum en 1978, que restaurava la democràcia en forma de monarquia parlamentària. La Transició va significar la legalització de tots els partits polítics, l'amnistia política i la celebració d'eleccions democràtiques per sufragi universal per primera vegada des de la Segona República.

Un altre fet decisiu fou l'organització de l'Estat en comunitats autònomes, algunes de les quals amb llengua pròpia diferent a la castellana. Es reconeixen les llengües cooficials i les cultures autòctones, entre elles la valenciana. Per llei orgànica del 10 de juliol de juliol de 1982 les Corts Generals aprovaren l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, amb el qual es recuperava l'autogovern. Havien passat 275 anys des de l'abolició dels Furs de València per Felip V en 1707, després de la desfeta d'Almansa.

Precisament, en 2022 se celebra el quaranta aniversari de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia. Una fita que commemorem amb l'exposició i catàleg "La construcció de la ciutadania. 40 anys d'Estatut d'Autonomia". Una mostra que ha estat possible gràcies al treball de recerca del comissari cultural, l'investigador Alfred Ramos González, i la generositat del bibliotecari Rafael Jara Pozuelo, que ha cedit el seu fons documental fonamentat en propaganda electoral i premsa política recollida a la ciutat de València entre 1975 i 1983.

L'exposició fa un homenatge al paper de la ciutadania valenciana organitzada al voltant de partits, sindicats i periòdics, així com en manifestacions als carrers, la qual va contribuir amb les seues lluites i reivindicacions a la consecució de la democràcia i l'autonomia. La conquesta de les llibertats i l'autogovern fou el resultat d'un pacte entre les forces oberturistes del franquisme en declivi i l'empenta ciutadana i dels partits democràtics, agrupats en plataformes estatals com la Junta Democràtica (1974) i la Plataforma de Coordinació Democràtica (1975), o d'àmbit regional com la Taula Democràtica de València (1973) i la Junta Democràtica del País Valencià (1975). Les lluites ciutadanes al llarg de 1976-1982 feren possible la democràcia que hui gaudim. Convé no oblidar-ho, perquè la democràcia mai està guanyada del tot, sempre necessita la vitalitat reivindicativa de la ciutadania com a defensora dels drets socials i les llibertats.

suprimir 'de juliol', es repeteix

Guillermo Luján Valero

Alcalde d'Aldaia

Empar Folgado

Regidora de Cultura

SUMARI

8	CRONOLOGIA
12	LES ACABALLES DEL FRANQUISME
16	LA TAULA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ
20	LA JUNTA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ
24	ELS DEU D'ALAUÀS
28	LA MORT DEL GENERAL FRANCO
32	LA TAULA DE FORCES POLÍTQUES I SINDICALS DEL PV
36	“LLIBERTAT, AMNISTIA I ESTATUT D'AUTONOMIA”
42	PER UNA ESCOLA VALENCIANA
48	REFERÈNDUM DE LA LLEI DE LA REFORMA POLÍTICA
52	LEGALITZACIÓ DEL PARTIT COMUNISTA D'ESPANYA
56	PRIMERES ELECCIONS GENERALS

64	EL PROCÉS CONSTITUCIONAL
70	LA BATALLA DE VALÈNCIA
76	EL CONSELL DEL PAÍS VALENCIÀ
80	PRIMERES ELECCIONS MUNICIPALS
84	L'INICI DEL PROCÉS AUTONÒMIC
90	LES 2 VIES AUTONÒMIQUES
96	EL COLP D'ESTAT DEL 23 DE FEBRER
100	APROVACIÓ DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA
104	EL NAIXEMENT DE LES ESTRUCTURES COMARCALS
108	LA CREACIÓ DE LA MANCOMUNITAT DE L'HORTA SUD
112	ALDAIA EN LA TRANSICIÓ
118	ANNEXOS
152	FONTS I AGRAÏMENTS

LA CONSTRUCCIÓ DE LA CIUTADANIA

40 ANYS
D'ESTATUT D'AUTONOMIA

1973

AGOST

Constitució de la Taula Democràtica de València.

20 DE DESEMBRE

Mor en atemptat d'ETA el president del govern, l'almirall Carrero Blanco.
Luis Carrero Blanco

1974

2 DE MARÇ

Execució a garrot de l'anarquista Salvador Puig Antich.

25 D'ABRIL

Revolució dels Clavells a Portugal que acaba amb la dictadura de Marcelo Caetano.

Eliminar text i posar el següent:

Proclamació del rei Juan Carlos I.

1975

5 D'AGOST

Presentació de la Junta Democràtica del País Valencià.

24 D'AGOST

Constitució, el 24 d'agost, del Consell Democràtic del País Valencià.
Eliminar el text i posar: Constitució del Consell Democràtic del País Valencià.

27 DE SETEMBRE

Són executats cinc membres d'ETA i un del FRAP.

20 DE NOVEMBRE

Mor el Cap d'Estat, general Francisco Franco.

22 DE NOVEMBRE

Proclamació, el 22 de novembre, del rei Juan Carlos I.

1976

24 DE MAIG

Constitució de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià.

12 DE JUNY

Manifestació a València amb el lema "Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia".

30 DE JUNY

Celebració de la I Escola d'Estiu del País Valencià.

3 DE JULIOL

Nomenament d'Adolfo Suárez com a president del govern, substituint Arias Navarro.

4 D'AGOST

El govern decreta una amnistia política.

10 DE SETEMBRE

El president Adolfo Suárez presenta el projecte de llei de la Llei Reforma Política.

15 DE DESEMBRE

Aprovació en referèndum de la Llei de la Reforma Política.

Eliminar text complet "10 de març". Referència cronològica incorrecta

Afegir en 1978 (abans de la data del 6 de desembre) el text següent:

1977

8 DE FEBRER

Legalització dels partits polítics, no de tots els existents.

10 DE MARÇ

Constitució del Consell del País Valencià, presidit pel socialista J. L. Albiñana.

9 D'ABRIL

Legalització del Partit Comunista d'Espanya (PCE).

15 DE JUNY

Primeres eleccions generals democràtiques, des de febrer de 1936.

1978

6 DE DESEMBRE

Aprovació en referèndum de la Constitució Espanyola.

10 D'ABRIL

Constitució del Consell del País Valencià, presidit pel socialista Josep Lluís Albiñana

1979

3 D'ABRIL

Primeres eleccions locals.

1980

ABRIL

El govern de la UCD decideix que el PV accedisca a l'autonomia per l'article 143.

1981

23 DE FEBRER

Intent de colp d'Estat. Ocupació militar de la ciutat de València.

OCTUBRE

S'impulsa la creació de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud.

1982

2 D'ABRIL

Creació de la Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud.

1 DE JULIOL

Llei Orgànica de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

Construir el futuro
está en tu mano

PSOE

Sí a la
Constitución

**UNIO
VALENCIANA**

C.T.I.

Con el Centroderecha
podrás tener Moderación

tu que votas
la reforma
VOTA
en Valencia

**NO
AL CENTRALISMO**

*Por una
politica valenciana*

R.S.E.

CNT

AIT

Vota

**Anem a votar
PCE-P.C.P.V.**

EL VOT QUE
MÉS TREBALLA

¡catolico!
EN DEFENSA DE TU RELIGION

no! A LA CONSTITUCION

la verdad
de

¡VIVA ESPAÑA!

TRIA ESPERA
DA UNO CUMPLA
DEBER

VOTE

CE

Vote es

**UNION DE
CENTRO
DEMOCRATICO**

QUE REPRESENTA
LA CONSTITUCION
PARA LA MUJER

*Partido Radical Socialista
de Valencia*

● Escuelas gratuitas y
suficientes

**VOTA RADICAL
SOCIALISTA**

Oficina electoral: C/ D. Juan de Austria, Nº 26-PRAL.

1973

LES ACABALLES DEL FRANQUISME

Revolució dels Clavells

Altres esdeveniments que marcarien el final de la dictadura espanyola van ser la revolució dels clavells de Portugal, el 25 d'abril de 1974, que posava fi a la dictadura del país veí causant un gran efecte en l'Estat Espanyol, la greu crisi energètica i el seu gran impacte sobre l'economia espanyola, el fracàs de la maquillada obertura política d'Arias Navarro, la lluita del moviment obrer, la creixent tasca d'oposició i millor organització dels clandestins partits polítics i centrals sindicals, l'emergent i dinàmic moviment estudiantil i l'enfrontament d'una part de l'Església contra el règim.

La dictadura franquista imposada a Espanya després de la Guerra Civil, a partir de l'1 d'abril de 1939, nascuda en el colp d'Estat del 18 de juliol de 1936, pensava que el seu règim, autoritari i sense llibertats públiques, sobreviuria al seu creador el general Francisco Franco. Amb aquest objectiu continuista, el 8 de juny de 1973, el dictador nomenava a l'almirall Carrero Blanco, un incondicional de la seua ideologia, com a president del Govern. Sis mesos més tard, el 20 de desembre, un escamot etarra feia volar pels aires el cotxe de l'almirall Carrero Blanco que va morir en l'acte. Aquest atemptat va tindre greus conseqüències polítiques al trencar una part de les aspiracions de continuïtat del règim, a través de la seua figura.

PAG. ESQUERRA
2. Forat que va deixar l'explosió de l'atemptat d'ETA contra Carrero Blanco.

PAG. DRETA
3. Imatge de la repressió franquista.

- 4. La policia franquista carregant contra un grup de manifestants.
- 5. Nomenament de Carlos Arias Navarro com a president del govern.
- 6. Mort de Carrero Blanco

- 7. El cantant Raimon, un dels màxims exponents de la Nova Cançó.
- 8. Manifestació feminista
- 9. Pintada de la campanya ciutadana "Parlem valencià".

1975

LA TAULA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ

ATENCIÓ. Posar els peus de foto 11
i 12 amb els següents textos:

11. Doro Balaguer (PCPV-PCE). / Josep
Vicent Rodríguez

12. Manuel Sánchez Ayuso (Partido
Socialista Popular-PSP). / Josep
Vicent Rodríguez

10. Vicent Ventura (PSPV). / Josep Vicent
Rodríguez

11. Doro Balaguer (PCPV-PCE) / Vicent
Ventura (PSPV). / Josep Vicent Rodríguez

12. Manuel Sánchez Ayuso (Partido
Socialista Popular-PSP) / Vicent Ventura
(PSPV). / Josep Vicent Rodríguez

A inicis dels anys setanta comencen a agrupar-se els diferents partits i organitzacions d'oposició al règim franquista per tal de construir una societat democràtica amb plenes llibertats ciutadanes. Una de les primeres plataformes unitàries de l'Estat Espanyol és l'Assemblea de Catalunya, nascuda en novembre de 1971, amb un gran conjunt de partits i organitzacions polítiques.

Aquest model serà seguit en el nostre territori. Així, a l'agost de 1973, a València, es crearà la primera plataforma unitària de partits i organitzacions antifranquistes valenciana anomenada Taula Democràtica de València. Els partits integrants van ser el Partit Comunista d'Espanya (PCE), el Partit Socialista Popular (PSP), els Grups d'Acció i Reflexió Socialista (GARS) futur PSPV, la Unió Democràtica del País Valencià (UDPV), el Partit Carlista, Bandera Roja (BR) i el Partit del Treball d'Espanya (PTE).

Aquest organisme va ser punt de referència per a totes les organitzacions d'oposició al règim en el nostre territori.

DECLARACIO DE LA TAULA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIA.

Davant la realitat del canvi de la societat espanyola i la immobilitat voluntària i intrínseca del règim polític d'Espanya, les forces democràtiques han d'adoptar una postura convergent i clara que es tradueixca en una alternativa seriosa i vàlida per al futur dels pobles d'Espanya.

Convencuts d'esta necessitat, diverses forces democràtiques acorden de trobar-se a la TAULA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ i marcar, alhora, els principis i objectius bàsics que presidiran l'alternativa política que ofereixen.

Per a la seua realització, la dita taula proposa al poble valencià que es forme, al seu dia, un govern transitori, controlat per totes les forces democràtiques, el qual faça seus i materialitze els següents principis i objectius, per entendre que són l'aspiració real del propi poble valencià.

PRINCIPIS I OBJECTIUS

1—Restabliment de les llibertats essencials, és a dir, de consciència, d'expressió, de premsa, d'associació, de reunió, de manifestació, sufragi universal secret i directe i garanties individuals, la correcta aplicació de tot el qual, facilitarà els canvis per via pacífica que la societat espanyola reclama.

2—Amnistia total i completa per a totes les responsabilitats polítiques de qualsevol signe, el que suposa, entre d'altres coses, la llibertat immediata de tothom que en patisca privació per causes polítiques.

3—Promulgació d'un estatut autònom el qual situi al País Valencià en condicions similars a les que obtinguen les altres regions històriques i diferenciades de l'àmbit de l'Estat Espanyol.

4—Reconeixement de la llibertat sindical, que significa el dret dels treballadors a crear lliures propies organitzacions, amb independència dels partits polítics i dels governs; el dret de reunió, el dret de vaga, etc....

5—Adopció de mesures immediates per a millorar la situació de les masses populars i per a resoldre els problemes més urgents que el país tinga plantejats.

6—Convocatòria i inici d'unes corts constituents en un terme raonable de sis mesos a un any, triades per sufragi universal, les quals, dins del marc de les llibertats, drets i garanties establides en els apartats anteriors, configuraran per al futur les institucions polítiques de l'Estat Espanyol, d'acord al marc abans indicat, posant-hi terme al període provisional.

LES FORCES QUE INTEGREN LA TAULA DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ, SE COMPROMETEN A DESARROLUPAR QUANTES INICIATIVES CONSIDEREN OPORTUNES I VALILOSES PER LA CONSECUCIÓ PRÀCTICA DELS ACORDS QUE HAN PRES, SENSE MINVA, EN CAP DE CAS, DE LA INDEPENDÈNCIA POLÍTICA, PROGRAMÀTICA O D'ACCIÓ DE CADASCUNA D'ELLES.

LA TAULA DEMOCRÀTICA PRENDRA ELS SEUS ACORDS PER UNANIMITAT.

LA TAULA DEMOCRÀTICA CRIDA A INCORPORAR-S'HI TOTES LES FORCES DEMOCRÀTIQUES DEL PAÍS VALENCIÀ QUE ACCEPTEN LA DECLARACIÓ TRANSCRIPTA.

* * *

!! POR LAS LIBERTADES DEMOCRATICAS!!
!! POR LA AMISTIA DE TODOS LOS PRESOS Y EXILIADOS POR CAUSAS POLITICAS Y SINDICALES!!

Valencia, Noviembre de 1.974

Organización Comunista Bandera Roja
Partido Carlista
Partido Comunista de España
Partido Comunista de España Internacional
Partido Socialista del País Valenciano
Unión Democrática del Pueblo Valenciano

PAG. ESQUERRA

13. Declaració de la Taula Democràtica del País Valencià. Novembre de 1974.

PAG. DRETA

14. Manifestació a València, 7 d'octubre de 1979 / Arxiu Saó.

LA JUNTA DEMOCRÁTICA DEL PAÍS VALENCIÀ

PAG. ESQUERRA

15. Antonio Palomares (PCPV-PCE).

/ Josep Vicent Rodríguez

16. Manuel Broseta, President de la Junta Democrática del País Valencià.

/ Josep Vicent Rodríguez

PAG. DRETA

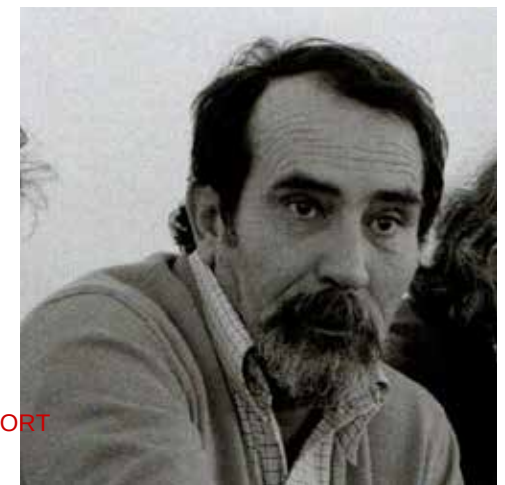
17. Rosalía Sender (Movimiento Democrático de Mujeres). / Josep Vicent Rodríguez

18. Enrique Cerdán Tato (PCE). / Josep Vicent Rodríguez

Altra plataforma unitària d'oposició al règim va ser la Junta Democrática del País Valencià (JDPV), constituïda el 5 d'agost de 1975 a Alfafara, poble de la comarca del Comtat. Entitat formada dos anys més tard que la Taula de Democràtica de València, dissolta per diferències internes. La Junta Democrática del País Valencià tenia el precedent en la Junta Democrática d'Espanya, presentada a Madrid i a París, el 30 de juliol de 1974. Fou Santiago Carrillo qui presentà, a la capital francesa aquesta plataforma.

La JDPV estigué integrada pel PCE, PSP, OCE (Bandera Roja), PTE, Partit Demócrata y Liberal del País Valenciano (PDLPV), Comissions obreres (CCOO), Justicia Democrática, Movimiento Democrático de Mujeres i diverses personalitats independents. La permanent de la JDPV estigué presidida pel catedràtic Manuel Broseta, (independent), independent i la vicepresidència pel periodista alacantí Enrique Cerdán Tato (PCE). En el programa de la JDPV destacava la reivindicació dels drets i les llibertats individuals i la defensa de l'autonomia, però sols per a les nacionalitats històriques, és a dir, Catalunya, Euskadi i Galícia. Es formaren més de 200 Junes democràtiques al llarg del País Valencià.

Hi hagué importants partits polítics que no s'integraren a la JDPV, com ara el PSOE, liderat a l'Estat Espanyol des del Congrés de 1974 a Suresnes per Felipe González, el MCE, el PTE, la ORT o l'ORT Izquierda Demócrata Cristiana (IDC) de Joaquín Ruiz Giménez.

COMUNICADO CONJUNTO DE LA JUNTA
DEMOCRATICA Y CONSELL DEMOCRATIC
DEL PAIS VALENCIA.

VALENCIA, vivió el pasado día 16, la jornada democrática más importante de los últimos 36 años. El pueblo valenciano, convocado conjuntamente por el Consell Democràtic y la Junta Democràtica, acudió masivamente a ejercer su derecho a expresarse y manifestarse públicamente en favor de la amnistía, las libertades democráticas y el Estatuto de Autonomía.

Más de 20.000 personas, procedentes de distintas comarcas del País Valenciano, respondieron a esta llamada, efectuada en las condiciones difíciles y los medios escasos que toda vía nos impone la ilegalidad.

El objetivo de la convocatoria y la voluntad que en todo momento animó y expresaron los manifestantes fué la realización de un acto pacífico y silencioso por las calles de Valencia, en pro de la amnistía, el retorno de los exiliados políticos, el reconocimiento de las libertades públicas y el estatuto de autonomía, para entregar unas 40.000 firmas al Poder Judicial.

Frente a este cívico propósito, la actitud y respuesta del Gobernador Civil y de las Fuerzas de Orden Público fué muy distinta. No obstante conocer suficientemente las autoridades responsables tanto la finalidad como el carácter pacífico de la convocatoria, procedieron primeramente a sembrar la confusión difundiendo calumnias absurdas, usurpando siglas de Organizaciones Políticas de Izquierda, y, junto a esto, se recurrió a un despliegue desacomunado de Fuerzas del Orden, notoriamente reforzadas con unidades antidisturbios, que ocuparon militarmente el centro de la ciudad y los posibles itinerarios de la manifestación.

Pese a los reiterados intentos de los manifestantes para que el acto se desarrollase de modo pacífico, la fuerza pública actuó en todo instante con violencia brutal y desproporcionada. Tal violencia produjo docenas de heridas y contusiones entre los manifestantes, aún que ningún agente de la autoridad resultase mínimamente lesionado, y desde luego ni siquiera atado.

~~Tampoco se registraron daños materiales en la vía pública.~~
La conducta de los manifestantes fué en todo momento cívica y serena, lo cual impidió las gravísimas consecuencias que se hubiesen podido derivar de la actitud violenta y provocadora de la policía.

El pueblo valenciano ha demostrado pacíficamente cuáles son sus verdaderos anhelos. La represión que sufrieron los hombres y mujeres de todas clases y procedencias que a la manifestación acudieron, demuestra también el carácter totalitario del Régimen que todavía soportamos, incapaz de asumir las necesidades democráticas que la sociedad exige. Precisamente ello nos impulsa a intensificar cada vez más, nuestra lucha dirigida a producir la ruptura democrática, único modo de configurar la sociedad libre que los pueblos de España deseamos. Solamente unas instituciones, libremente asumidas y protagonizadas por todos, puedan asegurar la convivencia democrática que este Régimen nos niega.

Nuestro convencimiento de que el Pueblo Valenciano continuará el proceso de ruptura democrática, que esta manifestación ha supuesto, nos asegura por encima de cualquier intento represivo, el triunfo de las LIBERTADES.

El Consell Democràtic y la Junta Democràtica, interpretando justamente el espíritu de la convocatoria, quieren hacer patente su reconocimiento a:

I- Cuantas personas, interpretando justamente el espíritu de la convocatoria se sumaron a la manifestación pacífica.

II- A los vecinos de las calles donde se desarrollaron los acontecimientos, por sus muestras de adhesión y ayuda efectiva prestada.

III- A los medios informativos, por la información correcta y puntual dada a sus lectores, salvada la excepción tristísima, por tendenciosa, del diario del Movimiento de Valencia.

País Valencia diecisiete de Enero de mil novecientos setenta y seis.

1975

ELS DEU D'ALAUQUÀS

Els partits i organitzacions valencianes que no volgueren, en agost de 1975, integrar-se en la Junta Democràtica del País Valencià impulsaren el mateix mes d'agost, el Consell Democràtic del País Valencià (CDPV). Aquestes organitzacions discrepaven de la JDPV, entre d'altres, en la reivindicació de l'Estatut d'Autonomia per al País Valencià i per l'ús oficial de la llengua pròpia dels valencians i valencianes.

Integraren el CDPV el Partit Socialista del PV (PSPV), la Unió Democràtica del País Valencià (UDPV), el Partit Socialista d'Alliberament Nacional del Països Catalans (PSAN), el Moviment Comunista del País Valencià (MCPV),

Unificación

Unificació Comunista de España (UCE), el Partit Carlí, la Unió General de Treballadors (UGT) i la Unió Sindical Obrera (USO). Un poc més tard es va afegir la Federació Valenciana del PSOE.

Un poc abans, el 24 de juny de 1975, van ser detinguts per la Brigada Político-Social (BPS) franquista deu membres impulsors del CDPV, que s'havien reunit en la Casa d'Exercicis Espirituals de la Puríssima d'Alaquàs. Aquestes persones seran coneguts pels “Deu d'Alaquàs”: Vicent Soler, Ernest Lluch, Josep Guia, Joan Josep Pérez Benlloch, Carles Dolç, Francesc Candela, Josep Corell, Laura Pastor, Francesc Xavier Navarro i Carlos Manuel Martínez.

Van ser lliurats al Tribunal d'Ordre Públic (TOP) i se'ls va decretar presó provisional. El jutjat d'ordre públic número dos de Madrid dictà un auto de processament contra ells per delictes d'associació il·lícita. Acusats de voler l'autogovern valencià “Els 10 d'Alaquàs” van romandre uns dies a la presó. Finalment foren posats en llibertat provisional —sota fiança de 10.000 pessetes per cap— fins que la causa seria arxivada en aplicació de l'indult reial de 25 de novembre de 1975.

21. Ernest Lluch

21. Ernest Lluch. / Josep Vicent Rodríguez

SUPRIMIR PEUS 22 i 23 I POSAR EL SEGÜENTS:

22. Homenatge d'Acció Cultural a 'Els 10 d'Alaquàs' en 2015. / Arxiu Víctor Fuentes

23. Homenatge de la Universitat de València a 'Els 10 d'Alaquàs' l'any 2000. / Josep Guia-J.J. Pérez-Carles Dols (Arxiu Víctor Fuentes).

PAG. ESQUERRA

22. Homenatge d'Acció Cultural a 'Els 10 d'Alaquàs' en 2015. / Arxiu Víctor Fuentes

23. Homenatge de la Universitat de València a 'Els 10 d'Alaquàs' l'any 2000. / Josep

Guia-J.J. Pérez

24. Els 10 d'Alaquàs. / Arxiu Víctor Fuentes

PAG. DRETA

25. Full informatiu del Consell Democràtic al Poble del País Valencià, 1 d'agost 1975

AL POBLE DEL PAÍS VALENCIÀ

Les forces polítiques sotassignants, que reconeixen la realitat unitària del País Valencià i l'opressió nacional que pateix, i que lluiten per l'acabament de la Dictadura, hem decidit de constituir el CONSELL DEMOCRÀTIC DEL PAÍS VALENCIÀ, com a plataforma unitària de forces democràtiques, la funció del qual és de dirigir i coordinar les lluites del nostre poble per a fer possible el trencament democràtic al País Valencià. Entenem per trencament democràtic la immediata consecució i el manteniment de:

1. Les llibertats democràtiques (llibertat de partits democràtics; seua organització pròpia; llibertats d'expressió, de reunió i d'associació; dret de vaga i de manifestació; sufragi universal per als majors de 18 anys).
2. L'amnistia per als presos polítics i sindicals i el retorn dels exiliats.
3. La supressió de l'aparell de repressió feixista (legislacions i tribunals especials; antecedents i fitxers polítics; BPS i d'altres forces repressives).
4. L'oficialitat de les llengües catalana, de la qual el valencià és una variant, i castellana.
5. L'establiment d'un Estatut Provisional d'Autonomia, amb els necessaris organismes d'autogovern, com a requisit per al lliure exercici del dret d'autodeterminació.
6. El control obrer del patrimoni de la CNS.

El CONSELL no postularà la violència gratuïta i procurarà que el trencament democràtic es produeixca amb les menors tensions possibles. Aquest trencament democràtic es farà conjuntament amb la resta dels pobles de l'Estat Espanyol. S'iniciarà aleshores un període constituent en el que es definirà l'Estatut d'Autonomia definitiu i la forma política de l'Estat Espanyol.

El CONSELL impulsarà el seu programa en els organismes unitaris comarcals, de barris i sectorials i s'esforçarà per donar alternatives polítiques i solucions concretes als problemes que hi existeixin. Així mateix, el CONSELL elaborarà un programa de transformacions econòmiques i socials que garantiran la consolidació del procés democràtic, mitjançant la destrucció de les bases materials en que es recolça el feixisme (nacionalització de monopolis i indústries bàsiques d'interés nacional, reforma agrària, revisió dels acords internacionals signats per l'Estat feixista, ensenyament i ple desenvolupament culturals arrelats a la realitat del país, ...). El marc jurídic-polític inicial d'aquest procés democràtic vindrà donat per l'Estatut Provisional d'Autonomia, la redacció i popularització del qual seran tasques assumides pel CONSELL.

En fer públic aquest acord, el CONSELL manifesta la seua voluntat unitària en la lluita pel trencament democràtic, declara el seu propòsit d'aconseguir la unitat de totes les forces democràtiques valencianes i resta obert a la participació de totes elles. Igualment, en tant que plataforma unitària independent de qualsevol altra, es proposa de mantindre relacions i de col·laborar amb la resta de plataformes unitàries existents a l'Estat Espanyol.

Finalment, el CONSELL DEMOCRÀTIC DEL PAÍS VALENCIÀ vol manifestar el seu ferm compromís de lluita contra el feixisme, per la conquesta de la democràcia i, en definitiva, per l'alliberament del nostre poble.

MOVIMENT COMUNISTA D'ESPANYA (MCE)

PARTIT CARLÍ (PCV)

PARTIT SOCIALISTA D'ALLIBERAMENT NACIONAL DELS PAÏSOS CATALANS (PSAN)

PARTIT SOCIALISTA DEL PAÍS VALENCIÀ (PSPV)

SOCIALISTES VALENCIANS INDEPENDENTS (SVI)

UNIÓ DEMOCRÀTICA DEL PAÍS VALENCIÀ (UDPV)

UNIÓ SINDICAL OBRERA (USO)

País Valencià, 1 d'agost de 1975

1975

El dictador Francisco Franco, "Caudillo de España, por la gracia de Dios", com constava en totes les monedes de les famoses pessetes, dirigent absolut i autoritari del règim de l'Estat espanyol des del 1939, morí el 20 de novembre de 1975. Els ciutadans i ciutadanes havien seguit amb expectació, per ràdio i televisió, el "parte mèdico habitual" durant els cinquanta dies de la llarga agonia del "Generalísimo". La seua mort va ser anunciada a les 10h del matí pel President del Govern, Carlos Arias Navarro, amb les famoses paraules: "Españoles: Franco ha muerto". Per a

LA MORT DEL GENERAL FRANCO

molts va ser un dia trist, per a la majoria un dia d'alegria i festa. Amb la mort del dictador es posava fi a un règim, privat de les més essencials drets i llibertats. La dictadura més llarga dels segles XIX i XX. En els funerals posteriors sols va acudir un Cap d'Estat, el general Augusto Pinochet, que havia protagonitzat a Xile, en 1973, un sanguinari colp d'Estat.

Juan Carlos de Borbón (Roma, 5 de gener de 1938), net d'Alfonso XIII, que havia estat triat per Franco, com al seu successor, el 22 de juliol de 1969, va ser coronat, dos dies més tard de la mort de Franco, el 22 de novembre de 1975, en les Corts franquistes, com a rei d'Espanya. S'iniciava una nova etapa en la història d'Espanya.

PAG. ESQUERRA

27. Publicació LAS PROVINCIAS, "Capilla ardiente en el Pardo"

28. Publicació LAS PROVINCIAS, "Franco, enterrado en el Valle de los Caídos"

29. Publicació LAS PROVINCIAS, "El nuevo Gobierno"

30. "Mensaje del Rey al pueblo" (23/11/1975).

34

30. LAS PROVINCIAS: "Mensaje del Rey al pueblo" (23/11/1975).

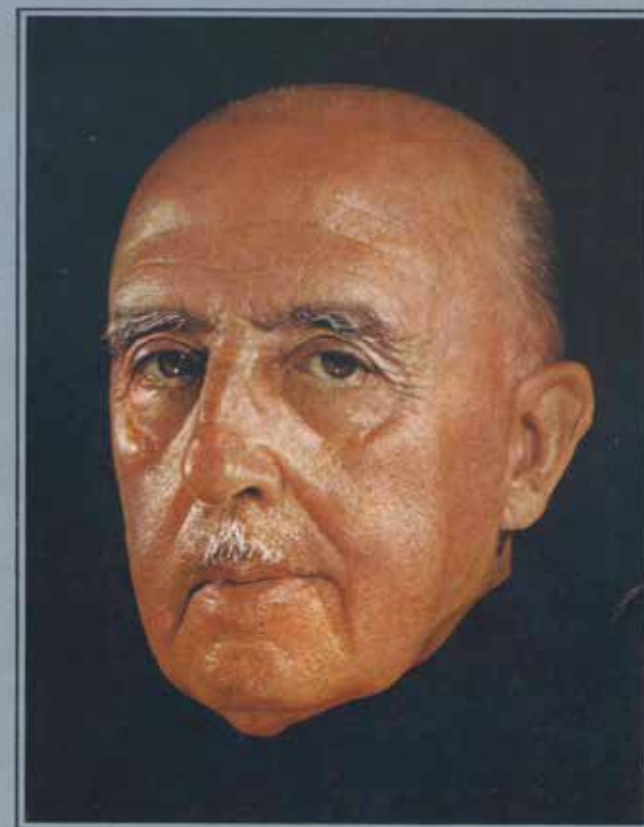
PAG. DRETA

31. Publicació LA ACTUALIDAD ESPAÑOLA, edició especial "Franco, 40 años de historia de España"

La
ACTUALIDAD
Española

DOCUMENTO
SONORO CON

NUMERO FUERA DE SERIE

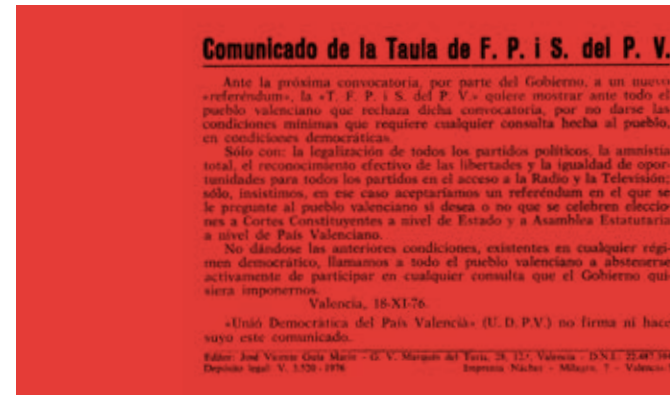
FRANCO
40 AÑOS
DE LA HISTORIA
DE ESPAÑA

160 PTAS.

ELIMINAR aquesta imatge i substituir per la portada de LAS PROVINCIAS: Mensaje del rey al pueblo, de la pàgina. 34, amb el mateix peu de foto.

MOTIU: apareix missatge subliminal en el text "Número fuera de serie".

LA TAULA DE FORCES POLÍTIQUES I SINDICALS DEL PAÍS VALENCIÀ

Per tal d'unir esforços en la lluita per la recuperació de les llibertats democràtiques que s'acceleraren per la mort del dictador Franco i la descomposició del règim, les plataformes democràtiques que s'havien format com ara la Junta Democràtica del País Valencià i el Consell Democràtic del País Valencià, decidiren fusionar-se en 1976 en la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià (TFPSPV). Aquesta plataforma unitària, a la qual no volgueren integrar-se partits de dreta com Alianza Popular (AP) o el Partido Popular Regional Valenciano, representà al País Valencià en la Plataforma d'Organismes Democràtics (POD) amb seu a Madrid, que s'havia creat el 4 de setembre de 1976 a l'hotel Eurobuilding.

Hi trobem entre els assistents a les reunions de la Taula valenciana: Doro Balaguer (PCE), José Luis Albiñana i Joan Lerma (PSOE), Víctor Fuentes (PSP.PV), Vicent Garcés (CSPV), Ernest Sena i Vicent Ruiz Monrabal (UDPV), Dionisio Vacas i Julio Lucas (CCOO), José Corell (UGT), Josep Asensi (ORT), José Sanmartín (PTE), Laura Pastor (Partit Carlista)...

Josep Lluís Albiñana

32. Comunicat de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià.

32. Comunicat de la Taula Polítiques i Sindicals del País Valencià.

Els acords principals que prengué la TFPSPV van ser:

- Organitzar un procés preautonòmic amb la formació d'una Generalitat provisional.
- Elegir representants per a una assemblea constituent del País Valencià.
- Establir la cooficialitat del valencià i el castellà.
- Restabliment de les llibertats fonamentals.
- Crear un marc jurídic basat en els principis i les institucions d'un estatut d'autonomia.
- Derogació i supressió de lleis i institucions de la dictadura franquista.
- Amnistia general.

PAG. ESQUERRA
33. Manifestació per la Taula de Forces Polítiques del País Valencià./ Josep Vicent Rodríguez

34. Integrants de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià. PAG. DRETA

34. Falta pie foto

35. Escrit per a Comunicat de la Taula e FPS del PV

35. Comunicat de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià.

19-5-76

C.C.O.O. del País Valencià
Convergència Socialista del País Valencià
Demócratas Independientes del País Valencià
Federació del País Valencià del Partido Socialista Popular
Federació Socialista del País Valencià (PSJE)
Federació de la Unión General de Trabajadores del País Valencià
Movimiento Comunista del País Valencià
Organización Comunista de España Bandera Roja
Partit Carlí del País Valencià
Partido Comunista de España
P. S. A. N. dels Països Catalans
Partido del Trabajo de España
Unificació Comunista d'Espanya
Unió Democràtica del País Valencià
Unió Sindical Obrera del País Valencià

Comunicat de la Taula de F.P. i S. del P.V.

Reunida la Taula de F.P. i S. del P.V. s'acorda fer públic el següent comunicat:

1. Davant les entradictòries i polèmiques notícies que se han publicat després de la reunió mantinguda entre la delegació de l'Assemblea de Catalunya i la Taula del País Valencià, aquesta última lamenta la limitació del mandat que portava ~~la delegació~~ aquella delegació i denuncia una vegada més les manobres dels sectors antidemocràtics aliats a les dues plataformes que han volgut aprofitar aquesta situació per a enfrontar a dos organismes unitaris que en definitiva porten una lluita comuna, per la llibertat, la democràcia i l'autonomia.

2. Per aquestes raons, la Taula es solidaritza amb l'Assemblea de Catalunya i amb el seu programa de lluita, fent una crida esperanzada per a que, superades les limitacions assenyalades, recoden plenament el programa de la Taula.

3. La Taula considera necessari arribar a una articulació de totes les instàncies unitàries existents al Estat Espanyol, per tal d'oferir una alternativa democràtica global front al ~~reformisme~~ reformisme del actual govern de la Monarquia.

Finalment, la Taula es reafirma en els ~~seu acord constitutiu~~ ^{del seu acord constitutiu} ~~six~~ ^{seis} punts ~~que suposen~~ ^{que suposen}, per al poble Valencià, el trencament democràtic per a la recuperació de les seues llibertats polítiques i de la seua autonomia.

1976

“LLIBERTAT, AMNISTIA I ESTATUT D'AUTONOMIA”

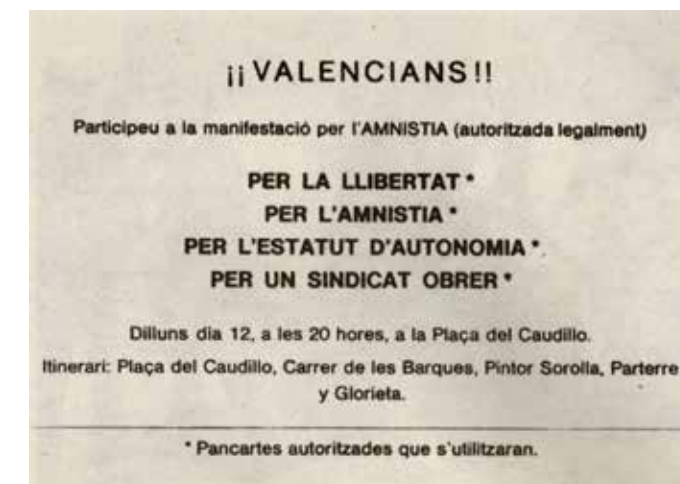
36. Demanda d'amnistia dels ex-presos polítics. / Josep Vicent Rodríguez

Tres paraules que representaven els desitjos i anhels de milers de valencians i valencianes, en la major manifestació democràtica després de la Guerra Civil, celebrada a la ciutat de València, el 12 de juliol de 1976. La manifestació havia estat sol·licitada per la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià al governador civil amb la fi de lliurar al president de l'Audiència un escrit signat per 40.000 persones, en el qual ^{se} sol·licitava al rei la concessió d'una amnistia. Aquests plecs de signatures no pogueren ser lliurats el 12 de gener perquè, en no ser permesa la manifestació per l'autoritat governativa, les vora 25.000 persones van ser dissoltes per la força pública, amb 19 detinguts i nombrosos manifestants contusionats, malgrat el seu caràcter pacífic.

Les xifres sobre la manifestació autoritzada del 12 de juliol discrepen. Els organitzadors parlaren de 130.000 persones, mentre que la Policia Municipal calculà sobre 60.000. L'itinerari que començà en l'actual plaça de l'Ajuntament (aleshores, encara plaça del Caudillo) s'inicià a les 20h i acabà a l'Audiència a les 21'25h.

Les pancartes que portaren les nombroses organitzacions i partits, que representaven a les diverses forces polítiques i sindicals de l'oposició s'aproximaren al miler. La pancarta davantera lluí el rètol de “Taula de Forces Polítiques i Sindicals. Per la llibertat, per l'amnistia, per l'Estatut d'Autonomia, per un sindicat obrer”, on es podia veure al capdavant Josep Lluís Albiñana, Ernest Lluch, Manuel Sánchez Ayuso, Víctor Fuentes, Josep Guia, Francesc de Paula Burguera, Joan Josep Pérez Benlloch, Manuel Broseta, Lluís Font de Mora, Joaquín Maldonado..., la majoria amb clavells rojos. Darrere de la capçalera, una gran senyera amb les quatre barres. Al final de l'itinerari, al Parterre, Lluís Font de Mora, en nom de la Taula inicià en valencià el seu discurs amb les paraules: “Aquesta és la més gran concentració democràtica que des de l'any 1939 hem pogut celebrar en el nostre País”.

37. Crida a la ciutadania per a participar en una manifestació per les llibertats i l'autogovern.

38. Manifestació de 1976: Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia

• Cipriano Salazar Lopez, mayor de edad, con domicilio en Valencia, Calle Nueva, 14, 2ª, con D.O.I. nº 15.971.429.

• Angel Manuel Lopez Alvar, con domicilio en Valencia, mayor de edad, calle Nueva, num 30, con DNI num.º 21.841.823.

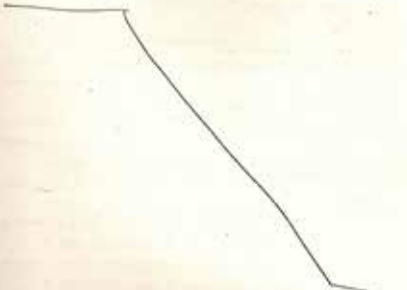
• José Francisco Garcia Garcia, con domicilio en Valencia, mayor de edad, calle Felipe Vile 21, Distingo 21.002.703.

• Enrique Jose Martinez, mayor de edad, con domicilio en Valencia, calle Andres Bello num 5, 7º, DNI 15.059.599.

• Antonio Jose Hernandez, mayor de edad, con domicilio en Valencia, calle de Sagunto, num 175, 2ºI num. 22.011.308.

• José Luis Durruarain Portales, mayor de edad, con domicilio en Valencia, Calle Pabellon num 14, 1ºA.II.

• Francisco Domingo Escorial, mayor de edad, casado, con domicilio en Cardif, San Jaime nº 2, con D.O.I. nº 15.928.208.

2. Vicerre Diego Rando, mayor de edad, casado, con domicilio en
Cobarracpi (Valencia), a/ General Izaguirre nº 8 y D.U.I. nº 18.712.410

3. José Lluís Lloia, mayor de edad, casado, con domicilio en
Sicor (Albacete), a/ San Francisco, 17 y D.U.I. nº 21.531.260

4. Ramon Vitoria Escalier, mayor de edad, casado, con domicilio
en Mielato (Valencia) a/ Rosales, 2 y D.U.I. nº 20.140.709

5. Lluís Pastor Collado, mayor de edad, profesor, con domicilio
en Valencia, a/ Puerto Tofreña nº 30-48 y D.U.I. nº 19.200.068

6. Victor E. Pitarco Alcala, mayor de edad, estudiante del Instituto,
con domicilio en Castellón, a/ Bernardi nº 4 y D.U.I. nº 18.828.659

7. José Luis Riera Segura, mayor de edad, obrero del sector, con
domicilio en Valencia, a/ Sordani nº 30 y D.U.I. nº 18.082.008

ENCUENTRO.- En el transcurso de este Encuentro se utilizarán pautas
con las siguientes lecturas:

"Pala Valenciana", "Pala Valenciana". "Per l'Estatut d'Autonomia", "Per
el Estatut de Autonomia". "Per la Generalitat", "Per la Generalitat",
"Libertat", "Libertat", "Libertat democràtica", "Libertats democrà-
tiques", "Libertat sindical", "Libertat Sindical", "Solidaritat total",
"Solidaritat", "Sindicalisme", "Sindicalisme", "Sindical de l'Industria",
"Sindical de l'Industria", "Per l'Assemblea del Pala Valenciana", "Per la
Assemblea del Pala Valenciana". Asimismo serán portados por los asistentes
un fardo de banderas las cuales propias de la celebración que se profe-
re.

Especially serán pronunciadas gritos con el mismo contenido.

ENCUENTRO.- Los organizadores tendrán previsto un servicio propio
de orden para la celebración de la reunión.

En vista de lo expuesto,

ENCUENTRO a Val. que hanido por realizar el presente escrito se circula
convenir entre la entidad de autorización contenida en el cuerpo del
alio, lo que solicitamos sea en forma positiva.

GOBIERNO CIVIL DE LA PROVINCIA DE VALENCIA
Secretaría General
Señalado, Sr. D.
Excmo Sr. D. F.
El 17-1953

Con esta fecha, el Gobernador Civil de Valencia le signifi-
ca lo siguiente:

"Esta, la solicitud formulada por D. José Luis Alfranca Oj
nos y otros, para llevar a cabo en esta Ciudad una manifestac
ción el día 10 de Julio actual, a las 16 horas, con motivo
previsto de una huelga en suja de "entrar en el Tránsito de
la Asistencia Terrestre de Valencia, unas 10.700 firmas reu
nidos en pliego de, de solicitud de la concesión de una manifestac
general para procos políticos y simbólicas detentados", teniend
nos de la palabra, tras la entrega de los pliegos de firmas, y
algunos de los signatarios aducen, D. José Luis ALFRANCA OJ
nos, D. Isidro Balaguer Sanchez, D. Jose Font de Mora Montesinos,
D. Vicente M. GARCIA RAMON y don José Vicente Mora Ramón)

Vistos los artículos 3 y 10 de la Ley de 17/1956 de 28
de Mayo y el resultado de la información practicada;

HECHO GOBIERNO CIVIL he tenido a bien autorizar dicha ma
nifestación, el día, hora y el objeto indicados por sus prome
tores,

Por razones de circulación, tráfico y servicios públicos
de transporte de personas y cosas, el itinerario de esta mani
festación será el siguiente: Puntos de concentración en la Pla
za del Cuartillo, zona central destinada habitualmente al apor
cionamiento de coches que quedará libre a los efectos, los meros
seguir a través de la apertura existente a la calle de Carros
en dirección a la calle de las Flores y compuesto necesariamente
de la mitad izquierda de la calzada, rodeando por las calles de
las Flores, Plaza Bercilla, plaza de Alfonso XI Sigüenza,
hasta llegar a la zona de la Glorieta, frente al Palacio de Audi
encia. Durante el trayecto por la calle de las Flores, los asis
tentes ocuparán la mitad izquierda de la calzada y el resto
del trayecto (calles Plaza Bercilla y plaza Alfonso XI Sigüenza)
se y alreanente, rodeo ocupará la totalidad de la zona, de don
de libre las aversa para el tránsito ordinario de peatones, y
al llegar frente al Palacio de Justicia, de por la totalmente
hacia la acera y mitad de la calzada más próxima a la zona de
la Glorieta. Por ningún concepto se ocupará la pla
za del Marqués de Sadeira, la calle de Solís, ya que ellas
servirán para desviar la circulación de la zona.

- - -

PAG. ESQUERRA
39, 40, 41 i 42
Escrit de petició adreça al Governador Civil
en el qual se sol·licita la convocatòria d'una
manifestació a València el 12 de juliol de 1971
per a reivindicar les llibertats democràtiques
Font: Víctor Fuentes

PAG. DRETA
43. Signatures dels membres de la TFPs del PP
44 i 45. Resolució del Govern Civil de València
per a autoritzar la manifestació

1976

Els canvis socials i polítics esdevinguts arran de la mort del dictador Franco van permetre superar la prohibició governativa de 1975 i convocar la I Escola d'Estiu del País Valencià per als dies 30 de juny i 5 de juliol de 1976. L'objectiu general venia exposat en el preàmbul del programa:

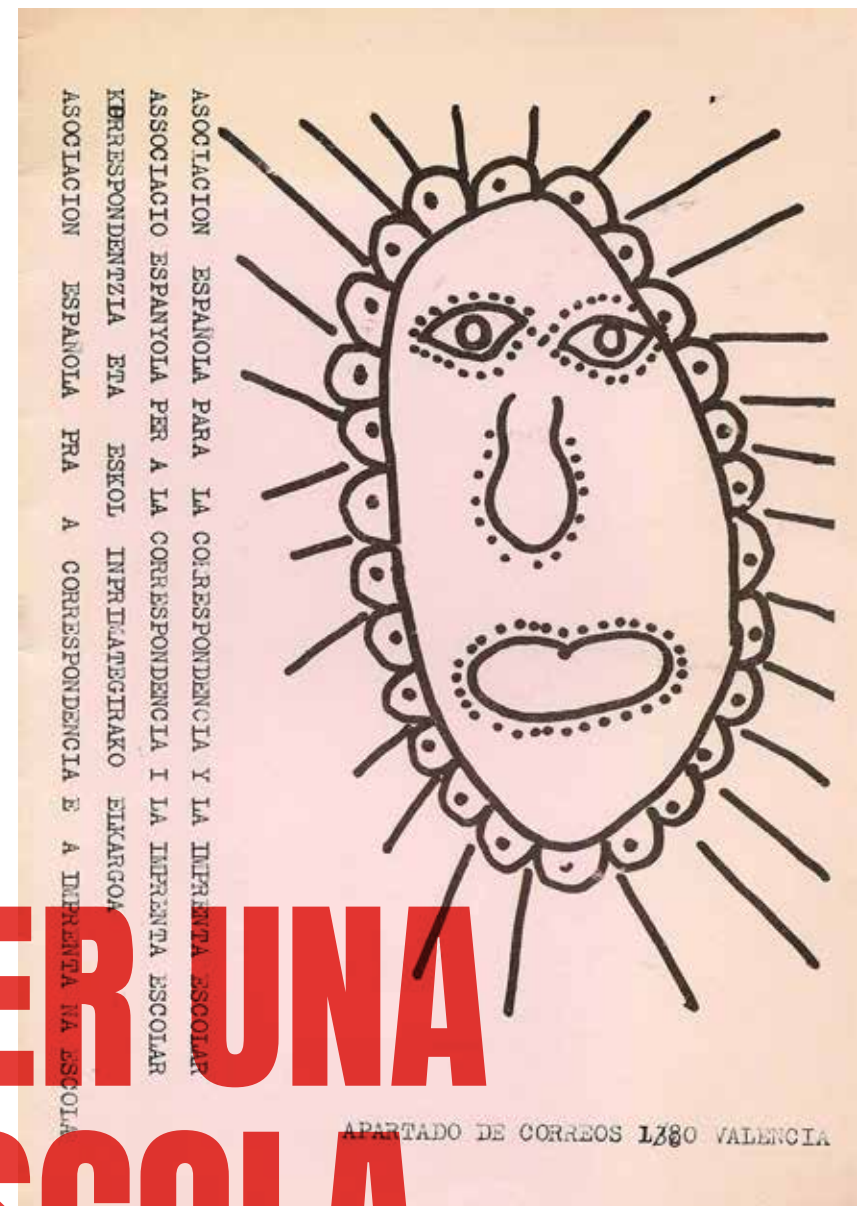
En el moment actual, se'ns planteja als ensenyants del País Valencià, la urgència d'una reflexió profunda sobre l'ensenyament que impartim i la necessitat d'investigació sobre els nous mètodes i corrents pedagògiques. Així com l'elaboració d'una política educativa pròpia que responga a la realitat social i nacional del nostre poble.

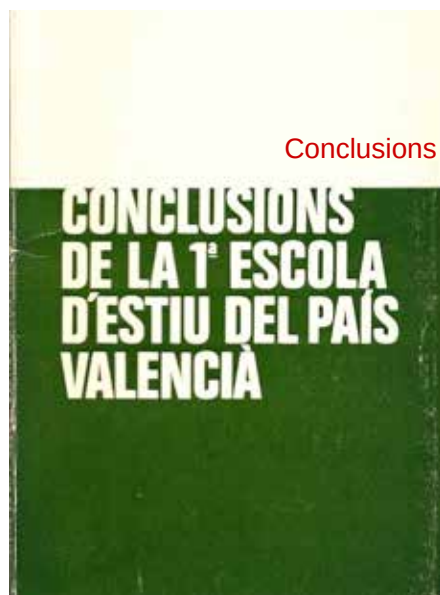
A la iniciativa impulsada pel Moviment Freinet a través de l'Associació per la Correspondència i la Impremta en l'Escola (ACIES), s'afegiren en l'organització altres institucions com ara l'Associació d'Antics Alumnes de la Normal, l'Agrupació d'Ensenyants de Formació Professional, el Col·legi de Doctors i Llicenciats, l'Institut de Renovació Pedagògica i el Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma.

A l'Escola d'Estiu es redactaren unes conclusions entre les quals hi trobem la consecució d'una escola pública popular valenciana, la creació d'un organisme col·lectiu representatiu de tots els sectors implicats elegits per assemblea (treballadors de l'ensenyament, alumnat, pares/mares i personal no docent), l'ús oficial del valencià a l'escola i als mitjans de comunicació, la necessitat de què l'ensenyament siga competència de la Generalitat... Finalment s'assenyalava que "l'Escola d'Estiu és tasca de tots i tindrà una continuïtat".

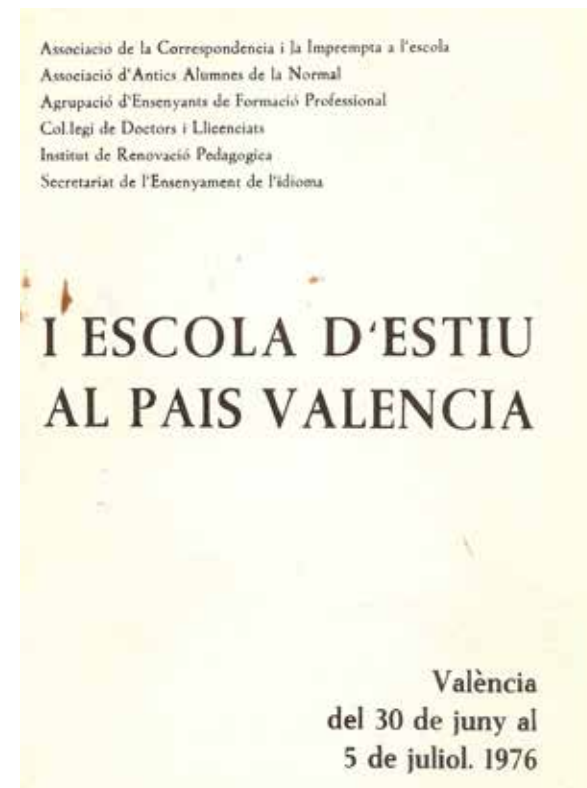
Fullet
46. Butlletí de l'Associació per la
Correspondència i la Impremta en l'Escola.

PER UNA ESCOLA VALENCIANA

Conclusions de la 1a Escola d'Estiu del PV.

PAG. ESQUERRA
 47. Una experiència escolar a l'Escola d'Estiu de 1978. Els mestres Alfred Ramos i Vicent Terol amb alumnes de Rafelguaraf (Ribera Alta)
 48. Els mestres del MCEP.PV davant de la commemoració dels 25 Anys d'Escola en Valencià

PAG. DRETA
 51. Portada de publicació de 1976, I Escola d'Estiu al País Valencià
 52. Portada de publicació de 1977, II Escola d'Estiu al País Valencià

Portada de El llibre de Pau (1976) de Mª Victòria Navarro, Tere Pitxer i Alfred Ramos.

53. Portada del programa de la III Escola d'Estiu al País Valencià.

PAG. ESQUERRA

53. Cartell anunciador de la III Escola d'Estiu al País Valencià.

PAG. DRETA

54. Cartell anunciador de la IV Escola d'Estiu al País Valencià.

54. Portada del programa de la IV Escola d'Estiu al País Valencià.

55. Publicació EL PAÍS - 4 de juliol 1976 - "Adolfo Suárez, nuevo presidente del Gobierno"

Començaven a moure's els canvis reformistes cap a la democràcia. En aquets mesos de 1976, amb Suárez al capdavant, es legalitzava el dret de reunió, manifestació, propaganda i associació política i sindical, se suprimien els tribunals especials com ara el TOP, s'aprovava una amnistia i es legalitzaven els sindicats de classe com ara CCOO, UGT i d'altres. A primers de desembre s'inaugurava el XXVII Congrés del PSOE, el primer a Espanya, després de la Guerra Civil on l'equip encapçalat per Felipe González era reelegit. Tanmateix, a finals d'any, Santiago Carrillo, Secretari General del PCE, era detingut a Madrid, la qual cosa mostrava les primeres escletxes de la Transició.

LEGALITZACIÓ DEL PARTIT COMUNISTA 1977

PAG. DRETA
58. CAL DIR (1977-1979). Òrgan oficial del PCPV,
integrat en el PCE. Va aparèixer a València després
de la legalització del PCE.

El Partit Comunista d'Espanya (PCE) ^{sigut} havia segut al llarg de la fosca nit del franquisme la principal força opositora, el partit polític clandestí més rellevant. Durant la II Guerra Mundial Espanya va ajudar a l'Alemanya nazi i a la Itàlia feixista, les potències de l'Eix, derrotades pels aliats en 1945. El règim de Franco, aleshores, va donar pas, en un gir total en la seua política exterior, a convertir-se en referència i lluita contra el comunisme, per tal d'aconseguir l'aprovació dels governs occidentals. Alertava d'aquesta manera

al món occidental de què el comunisme, era el gran perill a combatre durant l'anomenada Guerra Freda, entre els dos blocs enfrontats, l'OTAN i el Pacte de Varsòvia. Ara, buscava la protecció dels antics aliats. Així en 1953 Espanya signava un acord internacional amb l'Església Catòlica, el Concordat amb el Vaticà, tot buscant el seu suport moral. En eixe mateix any assolia un pacte, econòmic i militar, amb els Estats Units, amb la instal·lació de bases militars americanes en territori espanyol, a canvi d'ajuda econòmica.

La repressió contra els comunistes va ser dura durant el franquisme, sols entre 1961 i 1964 foren detinguts més de 1.500 comunistes. Alguns d'ells torturats i assassinats, com va passar amb Julián Grimau, responsable de la direcció del partit a l'interior. Per altra banda el PCE havia fet un canvi destacat a mitjans dels anys 50, l'anomenada “política de reconciliació nacional”.

Les coses canviaren en els anys setanta: el PCE era un partit democràtic. En paraules de Javier Pérez Royo: “La democràcia i el comunisme arriben a la societat espanyola quan està a punt de transformar-se en una societat postcomunista”.

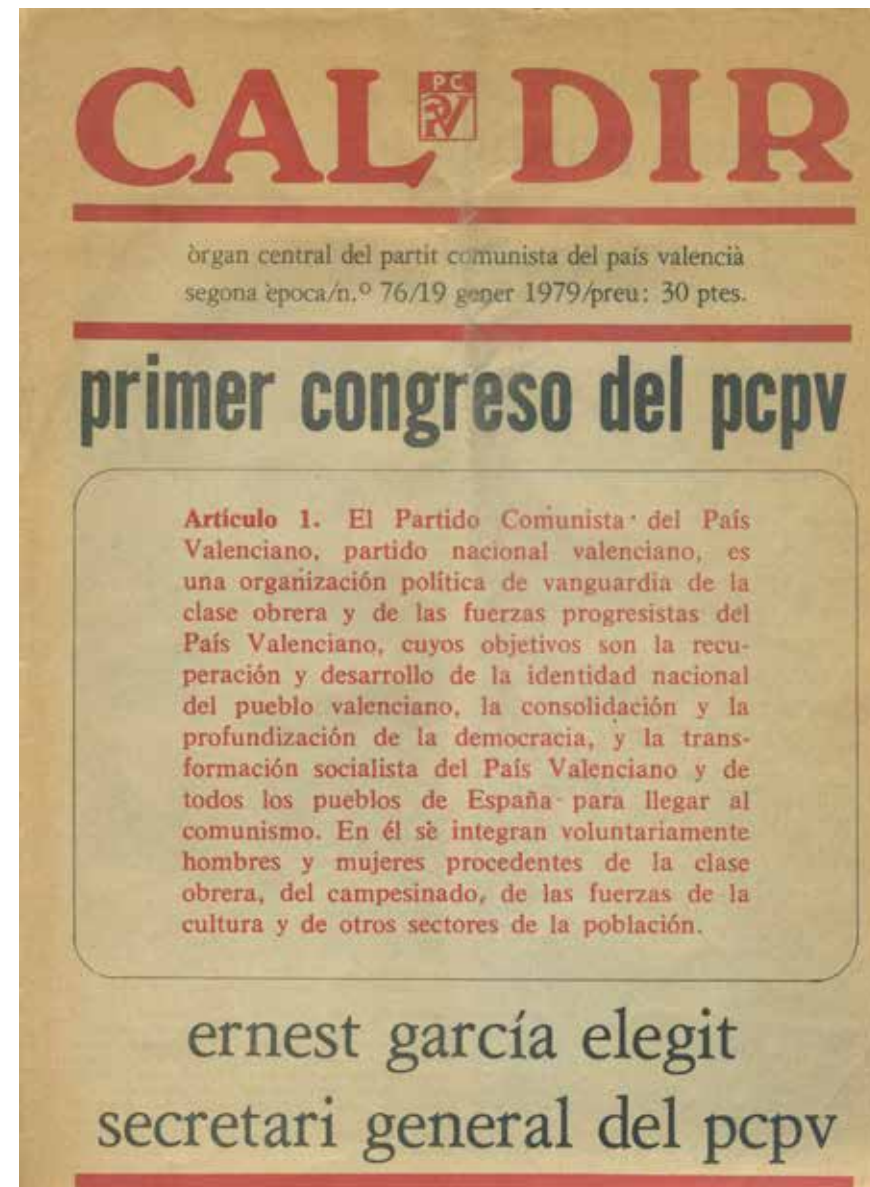
El 8 de febrer de 1977 es legalitzaven molts dels partits polítics. Però es denegaven les inscripcions del PCE i d'altres partits comunistes en el registre d'Associacions.

Malgrat la forta oposició dels sectors més conservadors del franquisme, l'anomenat "El Búnquer", el 9 d'abril de 1977, Dissabte Sant, el Govern de Suárez legalitzava el PCE després d'un informe favorable del fiscal de l'Estat. La presentació del PCE es va fer amb la bandera espanyola i amb ella l'acceptació de la monarquia. Dos dies més tard, l'11 d'abril, el ministre de Marina, l'almirall Pita da Veiga dimidia del govern com a acte de protesta.

Una setmana més tard de la legalització del PCE Suárez convocava per al 15 de juny de 1977 les primeres eleccions generals des de 1936.

PAG. ESQUERRA
59. Publicació EL PAÍS - 10 d'abril 1977 - "El
partido comunista legalizado"

60. CAL DIR (gener 1979). Informació del I Congrés del PCPV, consolidat com un partit regional valencià dins del PCE.

1977

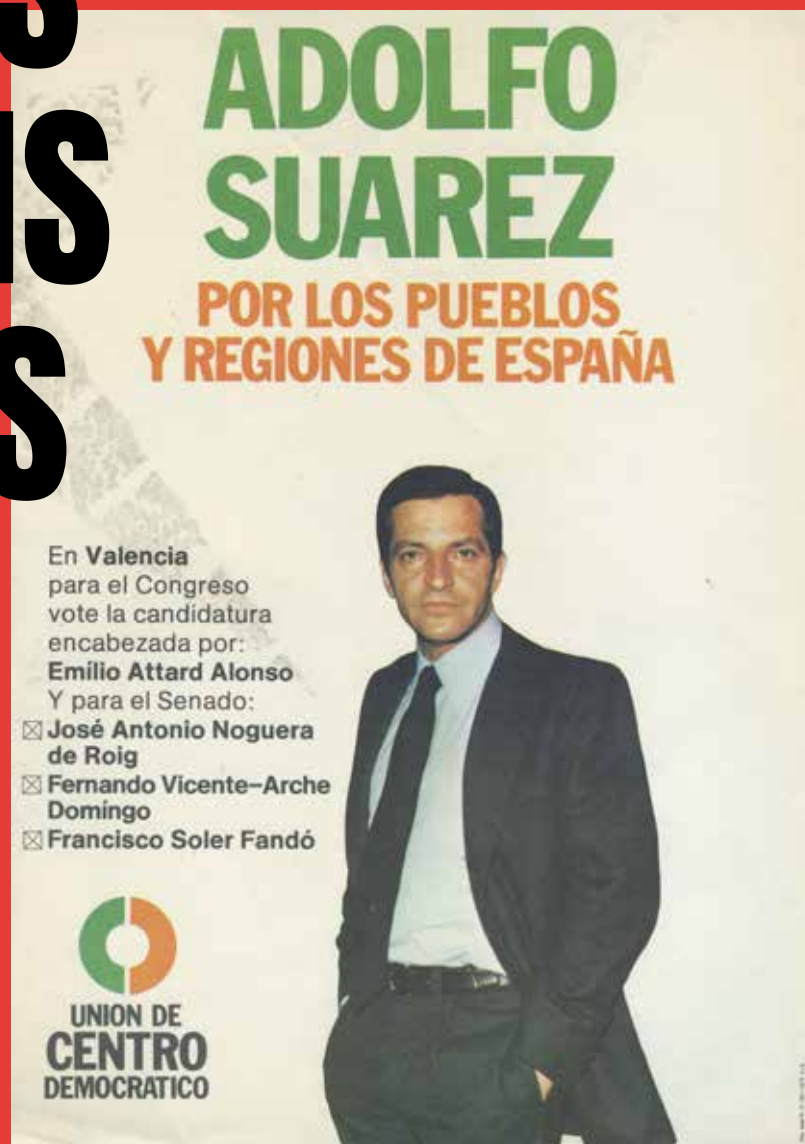
PRIMERES ELECCIONES GENERALES

61. Propaganda electoral del candidat d'UCD per Alacant, Roque Carpena.

61. Falta pie foto
62. Falta pie foto

62. Propaganda electoral de la candidatura d'UCD al Congrés de Diputats per la circumscripció de València, encapçalada per Emilio Attard.

Una vegada superada la crisi produïda per la legalització del PCE, el 15 de juny de 1977 se celebraven, després de més de quaranta anys, les primeres eleccions generals democràtiques al Congrés de Diputats i al Senat. La proliferació de partits polítics que se'n van presentar va ser espectacular, més de cent partits en tot l'Estat Espanyol confluïren en aquestes eleccions.

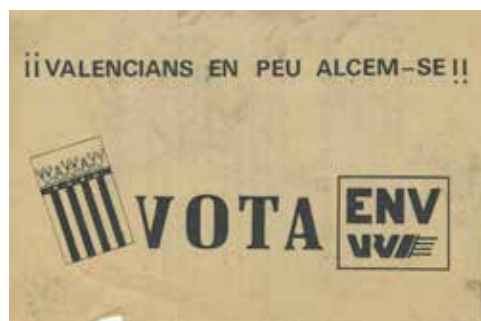
Valencià,

Pel que fa al País Valencià es presentaren vint-i-tres candidatures. Entre els partits de la dreta i extrema dreta (falangistes) cal assenyalar Alianza Popular (AP, futur PP), Alianza Nacional (Fuerza Nueva més FE de les JONS) i Reforma Social Espanyola (RSE). L'anomenat centre, es dividia entre els reformistes d'Adolfo Suárez (UCD) i la democràcia cristiana de la Unió Democràtica del PV (UDPV). L'esquerra, amb 9 candidatures, també es dividia en dos tendències: els socialistes del PSOE, Unitat Socialista (PSP i PSPV-FPS), el Partit Socialista del PV/Bloc (PSPV més MCPV i Partit Carlí Valencià) i el PSOE (històric); i els comunistes amb quatre candidatures, el PCPV-PCE, a més de l'extrema esquerra on s'agrupaven en coalicions electorals entre d'altres la LCR, el PTE, i la ORT.

CONGRÉS DE DIPUTATS

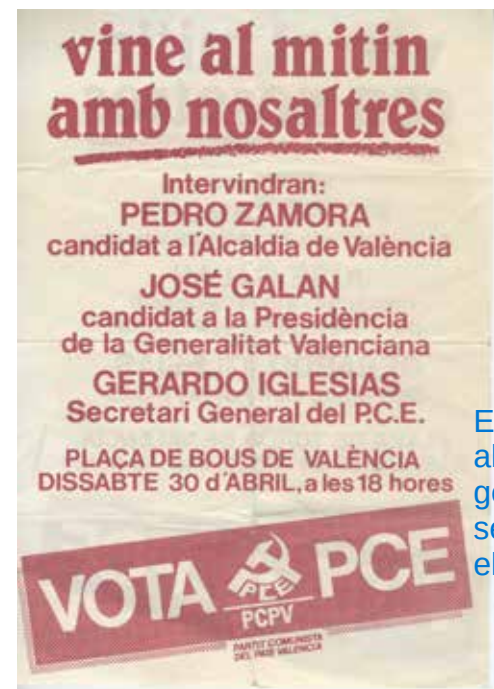
RESULTATS ELECTORALS CONGRÉS DE DIPUTATS ESTAT ESPANYOL- 15 de juny

PARTITS	ESCONS	VOTS	PERCENTATGES
UCD	165	6.220.899	34'7%
PSOE/PSC	118	5.240.464	29'2%
PCE	20	1.655.744	9'2%
AP	16	1.494.693	8'2%
PD de Catalunya	11	498.744	2'7%
PNV	8	286.540	1'6%
PSP/US	6	799.376	4'4%
UC/DC de Catalunya	1	167.654	0'9%
ERC	1	134.953	0'7%
Euskadiko Esquerra	1	58.377	0'3%
Cand. Ind. Aragó	1	37.641	0'2%
Cand. Ind. Castelló	1	30.107	0'1%

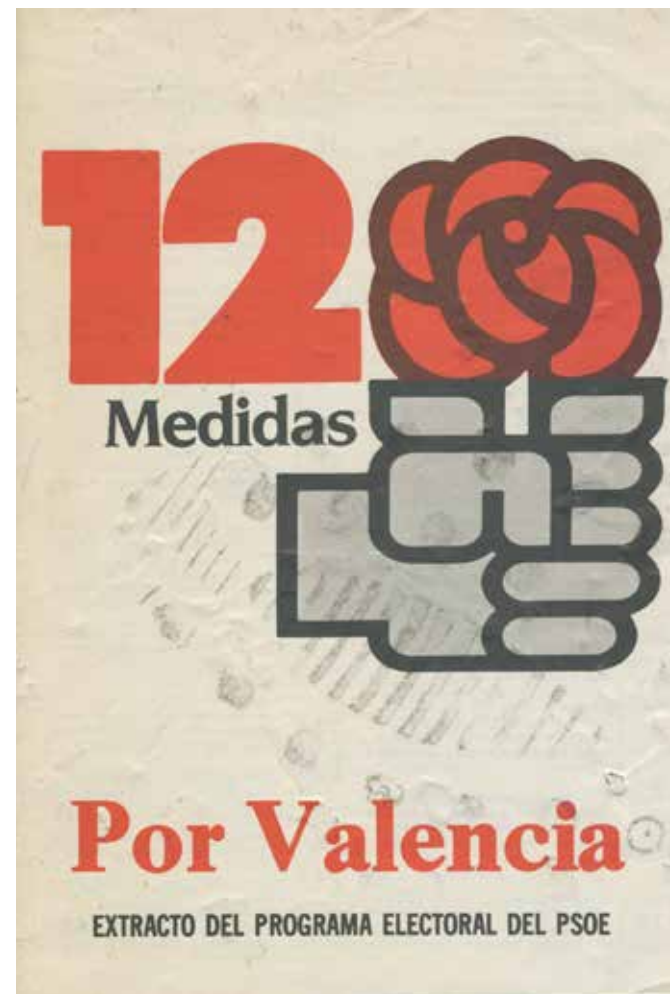

Les conseqüències dels resultats foren clares: Adolfo Suárez i la UCD formaren govern, les Corts franquistes desaparegueren, el PSOE passava a ser el principal partit de l'oposició, la dreta i l'extrema dreta aconseguiren uns pobres resultats, irromprien amb força els partits nacionalistes a Catalunya i Euskadi, els electors donaren l'esquena a la Democràcia Cristiana i el PCE no va respondre a les expectatives generades com a principal partit antifranquista. Els 350 representants elegits en aquestes eleccions generals constituïren el procés legislatiu que donà pas a l'elaboració de la Constitució Espanyola de 1978.

Pel que fa al País Valencià el guanyador va ser el PSOE amb 13 escons, la UCD amb 11 escons. Els altres escons es repartiren entre el PCE-PCPV amb 3, el PSP-USPV amb 1, AP amb 1 i Candidatura Independent de Centre amb 1 que acabà integrant-se amb la UCD. El nacionalisme valencià es convertí en extraparlamentari, en no superar el 5% dels vots emesos.

ELIMINAR aquesta imatge, no és de 1977. Substituir per altra imatge. GERARDO IGLESIAS en 1977 no era secretari general del PCE, era Santiago Carrillo. Gerardo Iglesias fou secretari general del PCE entre el 10 de desembre de 1982 i el 21 de febrer de 1988.

SUPRIMIR PEUS 63, 64, 65, 66 I 67 I POSAR ELS SEGÜENTS

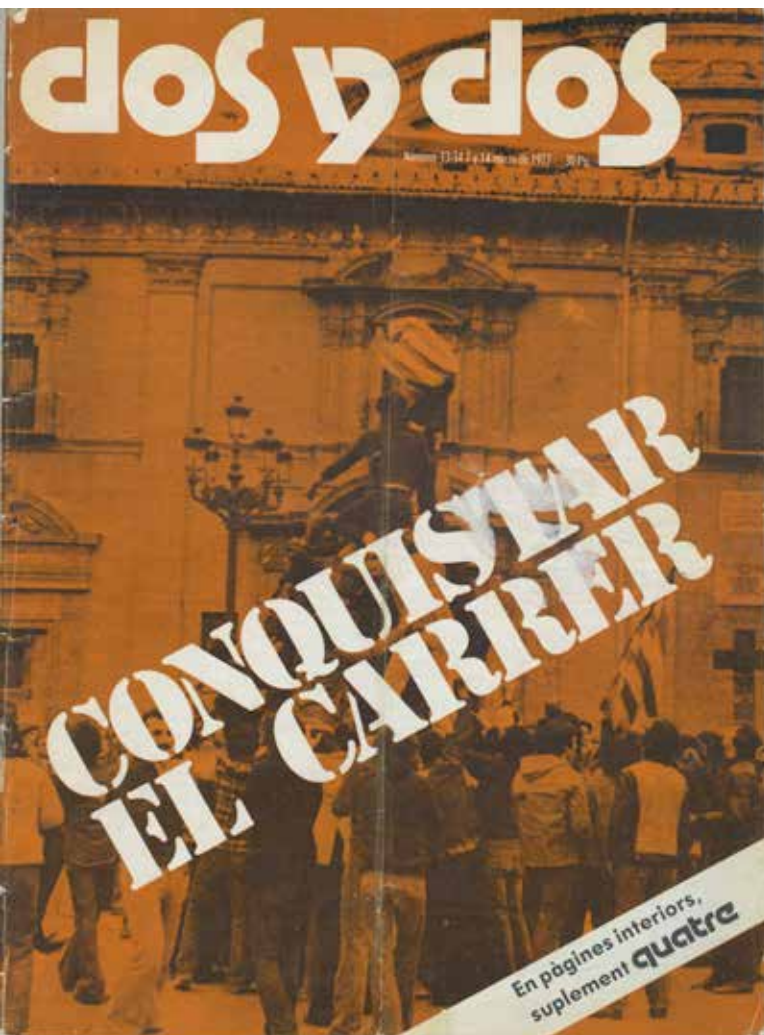
63, 64, 65 i 66. Propaganda electoral del PSPV-PSOE, AP i Esquerra Nacionalista Valenciana.

67. Mitin electoral del PCE a València.

PAG. ESQUERRA
63, 64, 65 i 66. Pamflets de propaganda electoral del PSPV-PSOE, AP i Esquerra Nacionalista Valenciana.
67. Pamflet mitin electoral del PCE a València.

PAG. DRETA
68, 69, 70. Extractes dels programes electorals del PSOE, UCD i Alianza Popular en les circumscripcions de València i castelló.

Castelló

PAG. ESQUERRA
71, 72. DOS Y DOS. Revista d'informació política
d'àmbit de PV D'ÀMBIT REGIONAL editada a València durant
1976-1978. Va defensar les formulacions del
valencianisme democràtic d'esquerres.

PAG. DRETA
73. LA UNION DEL PUEBLO
(juny de 1977), òrgan oficial del Partido
del Trabajo de España.

MANUEL GRACIA LUNO (JOAQUIN BADIA)
"EN NUESTRAS MANOS ESTÁ EL CONSEGUIR LA GENERALITAT"
JOAQUIN BADIA explica
opiniones y proyectos de
vinculación popular de Esque-
rra de Catalunya, por el re-
establecimiento de la Generali-
tat y el retorno de su Presi-
dente, Sr. Tarradellas.
Pág. 5

LA PROVOCACION de un GOBIERNO IRRESPONSABLE

AROCHE **FOR OMBE DEL SR. MARTIN VILLA** (Ministro de Gobernación). **FUR-BON** BUSALAJADAS LAS EMPRESAS RICOGAS OCHANDO, SAIGUES, YODIAS, Y A.E.T. POR FUERZAS DE LA POLICIA ARMADA Y DE LA GUARDIA CIVIL.

525 TRABAJADORES ESTARAN ENCERRADOS EN LAS MISMAS COMO RECIBIDO DESER-VERADO PARA MANTENER SE PUERTO DE TRABAJO.

Y MIENTRAS QUE EN NUESTRO PAIS, BANDAS DE PISTOLEROS A BUELDO, DE LOS BOSTALGICOS DE 40 AÑOS DE DISTRADORA, ASESINAN LIBREMENTE, EL GOBIERNO QUE NO HACE NADA POR TERMINAR CON ESOS ASESINOS, ORDENA EL DERALZO DE 525 TRABAJADORES, CUYO **ENICO JUSTO ES QUERE SE PUERTO DE TRABAJO**.

LA UNION COMARCAL DE L'HORTA DE OC.OO. ANTE TALES ATROPELLONS DELISTRADOS QUE HAY SUPRE LA CLASE OBRERA EN NUESTRO PAIS, Y POR LA AUSENCIA TOTAL DE UNA POLITICA COHERENTE NACIONAL Y RACIONAL, DENUNCIA ANTE LA OPINION PUBLICA LA INCAPACIDAD Y PROVOCACION QUE HAY SUPONE PARA NUESTRO PAIS LA EXISTENCIA Y LA PUBLONGACION DEL GOBIERNO MONOCOLOR DE **QUARE**.

POR ELLO CONSCIENTES DE LA RESPUESTA OXANTINE QUE LA CLASE OBRERA DIO EN LA MANIFESTACION UELSTRADA EL DIA 16, LLAMAMOS A TODOS LOS TRABAJADORES A REALIZAR EN **PARO GENERAL** EN TODA LA COMARCA DE L'HORTA, DE 1 HORA DE DURACION, QUE SE REALIZARA EL **SIENDES DIA 20 DE SEPTIEMBRE, DE 12 A 13 HORAS DE LA MAÑANA**.

POR EL DERECHO AL TRABAJO,
 POR UN SISTEMA DE CONCENTRACION NACIONAL,
 PARANDO TODOS EN SOLIDARIDAD CON LOS 525 TRABAJADORES DESALOJADOS

PAG. ESQUERRA

74. Pamflet de la Confederació Sindical de CC OO del País Valencià, de la comarca de l'Horta, en el qual denuncia el desallotjament 525 treballadors de fàbriques valencianes per part de les forces de seguretat.

75. La Voz de los Cuarteles, òrgan portaveu de de la Federación de Uniones de Soldados y Marineros Demócratas de las Fuerzas Armadas.

76. Butlletí polític de la UCD UCD: "La campaña de Unión de Centro Democrático EXCELENTE ACOGIDA EN TODA ESPAÑA".

PAG. DRETA

77. Publicació PARTIT SOCIALISTA PAÍS VALENCIÀ - "En Bloc; es a dir, junts"

EL **1 DE MARZO**

TODOS LOS SOLDADOS UNIDOS por:

•TRANSPORTES GRATIS
•2 REBAJES AL MES
de viernes a lunes o
•10 DIAS de PERMISO
cada 2 meses

febrero-junio 1976
 portavoz de la Federación de uniones de soldados y marineros demócratas de las f.a.

febrero-junio 1976
 portavoz de la Federación de uniones de soldados y marineros demócratas de las f.a.

NO VAMOS A ROMPER LA DISCIPLINA.

No queremos ningún tipo de enfrentamiento con los oficiales y suboficiales; el 1 de MARZO tiene que ser una jornada de afirmación de nuestras reivindicaciones, con una forma de lucha que respeten la disciplina militar.

en este día tenemos que

TODOS AL COMEDOR A MEDIODIA Y NO COMER EL POSTRE

A RETRETA, ROMPER FILAS EN SILENCIO

ADEMÁS:
 Como protesta por los Consejos de Guerra que se han instruido a soldados de Cataluña, Murcia, Andalucía y probablemente en Madrid..., y en demanda del reconocimiento de los derechos humanos en los cuarteles.

LA CAMPANA DE UNION DE CENTRO DEMOCRATICO

EXCELENTE ACOGIDA EN TODA ESPAÑA

"La reforma que Unida Centro Democrática exige es más factible porque gracias al impulso de la campaña del pueblo español", dice rotundamente un suadado formado por millones.

La tradición de los se-

Mán de un collier de acción en doce días.

Solamente durante la semana del 25 de mayo al 1 de junio, las principales representaciones de los partidos que integran Unida de Co-

tiva Democrática han cubierto veladores cubanos, y allí, junto con la candidatura de esta provincia, se han dirigido a un momento de-clarar. Independientemente, las manifestaciones de pacífica protesta por sus respectivos gobiernos. En consecuencia, se ha que va de campaña electoral. Unida de Centro Democrática ha abren-queado el collier de acción en toda España.

A pesar de la intención inicial de convocar actos solitarios y colectivos que se hicieran el diálogo, se ve de una de estas cosas en la realidad: en estos días del local. Así, no la reunión ordinaria el sábado día 25 en el cuartel de la Unión (Chelón). Entre una multitud de 1.500 personas. También en Almería el día 26 fueron más de 1.000 personas. En Solución el acto de apoyo a la candidatura local.

Operación interna: Diálogo en la calle

El día 27 de mayo comenzó una de las operaciones de campaña: diálogo con los electores. Todos los cuarteles, por la mañana... hasta el final de la campaña, donde se celebraron debates con los electores. En cada uno de los cuarteles, se celebraron debates con los electores. En cada uno de los cuarteles, se celebraron debates con los electores.

PARTIT SOCIALISTA PAÍS VALENCIÀ

PER A DEFENSAR EL NOSTRE PAIS VALENCIÀ EN LES ELECCIONS

En BLOC, es a dir, junts.

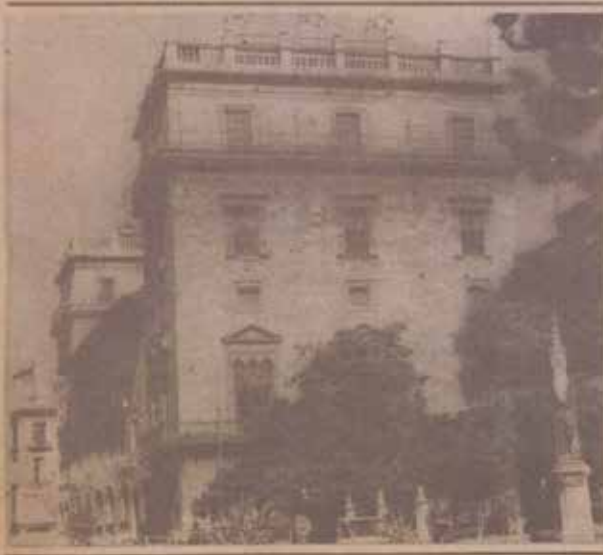
Aquest periodíc vol informar, no vendre idees

Però cal anar a les eleccions. I lluitar per la victòria. Encara que, d'antuvi, sabem que tot s'ha plantejat per tal que guanyem amb facilitat els de sempre.

Però pot ser un pas més. I tot el que s'ha aproximat-se a la democràcia, cal recolzar-ho.

La candidatura PSPV s'autodenomina EN BLOC PER L'AUTONOMIA I EL SOCIALISME. En bloc. Es a dir, junts.

Perquè amb el PSPV van d'altres grups que eren fermament, honestament, compromentment, en la necessitat de lluitar per la implantació d'una societat socialista i una autonomia real per al País Valencià. El Programa que oferim és nostre i d'ells.

Aquesta és una candidatura en bloc. Es a dir, junts. Junts amb una idea clara: al País Valencià socialista i autonòmic són conceptes inseparables. Els conceptes de socialisme i d'autonomia són inseparables. Els conceptes de socialisme i d'autonomia són inseparables. Els conceptes de socialisme i d'autonomia són inseparables.

Després d'una llarga època de petrina, aquesta democràcia s'ha convocat una elecció que pretensió de creure que així se han pogut guanyar ara i que la gent s'hi tota en les mateixes condicions en que es troben d'altres parts de la nostra geografia, no una pràctica política quotidiana de llibertat d'expressió. S'hi concreta en els dies anteriors a l'elecció del vot en una sèrie de diàlegs i frases més o menys brillants en cadascun de les eleccions i acaba de perfilar la seua opinió definitiva.

Creiem que no és, aquest, el nostre cas. Creiem que ara i ara ens manca la raó de la construcció d'alternatives polítiques clares i amb visió de futur que desenvolupem l'acció política dels ciutadans de la província de la nostra. Els grups polítics que formen el Bloc Autonomista Valencià i l'Esquerra Nacional Valenciana són conscients que per aconseguir un projecte que prengui per tota una gran quantitat d'alternatives, la formació d'una Esquerra Nacional Valenciana que, partint de la idea que el poble del PV, pota una doble explotació de classe i nacional, prenem que no podem alliberar-nos d'una d'aportar explotacions si no ho fem també de l'altra.

Creiem que l'època de què estem ara fent l'edifici de sortir d'aquesta caracterització en el cas concret del PV, per la manca d'informació i compromís polític dels

PER FI ANEM A LES ELECCIONS

Molt bé. Per fi anem a les eleccions. Anem en les pitjors condicions possibles, després d'haver patit tot això que als altres no han hagut de patir, després de moltes coses que han creat la més gran confusió possible entre la gent, després d'haver patit la meitat del temps de la campanya electoral, després de tantes coses. Però arriba.

I anem amb el cap buit, el que mai, amb més gana que mai. Perquè sabem, i sabem, que la raó està de la nostra part. I que allò que ensaltava representem, no ho representem ningú més. Perquè hi ha una cosa que sempre ha estat clara: que sabem la nostra praxiologia, hi havia una opció política que ningú no haguera pogut viatjar. L'opció d'una esquerra sense transigència, d'un socialisme sense dissimular i sense esbafar, i d'un socialisme honest i crecüt al País Valencià.

Així és important, i cal que ens ho comprometem: el PSPV, el Bloc per l'Autonomia i el Socialisme, la única força política de l'esquerra al País Valencià que no depèn de direccions de Madrid, que no ha fet pactes amb partits dirigits des de Madrid, que no deu res a ningú sinó a la for a dirigi des de fora del País Valencià.

Però hi ha més coses: ara, ja dins la campanya electoral, estem veient ben clar un

Joan F. Mica
Candidat al Senat, per Castelló

EL PROCÉS CONSTITUCIONAL

1977

1978

78. Publicació EL PAÍS - "Memoria de la Transición"

Les eleccions generals democràtiques del 15 de juny de 1977 formaren un nou Congrés de ^{Diputats} diputats, tancant definitivament les antigues Corts franquistes. Els objectius prioritaris en aquesta primera legislatura van ser l'elecció d'Adolfo Suárez (UCD) com a president amb la formació del primer govern democràtic, elegit el 5 de juliol, i l'obertura d'un procés constitucional que redactara una Constitució Democràtica, la primera en 41 anys.

El 26 de juliol de 1977 el Congrés de diputats designa una comissió constitucional integrada per set

ponents: tres membres de la UCD (Miguel Herrero, José Pedro Pérez Llorca i Gabriel Cisneros), el partit majoritari; i un per cada un dels partits següents en nombre de diputats, PSOE (Gregorio Peces Barba), PCE (Jordi Solé Tura), AP (Manuel Fraga Iribarne) i 1 en representació dels nacionalistes catalans i bascos, que aleshores formaven un únic grup parlamentari (Miquel Roca Junyent). Després de discutir-se la futura Constitució en comissió i en el ple del Congrés, va quedar aprovada per part del Congrés i el Senat, el 31 d'octubre de 1978, després de 15 mesos de negociació.

Finalment la Constitució va ser aprovada en Referèndum el 6 de desembre de 1978, per 15.706.078 de votants a favor del sí, davant d'1.400.505 vots negatius. L'abstenció assolí el 32'9% del total dels votants inscrits.

Al País Valencià la participació va ser del 70'2% i els vots positius el 91'1%.

Article 1 de la Constitució:

Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic, la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític (art. 1.1.)
(art.1.1.).

La sobirania nacional resideix en el poble espanyol, del qual emanen els poders de l'Estat (art. 1.2.).

La forma política de l'Estat Espanyol és la Monarquia parlamentària (art. 1.3.).

Article 2:

La Constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i de les regions que la integren i la solidaritat entre totes elles.

Eliminar peu foto 79 i substituir pel següent:
79. Propaganda política davant la convocatòria del referèndum constitucional de 1978.

PAG. ESQUERRA

79. Butlleta del referèndum celebrat el 6 de desembre de 1978 per a la ratificació de la Constitució espanyola.

PAG. DRETA

80. Publicació ARMA DEL PUEBLO - 11 de novembre 1978 - "Abstenersees votar por la República"

El 58% del censo dijo "sí"

La Constitución, aprobada, aunque con mayor índice de abstención de lo previsto

La Constitución fue aprobada ayer por la mayoría de los españoles, si bien se produjo un elevado porcentaje de abstenciones, que según los últimos resultados facilitados por el ministro del Interior, Rodolfo Martín Villa, superaban el 33%. Sobre el total de votos emitidos, los síes significaban un 58,16%. En definitiva, los votos afirmativos supo-

nen un 58% sobre el total de votos que habían sido escrutados a las dos de la madrugada. Según informaciones obtenidas por EL PAÍS, la Constitución puede ser promulgada hacia el 26 de diciembre, y antes de fin de año Adolfo Suárez optará entre la votación de investidura o la disolución de las Cámaras.

A las dos de la madrugada, la proporción entre abstención y votantes, cuando se llevaba escrutado un 38,73% sobre el total del censo, era del 66,55% de votantes y de un 33,44% de abstenciones, según la información facilitada a esa hora por el ministro del Interior, Rodolfo Martín Villa. Sobre el total de votos emitidos, los síes suponen un 58,16%; los noes un 8,58%; los votos en blanco, el 3,52%; y los votos nulos, el 0,72%.

El señor Martín Villa comenzó su información manifestando que los españoles «estamos de enhorabuena» y que el margen de votos con el que se había aprobado la Constitución era superior al exigido por las normas legales. «Los españoles —dijo el ministro del Interior— hemos votado por abrumadora mayoría la Constitución».

Rodolfo Martín Villa expresó su felicitación y su agradecimiento a los cuerpos y fuerzas de seguridad del Estado y a las Fuerzas Armadas, que habían colaborado con el Gobierno.

El ministro, a continuación, afirmó que, según sus datos, en Guipúzcoa había votado el 40% del censo y en Vizcaya algo más de esta cifra porcentual. Interrogado por el reducido porcentaje que suponía la abstención, si con respecto al censo se sumaban votos negativos, en blanco y no emitidos, el ministro afirmó que no se podía realizar tal suma. En cualquier país y circunstancia, dijo, no se hace el cómputo que «usted me plantea», ya que la abstención se debe a múltiples circunstancias, que en muchos casos no suponen una opción política. La abstención en el País Vasco, donde sí ha propugnado esa opción un partido, tiene un sentido muy diferente a la que se ha producido ahora y en anteriores

de Galicia—, donde ningún partido ha preconizado la abstención. Añadió el ministro, en relación con este tema, las diferencias que se habían producido entre el censo oficial y el censo real, al detectarse cerca de un millón y medio de ciudadanos doblemente censados oficialmente, que habría que considerar a la hora de calcular la abstención real.

Al recordarle un periodista los fuertes porcentajes de participación en referendums constitucionales celebrados en Italia y Francia, el señor Martín Villa respondió que sin dudar de la veracidad de las afirmaciones que le hacía el periodista, él podía replicar con cifras de participación en muchos otros referendums. Y que, concretamente en el referéndum italiano citado

por el periodista, el número de referendos era menor proporcionalmente al celebrado ayer en España, aunque la cifra porcentual de votantes hubiera sido superior.

Con respecto a esta conferencia de prensa, minutos después de ser retransmitida por Televisión, se recibieron varias llamadas telefónicas en EL PAÍS de ciudadanos que expresaban su indignación por que la misma hubiera sido «re-cortada» para los telespectadores.

Al cierre de los colegios electorales de la provincia de Vizcaya se produjo una guerra de comunicados en la que los partidos mayoritarios (PNV, UCD y PSOE) se atacaron mutuamente entre sí. Mientras

UCD y PSOE acusaban al PNV de llevar a cabo una actitud deplorable de coacción a través de los interventores de dicho partido en las mesas, UCD culpaba al PSOE por haber enviado muy pocos interventores y apoderados socialistas. A su vez, el PNV contestó a las críticas anteriores con un comunicado propio, emitido pocas horas más tarde, en que rechazaba las acusaciones «sin fundamento y sin base» realizadas contra sus apoderados e interventores, y afirmaba que se habían limitado a aplicar normas electorales vigentes.

Páginas 11 a 20
Editorial página 8

El rey don Juan Carlos depositó su voto, a las once y veinticinco de la mañana de ayer, en el colegio electoral de El Pardo, que corresponde a su demarca-

81. Publicació EL PAÍS - 7 de desembre 1978 - "La constitución, aprobada, aunque con mayor índice de abstención de lo previsto"

VISCA LA CONSTITUCIÓ

Trencant un poc amb la línia descrita fins avui per aquesta Editorial, ens anem a ocupar de un tema més general que les normes que regulen directament l'Administració Local. Anem a parlar de la Constitució.

En aquest un bon moment, potser, per parlar del tema; per escriure sobre aquesta Constitució que els espanyols ens hem donat i que una minoria conclosió esgrint com única raó la força de les armes. Passarà encara molta dies per a que aquestes tristament famoses imatges televisives s'esborren del nostre cap; molta dies per a que recobrim la confiança en aquesta naixent democràcia que en la nit del 23 semblava morta ja. Però comencem ja.

Qualsevol Constitució, en qualsevol estat, i en qualsevol moment de la seua història, constitueix el cim de la jerarquia normativa de la societat a la que es dirigeix; ha de ser respectada per tots els ciutadans i fins i tot pel Poder, entenent aquest en el sentit més alt. Si aquestes consideracions generals les referim a la Constitució espanyola, a la nostra Constitució, forçosament es veuen enriquides per una sèrie de valors que fan d'ella el més important text sobre el que discusse la convivència pacífica i democràtica de tota una espanyola. En ella es registren un a un aquells principis que el poble espanyol ha considerat inalienables (llibertat, sobirania popular, llibertat, justícia, igualtat, pluralisme polític...) aquelles regles bàsiques que tenen que regir la posterior activitat dels nostres legisladors en ordre al desenvolupament dels mateixos.

No obstant això no són sols els atacs a la seua totalitat els que ponen en perill la nostra Constitució. Des d'aquí manifestem la nostra inquietud cap a aquest tipus d'agressions molt més velades, que consisteixen en interpretar de manera arbitrària els principis constitucionals amb la fi d'adaptar-los als interessos propis de la classe dominant. Així veiem com es confonen termes tan diferents com la autonomia i la descentralització, divorci i simple separació canònica.

Per això ara, quan faltava encara no té ci-

catritzants les ferides produïdes pels «anexos», quan l'acalorament i la indignació encara ompli les nostres cares, és el moment de pendre consciència de la importància d'aquests valors que la Constitució consagra, de pendre consciència de la mateixa Constitució.

El nostre deure és defensar la Constitució per què ella ens protegeix, és el nostre deure respectar-la per què ella és fonamentalment en aquest mateix respecte a la nostra dignitat, a la nostra integritat i a les nostres llibertats.

Replegant un poc con la línia descrita fins ara per esta Editorial, volem a ocupar-nos de un tema molt més general que les normes que regulen directament l'Administració Local. Volem a parlar de la Constitució.

En este un buen momento, quizá, para hablar del tema, para escribir sobre esa Constitución que los españoles nos hemos dado y que una minoría conclosió esgriniendo como única razón la fuerza de las armas. Pasarán aún muchos días para que esas tristemente famosas imágenes televisivas se borren de nuestras mentes, mu-

chos días para que recobremos la confianza en esta nascente democracia que en la noche del 23 parecía ya muerta. Pero empecemos ya.

Cualquier Constitución, en cualquier Estado y en cualquier momento de su historia, constituye la cúspide de la jerarquía normativa de la sociedad a la que se dirige; ha de ser respetada por todos los ciudadanos e incluso por el Poder, entendido éste en su sentido más lato. Si estas consideraciones generales las referimos a la Constitución española, a nuestra Constitución, forzosamente se ven enriquecidas por una serie de valores que hacen de ella el más importante texto sobre el que discutan la convivencia pacífica y democrática de todos los españoles. En ella se registran uno a uno aquellos principios que el pueblo español ha considerado inalienables (libre soberanía popular, libertad, justicia, igualdad, pluralismo político...) aquéllas reglas básicas que han de regir la posterior actividad de nuestros legisladores en orden al desarrollo de los mismos.

Sin embargo, no son sólo los ataques a su totalidad los que ponen en peligro nuestra Constitución. Desde aquí manifestamos nuestra inquietud hacia ese tipo de agresiones mucho más veladas, que consisten en interpretar de forma arbitraria los preceptos constitucionales con el fin de adaptarlos a los intereses propios de la clase dominante. Así vemos cómo se confunden términos tan dispares como autonomía y descentralización, divorcio y simple separación canónica.

Por eso, ahora, cuando el asfalto aún no ha cicatrizado de las heridas producidas por los tanques, cuando el asfalto y la indignación todavía llenan nuestros rostros, es momento de tomar conciencia de la importancia de estos valores que la Constitución consagra, de tomar conciencia de la Constitución misma.

Es nuestro deber defender la Constitución porque ella es la que nos protege; es nuestro deber respetarla porque ella es fundamento en este mismo respeto a nuestra dignidad, a nuestra integridad y a nuestras libertades.

SUMARI

LA NOSTRA FALLA. Pág. 1.
UNA SALUTACIÓ DE L'ALCALDE. Pág. 1.
Dossier: LES FALLES. Pág. 2.
ASANS I ARA. Pág. 2.
EDITORIAL. Pág. 3.
L'AJUNTAMENT PER DINS. Pàgs. 4, 5, 6 i 7.
● Extracte d'acords de la Comissió Permanent i del Pleno. Pág. 4.
● Ponència de Comerç i Urbanisme. Pág. 5.
● Ponència de Cultura. Pág. 5.
● Ponència de Sanitat. Pág. 5.
● Així funciona. Pág. 6.
● Coses de la casa. Pág. 6 i 7.
● El padró municipal. Pág. 7.

TRONA LLIURE. Pág. 8.
DE LA NOSTRA COLLITA. Pág. 9.
● Altaveu, Alfons Tudela.
● Escòtem la comarca. Josep Medina.
LA NOSTRA CULTURA. Pág. 10, 11 i 12.
● Torrent poc a poc. Josep Ramon Sanchez.
● Racónet de la llengua. Rafael Sancho.
● Els carrers saben història. Carles López.
● Columna de les fletres.
● Comença a començar tem País. Ezequiel.
AL VOLTANT DE... LES FALLES. Pág. 13.
● Amb la col·laboració de Arturo Boix i Rafael Moreno Palop.
GAFARRO. Pág. 14.

● Importància de la activitat creadora en la educació. Ramon Ràfols.
● La escola ha passat a ser un mito. A. Rubio.
● Mi vida de árbol i altres redaccions de xiquets.
FINESTRA OBERTA. Pág. 15.
AGENDA. Pág. 16.
CIUTADÀ. Pág. 17.
TEMPS LLIURE
● El calaix del llibre. Maribel.
● Explai. Zequi.
● Acudits. Fede Burquet.
ESPORTS. Pág. 19. Pasqual Chulá i Severino Yago.
PARLANT PEL CARRER. Juan Manuel Telles. Pág. 20.

EQUIP DE REDACCIÓ

ORGANS RECTORS

Ajuda-president: Rafael Marín Martínez.
Regidor d'informació: Eusebi Valagordo.
Direcció i muntatge: Ezequiel Castellano.
Fotografies: Josep Herraitz.
Publicitat i subscripcions: Hilari Sempere.

EQUIP DE REDACCIÓ

Carles López, Maribel de la Torre, Josep Ramon Sanchez, Pascual Chulá, Severino Yago, Alfons Tu-

deia, Josep Medina, Vicenta Vaquero Pérez, i Juan Manuel Telles.

COL·LABORACIONS

Dibuixos de Fede Burquet (Acudits i recursos).
Arturo Boix, Rafael Moreno Palop, Ramon Ràfols, Antoni Rubio, Michel.
Gravat i dibuixos: Manolo Boix i Joan Verdú.
Capçalera de les seccions: Joan Verdú.
Imprimir: Federico Domanech, S. A., Mar. 31, Valencia.

Distribució: Antonia Alamo.
Edició: Econ. Ajuntament de Torrent.
El BIM es distribueix gratuïtament a tot aquell que ho demane. Permesa la reproducció total o parcial de textos, fotografies o dibuixos, sempre que se'n cite la procedència. El BIM no tornarà els originals, ni hi mantindrà correspondència.
L'Ajuntament i l'equip de redacció, no es fan responsables dels articles d'opinió que vetgen signats, doncs queda clar que són col·laboradors i per tant la responsabilitat recau directament sobre les persones que ho signen.

82. Editorial del BIM TORRENT: "Visca la Constitució".
Article de reafirmació de la carta magna després del fallit cop d'Estat del 23 de febrer de 1981.

LA BATALLA DE VALÈNCIA

1977 1982

La victòria de l'esquerra al País Valencià en les eleccions generals amb 15 diputats (13 del PSOE, 2 del PCE-PCPV i 1 de PSP/US) i 9 senadors (8 PSOE i de PSP/US) davant 12 diputats de la dreta i centre i 3 senadors no va ser ben acceptada per aquests darrers partits i pels sectors franquistes derrotats i exclosos en les eleccions.

Prompte hi hagué una forta campanya pública d'intoxicació, contra les forces d'esquerra (en escoles, llibres, Universitat, els intel·lectuals i entitats del món cultural). Mitjançant actuacions que foren orquestrades des de diferents institucions, partits i mitjans de comunicació que atacaren la demanda de l'Estatut d'Autonomia, els símbols d'identitat que fins aquell moment havien reivindicat els partits i plataformes d'oposició al franquisme (denominació de País Valencià i senyera quatrribarrada) i la reivindicació de la llengua amb la petició de la seua cooficialitat (unitat de la llengua catalana i la reivindicació de les Normes de Castelló de 1932), que provocà atacs, agressions, insults, atemptats..., campanya que fou coneguda com "La batalla de València", perquè la ciutat de València va ser el centre d'aquests conflictes, que es prolongà fins l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia en 1982.

Entre els participants en aquesta campanya hi havia l'Ajuntament franquista i el seu alcalde Miguel Ramón Izquierdo i la Diputació amb el president ^{Ignacio Carrau} Cal afegir també l'agitació constant del periòdic *Las Provincias* amb la subdirectora Mª Consuelo Reyna i Manuel Broseta al capdavant i el combat constant dels partits polítics com la UCD, Alianza Popular i Unión Regional Valenciana, animats per polítics com Fernando Abril Martorell, Emilio Attard i Vicente González Lizondo.

83. El filòleg i historiador Manuel Sanchis Guarner en un aplec nacionalista a la plaça de bous de València. / Arxiu Saó

Entre els atacs més violents de l'extrema dreta, que es produïren en la coneguda com a “Batalla de València”, cal esmentar l'explosió d'una bomba en el cinema Goya de València durant la projecció de *La portentosa vida del Pare Vicent*, el 26 de setembre de 1978; l'atemptat amb un artefacte de metralla contra el domicili de Joan Fuster a Sueca, el 18 de novembre de 1978; l'enviament d'un paquet amb pólvora i metralla al domicili de Manuel Sanchis Guarner, el 4 de desembre de 1978 o l'agressió a l'alcalde de València Ricard Pérez Casado i el President de la Diputació Manuel Girona, el 9 d'octubre de 1979.

Especialment significatiu, per la seua repercussió a l'Horta Sud, van ser els atacs a Josep Lluís Albinyana i Manuel Girona a Quart de Poblet el 3 de setembre de 1979. Això va provocar el tancament a l'Ajuntament de Quart de vora 90 alcaldes valencians -la majoria d'ells del PSPV i del PCPV-PCE- durant els dies 4 al 7 de setembre, en protesta per les agressions i demanant a les autoritats de Madrid la fi de la violència.

Canviar peu de foto 86 amb el següent text:

86. Manifestació del 9 d'Octubre DE 1979. / Josep Vicent Rodríguez.

PAG. ESQUERRA

84. L'escriptor Joan Fuster a la biblioteca del seu domicili a Sueca destrossada per l'atemptat amb bomba en la matinada de l'11 de setembre de 1981./ Ana Torralba

85. Manifestació del 9 d'Octubre 1979 a València./ Josep Vicent Rodríguez

PAG. DRETA

86. 9 d'octubre 1979 - “La batalla de València”

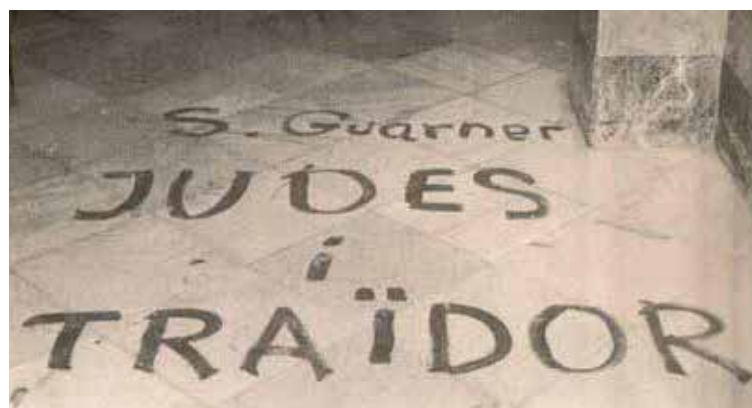
87. SOM. Publicació cultural editada en 1978 per l'ultraconservador Grup d'Acció Valencianista.

88. MURTA. Revista cultural editada a València durant 1978-1981. Abanderada pels escriptors Miquel Adlert i Xavier Casp, va estar alineada al valencianisme regionalista conservador.

ELIMINAR TEXT: "l'atemptat amb un artefacte de metralla contra el domicili de Joan Fuster a Sueca, el 18 de novembre de 1978;" POSAR EL SEGÜENT:

els dos atemptats amb explosius contra el domicili de Joan Fuster, el 17 de novembre de 1978 i l'11 de setembre de 1981;

ATENCIÓ A LA NUMERACIÓ DELS PEUS DE FOTO Ordenar la numeració

PAG. ESQUERRA
91, 92. VALENCIA SEMANAL
(1977-1980). Setmanari bilingüe
d'informació general molt crític als
plantejaments de l'extrema dreta
valenciana.
90. Pintada de l'extrema dreta
contra Manuel Sanchis Guarnier.

PAG. DRETA
93. Revista SAÓ - març 1986 -
"El fenomen del blaverisme"

EL CONSELL DEL PAÍS VALENCIÀ

ATENCIÓ A LA NUMERACIÓ DELS
PEUS DE FOTO
Ordenar la numeració

eliminar un 'del Consell', es repeteix
94. Membres del Consell del País Valencià,
presidit per Josep Lluís Albinyana (el quart en la imatge
començant per l'esquerra). / Josep Vicent Rodríguez

1978

Després de les primeres eleccions generals, en agost de 1977, es va formar el Plenari de Parlamentaris del País Valencià (diputats al Congrés i senadors), al palau de Benicarló, format per una majoria d'esquerres (PSOE, PSP/US i PCE-PCPV), presidida pel socialista Joaquín Ruiz Mendoza, que s'imposava com a tasca prioritària la restauració de les institucions i l'Estatut d'Autonomia.

Dos mesos més tard de la creació del Plenari, el 9 d'octubre de 1977, se celebrà la major manifestació de la història democràtica valenciana, amb més de 500.000 valencians i valencianes en demanda d'Estatut d'Autonomia.

El 17 de març de 1978 es va crear el Consell Preautonòmic del País Valencià, com a òrgan de govern, però amb competències limitades, a més de les futures transferències que es pogueren produir, doncs únicament naixia per "integrar i coordinar les actuacions i funcions de les tres Diputacions Provincials del PV" (article 8). Però, el principal objectiu havia de ser elaborar un Estatut d'Autonomia, que havia de discórrer pel procediment previst en l'article 151 de la Constitució.

El Consell del País Valencià denominà el territori dels valencians com a País Valencià, tal com havien demanat la majoria de les plataformes i partits antifranquistes. Aquesta denominació va existir legalment fins el 2 de juliol de 1982, en que passà a dir-se oficialment Comunitat Valenciana.

Estava integrat en els seus inicis per 15 membres: 7 UCD, 4 PSOE, 2 PSP/US, 1 PCE-PCPV i 1 AP. Va ser elegit President del Consell del PV, l'advocat i parlamentari del PSOE.PV, Josep Lluís Albiñana Olmos. La seu, després d'un breu pas pel Palau de Benicarló, es traslladà en juny de 1978 al Palau de la Generalitat.

Prompte sorgiren problemes per les discrepàncies entre la dreta i l'esquerra en la política autonòmica, sobretot, en la defensa de la via d'accés a l'autonomia. A més Albiñana, del PSPV.PSOE presidia un Consell amb majoria de membres de la UCD, a causa dels representants designats per les tres Diputacions, segons les eleccions municipals d'abril 1979, malgrat guanyar l'esquerra aquelles eleccions de forma majoritària. Per tant la dreta ocupà totes les conselleries. La divisió entre els socialistes tampoc ajudà a la Presidència del Consell.

De tal manera que el 22 de desembre de 1979, Albiñana presentà la dimissió després de retirar-se el PSPV.PSOE del Consell del PV, al qual no retornaria fins setembre de 1981. Enrique Monsonís, conseller d'economia i Hisenda, es va considerar president en funcions. A partir d'aleshores l'activitat del Consell va ser pràcticament nul·la. Les primeres mesures de Monsonís van ser llevar la senyera quatrribarrada de la Seu del Consell i aplicar un ineficaz Decret de Bilingüisme. El Consell es dissoldria en 1983, després de les primeres eleccions a les Corts Valencianes. Joan Lerma, PSPV.PSOE passaria a ser el primer President electe de la Generalitat.

PAG. ESQUERRA

94. Reunió Consell 1978.

94. Reunió del Consell preautonòmic (1978). / Luis Vidal (Arxiu Saó)

PAG. DRETA

95. D'esquerra a dreta, Manuel Broseta, Josep Lluís Albiñana i José Luis Lassaletta (alcalde d'Alacant) en l'acte d'elecció d'Albiñana com a president del Consell del País Valencià (Alacant, 1979). / Josep Vicent Rodríguez

96. Joan Fuster i Josep Lluís Albinyana.

96. Joan Fuster i Josep Lluís Albinyana. / Foto Labrandero

PRIMERES ELECCIONS MUNICIPALS

1979

El 3 d'abril de 1979 tingueren lloc les primeres eleccions municipals democràtiques. Al País Valencià l'esquerra va ser la guanyadora en obtenir 918.624 vots, amb un percentatge del 53%, la dreta va sumar 630.314 vots, amb el 36'5%, la gran derrotada.

Els resultats, amb els primers alcaldes democràtics electes, a la comarca de l'Horta Sud van ser aclaparadors per a l'esquerra. Sobre 20 municipis 16 elegiren un alcalde socialista del PSPV-PSOE, 2 a comunistes i 2 a candidatures independents. El total de l'esquerra fou de 18 alcaldes, que representaven el 90%. Naixia el mite del "Cinturo Roig de l'Horta Sud". Dos d'aquests alcaldes foren també diputats a la Diputació de València (1979-1983), van ser els socialistes Julián Crespo, alcalde de Picasset i Francisco Soria Pons, alcalde de Massanassa. En 1982 Francisco Soria va ser substituït per Ciprià Císcar Casabán, alcalde de Picanya (PSPV-PSOE).

HORTA SUD		
POBLACIÓ	ALCALDE	PARTIT
Alaquàs	Albert Taberner Ferrer	PCE-PCPV
Albal	Agustín Zacarés Vila	AIUPA
Alcàsser	Vicente Hernández Martínez	AEI
Aldaia	Salvador Vilanova Almenar	PSPV-PSOE
Alfafar	José Martínez Just	PSPV-PSOE
Benetússer	José Sanchis Micó	PSPV-PSOE
Beniparrell	Severino Casañ Planells	PCE-PCPV
Catarroja	Antonio Cubillos Royo	PSPV-PSOE
Lloc Nou de la Corona	Amadeo Gimeno Romeu	PSPV-PSOE
Manises	Antonio Asunción Hernández	PSPV-PSOE
Massanassa	Francisco Soria Pons	PSPV-PSOE
Mislata	José Morales García	PSPV-PSOE
Païporta	Bartolomé Bas Tarazona	PSPV-PSOE
Picanya	Ciprià Císcar Casabán	PSPV-PSOE
Picassent	Julián Crespo Santamargarita	PSPV-PSOE
Quart de Poblet	Onofre Colomer Mateu	PSPV-PSOE
Sedaví	Manuel Corredor Sanchis	PSPV-PSOE
Silla	Alberto Vedreño Gastaldo	PSPV-PSOE
Torrent	Manuel Puchades Romero	PSPV-PSOE
Xirivella	José Vicente Català Pastor	PSPV-PSOE

PAG. ESQUERRA

97. Butlletí informatiu TORRENT, editat pel Institut Pro-Desarrollo de Torrent. Número especial editat el març de 1979 dedicat als candidats torrentins en les eleccions municipals locals. Arxiu de la Fundació Horta Sud.

PAG. DRETA

98. Números especial de la revista L'HORTA dedicat a les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 a la comarca de l'Horta Sud / Arxiu Municipal d'Aldaia.

99. L'HORTA va informar de la tancada d'alcaldes de la comarca a l'Ajuntament de Quart de Poblet en protesta per les agressions que van patir el 6 de setembre de 1979 en aquesta població el president del Consell, Josep Lluís Albiñana, i el president de la Diputació de València, Manuel Girona.

el 3 de setembre

L'INICI DEL PROCÉS AUTONÒMIC

100. Fernando Abril Martorell,
vicepresident del Consell de
Ministres per la UCD (1977-1980). /
Paco Narváez (Arxiu Saó).

1979

El Consell del País Valencià, amb l'embranchida aconseguida en el resultat de les eleccions a Corts Generals de l'1 de març de 1979 amb el triomf en el País Valencià del PSOE (698.677 vots) davant la UCD (683.104 vots) i el PCE-PCPV (224.520) ^{demana} iniciar oficialment el procés autonòmic fent constar que "El Govern Valencià té el propòsit d'aconseguir l'autonomia plena per la via de l'article 151 de la nova aprovada Constitució".

L'Ajuntament de Picanya (l'Horta Sud), acabat de constituir-se a partir de les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979, amb el seu alcalde electe Ciprià Císcar Casabán (PSOE), al capdavant, és el primer ajuntament del País Valencià, en la històrica data del 25 d'abril de 1979, en demanar, per unanimitat dels seus 13 regidors (12 del PSOE i 1 del PCE-PCPV), un Estatut d'Autonomia per la via de l'article 151 de la Constitució. L'ajuntament de Picanya serà també

el primer en obrir una plaça amb el nom de País Valencià, inaugurada pel president Albiñana, que a hores d'ara continua ostentant la principal plaça de la Honorable Vila de Picanya.

l'Honorable

2726 A partir d'aquesta significativa data que commemorava el 272è aniversari de la batalla d'Almansa, s'anaren sumant, a la iniciativa del Consell, la majoria dels altres ajuntaments valencians.

L'acta notarial del 24 d'octubre de 1979 de la sol·licitud de l'obertura del procés autonòmic per a la constitució de la Comunitat Autònoma del País Valencià a l'empara de l'article 151 de la Constitució Espanyola expressa el total de municipis sol·licitants de l'obertura del procés autonòmic, amb indicació del nombre d'habitants, cens electoral i percentatge que representa sobre el total del País Valencià:

	MUNICIPIS	%	HABITANTS	%	CENS	%
Alacant	122	88%	1.024.202	96%	723.988	96%
Castelló	130	99%	403.469	98%	304.027	98%
València	260	99%	1.920.265	99%	1.439.356	99%
Totals	512	95%	3.347.932	98%	2.467.371	98%

PAG. ESQUERRA
101. Taula redona sobre l'Estatut d'Autonomia. D'esquerra a dreta: Vicent Ventura (PSPV), Manuel Martínez Sospedra (Círculos José Antonio), Juan Antonio Lloret (PSOE), Francisco Aguirre de la Hoz (UCD), Sotillos, Emerit Bono (PCPV). / Josep Vicent Rodríguez .

PAG. DRETA
102. Revista SAÓ - setembre-octubre 1978 - "València: un país per fer".

L'AUTONOMIA DEL PAIS VALENCIA

Los Consejos de Gobierno y de Arciprestes, presididos por su Obispo, José M.ª Cases Deordal, han decidido hacer público el siguiente comunicado:

1. La catolicidad de la Iglesia exige la inserción de ésta en las angustias y esperanzas de todos los pueblos. Esta universalidad es más manifiesta cuanto más asume los valores propios de cada pueblo, y más se compromete en ellos. De aquí, que no nos sean extraños ninguno de los problemas que hoy los valencianos tenemos planteados como pueblo.

2. Una de las cuestiones más urgentes actualmente, en el País Valenciano, es la de recuperar nuestra personalidad colectiva, ya que hace más de dos siglos que fueron suprimidas nuestras leyes e instituciones autóctonas, que nos fue negado el derecho a autogobernarnos y que fue prohibida nuestra lengua como vehículo de enseñanza y de cultura.

3. El regalismo del setecientos y la inercia posterior convirtieron a nuestra Iglesia en un instrumento más de castellanización del País Valenciano. Hoy, el magisterio de la Iglesia (Concilio Vaticano II, GS, nn. 29, 53, 54, 55, 58, 59, 60 y 73; AG, nn. 4, 21 y 26; Pío XI, «Mit Brennender Sorge»-AAS, XXIX, 152; Juan XXIII, «Pacem in Terris», nn. 88-91 y Pablo VI, «Populorum Progressio», n. 40) ha precisado la tarea que la comunidad eclesial debe efectuar en la defensa de los derechos humanos, así como de las minorías étnicas, culturales y nacionales.

4. Debido a ello, estos Consejos se solidarizan con la aspiración —por desgracia, no siempre consciente— que tenemos el pueblo valenciano a autogobernarnos, y creemos que la autonomía del País Valenciano es un elemento importante para reparar la identidad colectiva quebrantada por tantos años de centralismo.

5. Manifestamos nuestro deseo de que todos los hombres y mujeres, que han venido de otros pueblos y regiones de España a trabajar y vivir con nosotros, encuentren en todos los valencianos una sincera acogida, y que el establecimiento de la autonomía sea para ellos un motivo más de integración, con el fin de que no se sientan forasteros, sino como en su propia casa, y que, en definitiva, el País no les sea duro.

6. En cuanto al idioma, la Diócesis estudiará una normativa adecuada que asegure también el empleo de nuestra lengua en los escritos pastorales y de Prensa, tanto del obispado como de las parroquias de habla valenciana, así como en la catequesis, en la liturgia y archivos parroquiales, y que establecerá la obligatoriedad de su estudio y cultivo en nuestros seminarios. A título experimental, dicha obligatoriedad ya se ha establecido, durante el presente curso, en el Seminario «Mater Dei».

Castellón, 13 de enero de 1978

Els Consells de Govern i d'Arciprestes, presidits pel seu Bisbe, Josep M.ª Cases i Deordal, han decidit de fer públic el següent comunicat:

1. La catolicitat de l'Església demana la inserció d'aquesta en les angoixes i esperances de tots els pobles. I aquesta universalitat és més manifesta quan més assumeix els valors propis de cada poble, i més amb ells es compromet. Per això no ens és estrany cap dels problemes, que els valencians tenim avui plantejats com a poble.

2. Una de les qüestions més urgents actualment, al País Valencià, és la de recuperar la nostra personalitat col·lectiva, ja que fa més de dos segles que foren suprimides les nostres lleis i institucions autòctones, que el dret a auto-governar-nos ens fou negat i la nostra llengua, prohibida com a vehicle d'ensenyament i de cultura.

3. El regalisme set-centista i la inèrcia posterior van fer de la nostra Església un instrument més de castellanització del País Valencià. Avui, però, el magisteri de l'Església (Concili Vaticà II, GS, nn. 29, 53, 54, 55, 58, 59, 60 i 73; AG, nn. 4, 21 i 26; Pius XI, «Mit Brennender Sorge»-AAS, XXIX, 152; Joan XXIII, «Pacem in Terris», nn. 88-91 i Pau VI, «Populorum Progressio», n. 40) ha precisat la tasca que la comunitat eclesial ha d'efectuar en la defensa dels drets humans i de les minories ètniques, culturals i nacionals.

4. És per això que aquests Consells es fan solidaris de l'aspiració —malauradament, no sempre conscient— del poble valencià a autogovernar-nos, i creuen que l'autonomia del País Valencià és un element important per tal de reparar la identitat col·lectiva malmena per tants anys de centralisme.

5. Manifestem el nostre desig de que tots els homes i dones, que han vingut des d'altres pobles i regions d'Espanya a treballar i viure amb nosaltres, troben en tots els valencians una sincera acollida, i que l'establiment de l'autonomia els siga un motiu més d'integració, perquè no tinguen sensació de forasters, sinó d'estar en sa casa, i que, en definitiva, el País no els siga dur.

6. Pel que fa referència a l'idioma, la diòcesi estudiarà una normativa adequada que faça servir també el valencià als escrits pastorals i de premsa del bisbat i de les parròquies de parla valenciana, a la catequesi, a la litúrgia i arxius parroquials, i que establirà l'obligatorietat del seu estudi i coneixement als nostres seminaris. A títol experimental, aquesta obligatorietat ja ha estat establerta, a l'actual curs, al Seminari «Mater Dei».

Castelló, 13 de gener de 1978

Calendario Litúrgico

24, **martes**. — Memoria obligatoria. — San Francisco de Sales, obispo y doctor.

25, **miércoles**. — Fiesta Conversión del apóstol San Pablo. — Hoy termina la Semana de la Unidad.

26, **jueves**. — Santos Timoteo y Tito, obispos. — Memoria obligatoria.

27, **viernes**. — Santa Ángela de Mérici, virgen. — Feria o memoria libre.

28, **sábado**. — Santo Tomás de Aquino, presbítero y doctor. — Memoria obligatoria.

103. Article "L'autonomia del País Valencià" (Castelló, 13-01-1978), publicat en la revista Saó, en el qual l'Església de l'Arxidiòcesi de Castelló manifesta el seu suport a l'autogovern.

104. Inauguració de la Plaça País Valencià de Picanya pel president del Consell preautonòmic, Josep Lluís Albinyana (1978). Arxiu Alfred Ramos.

105. Constitució del primer ajuntament democràtic de Picanya, presidit per Ciprià Ciscar (en la imatge, el cinquè començant per l'esquerra). Abril de 1979. Arxiu Alfred Ramos.

1979

PAG. DRETA
106. Josep Lluís Albiñana. / Josep Vicent Rodríguez

El camí cap a l'anhelada autonomia valencianava estar ple de fortes tensions, grans debats i entrebancs de tota mena en la societat valenciana fortament polaritzada (veure el capítol “La batalla de València”), tot malgrat l'històric suport dels ajuntament valencians, amb un imbatible 95% d'ajuntaments que sol·licitaven l'obertura del procés autonòmic.

El problema radicava per quina via d'accés havien d'arribar a l'autonomia els valencians i valencianes. Una era la de l'article 151 de la Constitució, anomenada via ràpida, amb major nivell de competències i amb un referèndum de ratificació del procés autonòmic defensada per l'esquerra i els sindicats (PSPV-PSOE, PCPV-PCE, PNPV, PSAN, MCEP, CCOO, UGT, CSUT i USO) i per intel·lectuals com Joan Fuster i el *Diario de València*.

L'altra era la via de l'article 143, la via lenta, amb menor nivell de competències i sense referèndum de ratificació, que preconitzava la UCD i d'altres personalitats com Manuel Broseta i el periòdic *Las Provincias*. També perquè així la UCD evitava la majoria de l'esquerra en el Plenari de Parlamentaris, que havia d'elaborar el projecte d'Estatut. Es tractava per tant de dos concepcions totalment diferents del valencianisme polític i dels processos autonòmics, amb interessos diferents.

Al País Valencià, el President Albiñana (PSPV-PSOE) del Consell i el seu gabinet, havien treballat de valent durant l'estiu de 1979 amb la visita poble per poble per recollir l'adhesió majoritària dels ajuntaments per la via de l'article 151, iniciada a l'Ajuntament de Picanya. Amb la documentació presentada es proposà la celebració del referèndum d'adhesió per al 28 de febrer de 1980, el mateix dia que se celebrava el referèndum d'Andalusia que seguia la mateixa via del 151.

1982

LES DUES VIES AUTONÒMIQUES

Ací començaren els problemes. El govern de Suárez convocà el d'Andalusia, però no ho va fer amb el del País Valencià, afirmant que a partir d'aquest moment tots els processos de les futures autonomies de la resta de l'Estat Espanyol (Extremadura, Astúries, Múrcia, la Rioja, País Valencià...) es reconduirien i es generalitzarien per la via de l'article 143, la via lenta. Posteriorment UCD i PSOE (amb Abril Martorell de la UCD i Alfonso Guerra del PSOE de Madrid al capdavant) acceptaren l'article 143 per a l'autonomia valenciana. L'excusa es basava en la Ley Orgánica reguladora de las distintas modalidades de Referendum LOMR.

Les conseqüències foren humiliants per al procés autonòmic valencià. Paralització de la iniciativa autonòmica, crisi interna del PSPV-PSOE, boicot dels socialistes al Consell Valencià per no disposar de majoria i per últim la dimissió d'Albiñana, com a president del Consell. Els socialistes no retornaren al Consell fins el 15 de setembre de 1981. L'Estatut Valencià patí aleshores una paràlisi amb la via de l'article 143 a l'autonomia fins 1982. No hi hagué mai un referèndum valencià de ratificació del procés autonòmic.

107. EL PAÍS: Parlamentaris valencians reunits a Peníscola, el 19 de juliol de 1981.

107. Parlamentarios valencianos, reunidos en Peñíscola...

Los parlamentarios valencianos, reunidos en Peñíscola el 19 de julio de 1981. / EL PAIS

108. Intervenció del president del Consell preautonòmic, Josep Lluís Albinyana. A l'esquerra de la imatge, alçat.

/Josep Vicent Rodríguez
canviar peu de foto pel següent

Presa de possessió de Josep Lluís Albiñana com a president del Consell del País Valencià (10 d'abril de 1978). / Josep Vicent Rodríguez.

109. El valencià Fernando Abril Martorell (al centre de la imatge), vicepresident segon del Govern i Ministre d'Economia, va rebutjar l'accés a l'autonomia per l'article 151 mitjançant referèndum.

afegir autor foto: Josep Vicent Rodríguez.

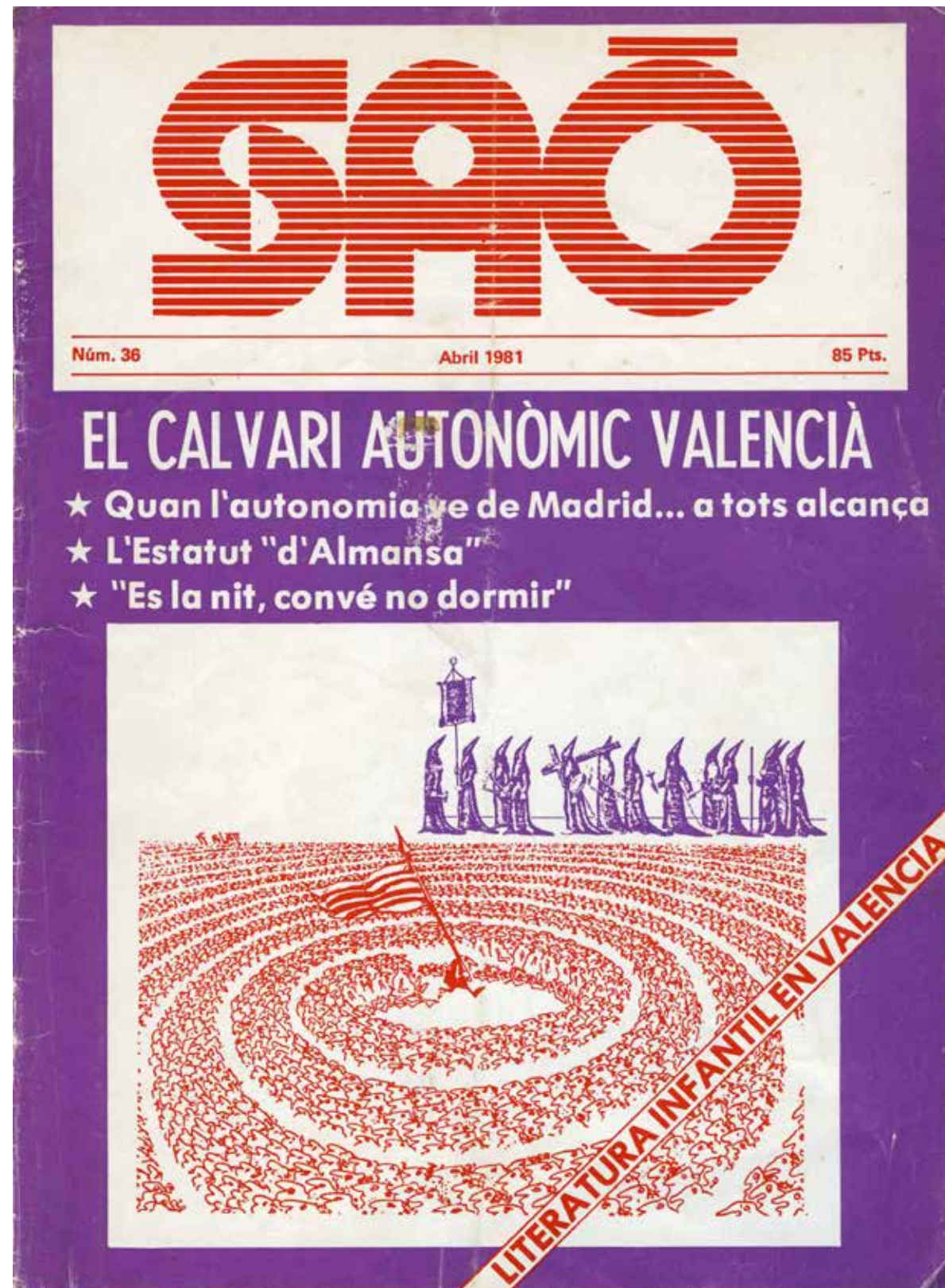
PAG. ESQUERRA

110. Un pacte entre el PSOE i la UCD a Madrid va imposar l'accés a l'autonomia valenciana per l'article 143. En la imatge, Alfonso Guerra (diputat i vicesecretari general del PSOE) conversant amb Fernando Abril Martorell (UCD).

111. Manuel Broseta, va ser senador per València entre 1979 i 1982 en les files d'UCD. Entre 1980 i 1982 va ocupar la Secretaria d'Estat per a les comunitats autònomes, des de la qual va impulsar l'aprovació de la majoria dels estatuts d'autonomia, entre ells el valencià. Arxiu Saó.

PAG. DRETA

112. L'abril de 1981 la revista SAÓ va dedicar un quadern per a informar sobre el conflicte polític i identitari al voltant de l'Estatut d'Autonomia. La publicació va defensar els posicionaments del valencianisme d'esquerra. Arxiu Saó.

1981 EL COLP D'ESTAT DEL 23 DE FEBRER

113. Revista GENERALITAT editada per la Diputació de València. La publicació va condemnar el cop d'estat del 23F.

114. Diari EL PAÍS (24 de febrer 1981). Article editorial "El País, con la Constitución". La publicació va reprovar el cop del 23F.

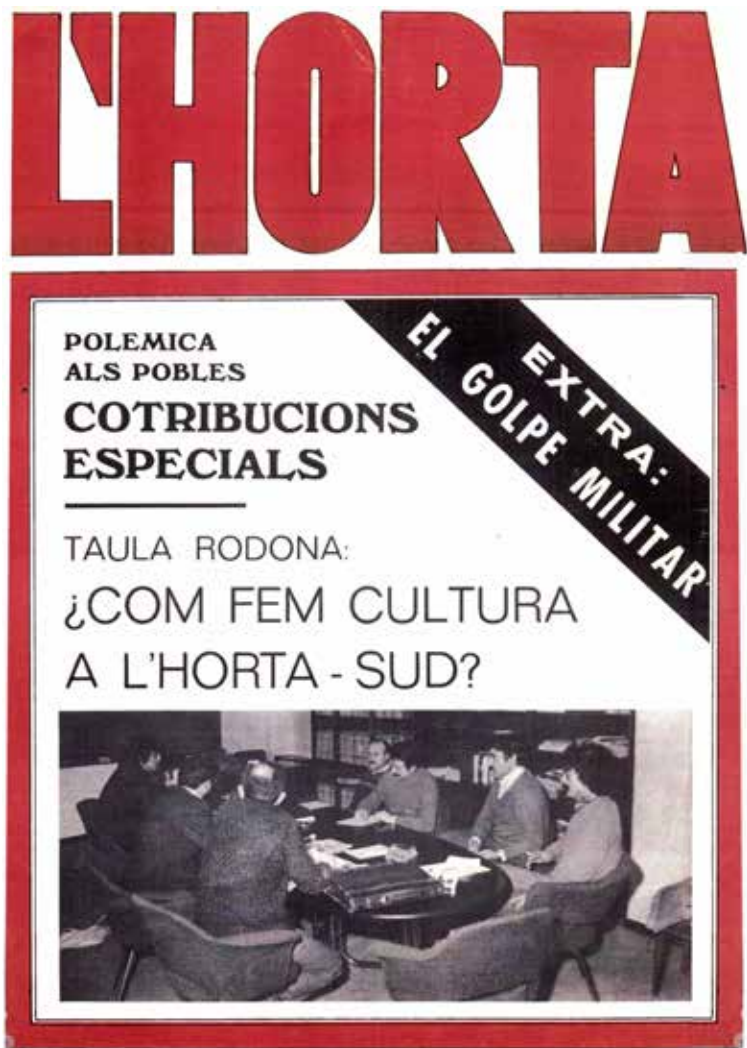
El franquisme no va desaparèixer amb la mort de Franco. A Espanya no s'havia realitzat un procés de desnazificació com el que es va produir a Alemanya després de la II Guerra mundial. Restaven encara grups involucionistes, nostàlgics del franquisme que alguns l'anomenaven "el búnker", en diversos sectors militars, financers, socials i polítics contraris al procés democràtic i als avanços de llibertats civils. A més la crisi de la UCD i la dimissió del president Suárez en gener de 1981, van ser elements desestabilitzadors de la jove democràcia.

Uns grup de conspiradors colpistes del sector militar aprofitaren la vesprada nit del 23 febrer de 1981, amb el Congrés dels Diputats votant la investidura del nou president Leopoldo Calvo Sotelo, per a introduir-se violentament al Congrés al comandament del tinent coronel **Antonio Tejero**, amb uns 200 guàrdies civils. Ocuparen el Congrés i van retenir per les armes al govern i als diputats durant la llarga nit.

Mentrestant a la ciutat de València mig centenar de carros de combat i vora 2.000 militars armats sota el comandament del tinent general **Jaime Milans del Bosch**, capità general de la tercera Regió Militar, ocuparen durant sis hores carrers, places, emissores de ràdio..., produint una sensació d'inseguretat i de por.

El missatge del rei Juan Carlos I a tots els espanyols per televisió, al voltant de la 1 i mitja de la matinada, amb les paraules “Confirmo que he ordenado a las autoridades civiles y a la Junta de Jefes de Estado Mayor que tomen las medidas necesarias para mantener el orden constitucional dentro de la legalidad vigente... La corona no puede tolerar la interrupción del proceso democrático que la Constitución votada por el pueblo español determinó en su día a través de referéndum...” posa fi a l'intent colpista del 23 de febrer de 1981. El dia 24, Milans del Bosch, Tejero i els altres còmplices del colp armat foren detinguts.

El 27 de febrer es convocaren manifestacions en totes les ciutats de l'Estat Espanyol, València entre elles amb més de 200.00 manifestants, amb els principals líders dels partits polítics i sindicats al capdavant, amb el lema “Per la llibertat, la Democràcia i la Constitució.”

PAG. ESQUERRA
115. Revista L'HORTA "Extra: El golpe militar".

PAG. DRETA
116. Intent de colp d'estat del Tinent Coronel Fernando Tejero.
117, 118. El DIARIO DE VALENCIA va editar tres edicions especials sobre el cop d'Estat del 23F protagonitzat pel tinent coronel Antonio Tejero al Congrés de Diputats.

APROVACIÓ DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA VALENCIANA

1982

El tancament de la via de l'article 151 de la Constitució per al futur estatut d'autonomia del País Valencià, en 1979, producte dels acords UCD i PSOE en Madrid que apostaven per la via de l'article 143, conduïren a la crisi del Consell del PV, amb la dimissió del president socialista Albinyana i l'eixida dels socialistes del Consell, en desembre de 1979. Enrique Monsonís de la UCD, ostentaria la presidència fins a juliol de 1982.

El 31 de juliol de 1981 els dos partits majoritaris (UCD-PSOE) signaren els anomenats Pactes Autonòmics i posaren les bases de la Ley Orgánica de Armonización de los Procesos Autonómicos (LOAPA), aprovada el 30 de juny de 1982. Els acords subscrits per UCD i PSOE estableixen un calendari d'aprovació de tots els estatuts que restaven i la modalitat d'accés a l'autonomia per la via de l'article 143 de la Constitució. Per al territori valencià i Canàries s'adoptaren solucions específiques perquè, una vegada aprovats els seus estatuts, pogueren accedir a un nivell competencial semblant al de les comunitats que havien aconseguit l'autonomia per la via de l'article 151. Això era una fórmula de compensació per mitigar, almenys en el cas valencià, el malestar que havia creat entre l'esquerra el rebuig dels partits de dreta a la via del 151.

Així les coses, Enrique Monsonís encarregaria al Plenari de Parlamentaris la redacció de l'Estatut, que aconseguiria a Benicàssim consensuar un projecte. Després de quatre anys d'enfrontaments, el 21 d'abril de 1982 PSOE i UCD pactaren a Madrid l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, que es promulgaria l'1 de juliol de 1982 i publicaria el 10 de juliol en el BOE.

S'aprovaven unes noves senyes d'identitat per al poble valencià, tot abandonant els símbols de la lluita antifranquista. Denominació de Comunitat Valenciana, en comptes de País Valencià. Real Senyera Coronada com a bandera del territori, davant la senyera quadril·lurada. En matèria lingüística consideraria el valencià com a llengua pròpia dels valencians i valencianes.

A partir d'aquesta data es faria realitat el renaixement de les institucions d'autogovern: el Consell de la Generalitat i les Corts Valencianes. Per primera vegada després de l'abolició dels Furs de València amb els Decrets de Nova Planta, el País Valencià gaudia de certa capacitat d'autogovern.

Poc temps després, el 8 de maig de 1983, se celebraven les primeres eleccions autonòmiques, a la Comunitat Valenciana amb la victòria del PSPV-PSOE, amb 51 diputats (sobre 89), i a continuació la Coalició Popular (Actual PP) amb 32 diputats i PCE-PCPV amb 6 diputats. Essent elegit primer President de la Generalitat Valenciana el socialista Joan Lerma Blasco.

PAG. ESQUERRA
119. Segell 16 pta. Estatut
d'Autonomia de la Comunitat
Valenciana

EL PAIS

DIRECTOR: JUAN LUIS CEBRIAN

DIARIO INDEPENDIENTE DE LA MAÑANA

MADRID, VIERNES 29 DE OCTUBRE DE 1982

Redacción, Administración y Talleres: Miguel Yuste, 40 / Madrid-17 / T97 754 38 00 / Precio: 35 pesetas / Año VII. Número 2.044

EDICION ESPECIAL DE LAS OCHO DE LA MAÑANA

Fraga será la oposición, con 105 diputados, mientras se hunden el centro y el Partido Comunista

El Partido Socialista, con 201 escaños, consigue la mayoría absoluta para gobernar la nación

La izquierda vuelve al poder en España, después de más de 43 años de Gobiernos de derechas, con el rotundo triunfo electoral del Partido Socialista Obrero Español (PSOE), que ayer consiguió, con 201 escaños, la mayoría absoluta en las terceras elecciones legislativas celebradas después

de la muerte del general Franco, en 1975. La coalición de derechas integrada por Alianza Popular y el Partido Demócrata Popular (PDP) se convierte en la fuerza más importante de la oposición, con 105 diputados. El PSOE recibió el voto de más de 9.800.000 españoles (46%), frente a los

5.412.401 (25,3%) de Alianza Popular, según los resultados totales provisionales. El presidente del Gobierno, Leopoldo Calvo Sotelo, no obtuvo escaño. La jornada electoral estuvo dominada por una participación masiva, más del 79% del censo, y una absoluta normalidad.

El secretario general del PSOE y próximo presidente del Gobierno, Felipe González, abandona la tribuna desde la que esta madrugada se dirigió al pueblo español tras conocerse la abrumadora victoria electoral de su partido.

Felipe González Márquez, de cuarenta años de edad, que será con toda probabilidad el nuevo presidente del Gobierno español, afirmó esta madrugada, en su primera declaración al país tras la victoria, que "estamos preparados para llevar a cabo la responsabilidad que el pueblo español ha puesto en nuestras manos". El futuro primer ministro pidió el apoyo de todas las instituciones y de todos los sectores sociales para lograr el objetivo de "sacar España adelante".

Los electores decretaron ayer la práctica desaparición de la escena política de los partidos de centro, UCD (once diputados) y CDS (dos), así como del PCF, que sólo consiguió cinco diputados.

La jornada electoral y la celebración, en la madrugada, del triunfo socialista en las principales ciudades transcurrió con absoluta normalidad. En Madrid, miles de personas celebraron, en la calle Mayor y en la carrera de San Jerónimo, la victoria socialista. Un portavoz militar afirmó anoche que "el Ejército español respetará el resultado de las elecciones", y precisó que "la tranquilidad en el

seno de las Fuerzas Armadas es total". El dirigente de la patronal, Carlos Ferrer, felicitó al PSOE y dijo que no teme a los socialistas en el poder, a pesar, precisó, del peligro de un aumento de la inflación y el paro.

El síndico socialista tuvo su reflejo en Euzkadi y Cataluña, donde los socialistas superaron ampliamente anteriores resultados electorales y se convirtieron en la primera fuerza en Cataluña y en la segunda, muy próxima al PNV, en el País Vasco.

Convergència i Unió logró doce

diputados y el PNV ocho. El nacionalismo de izquierda obtuvo tres diputados en el País Vasco: dos para Herri Batasuna y uno (dudoso) para Euzkadiko Ezkerra. En Cataluña, Esquerra Republicana logró un escaño. El PSA y la extrema derecha desaparecen del Parlamento. Tejero, obtuvo en todo el país 25.022 votos y Blas Piñar no renovó su escaño.

Manuel Fraga, líder de la alianza conservadora, manifestó su satisfacción por el resultado alcanzado, y afirmó que "se convertirá en una oposición eficaz al futuro

Gobierno socialista". "Serviremos", añadió, "honestamente a la consolidación de la paz civil y al sistema constitucional".

Landelino Lavilla felicitó personalmente a Felipe González y manifestó que había habido "una respuesta a los estímulos de radicalización. Se demuestra que cuando el centro se desvía a la derecha se producen derrotas y decepciones".

El presidente del Gobierno garantizó que no habrá vacío de poder en el período que resta hasta la investidura del nuevo primer ministro.

Páginas 14 a 28 y última

El socialismo, en el poder

La victoria electoral del PSOE marca un hito histórico en el devenir político español. La presencia de ministros socialistas en los Gobiernos republicanos del primer bienio y de la etapa inmediatamente posterior al triunfo del Frente Popular no significó la asunción íntegra de las responsabilidades del Estado por el PSOE. Aunque dos destacados dirigentes socialistas —Francisco Largo Caballero y Juan Negrín— ocuparon la presidencia del Consejo de Ministros durante la guerra civil, la atribulada historia de nuestro país durante esos tres años y las anómalas condiciones del ejercicio del poder en plena contienda permiten afirmar que la victoria de Felipe González ofrece al partido que fundara Pablo Iglesias su primera oportunidad para dirigir la política española en situación de normalidad democrática.

Ha pasado mucho tiempo desde que aquel admirable luchador de las libertades pusiera la primera piedra de la organización que ayer obtuvo la victoria electoral. En muchas cosas el mundo, y nuestro país, es diferente. Son diferentes el propio nervio del socialismo en la Europa desarrollada y las relaciones internacionales heredadas de dos guerras mundiales sucesivas.

Pasa a la página 12

Censo: 26.837.212	Votantes: 21.353.996	Participación: 79,5%		
Partidos	% votos	Escaños	Escaños 1979	
Partido Socialista Obrero Español	46,00	201	121	
Alianza Popular (AP-PDP)	25,30	105	9	
Unión de Centro Democrático	7,20	11	168	
Partido Comunista de España	3,80	5	23	
Centro Democrático y Social	2,80	2	—	
Convergència i Unió	3,70	12	8	
Partido Nacionalista Vasco	1,51	8	7	
Herri Batasuna	0,90	2	3	
Euzkadiko Ezkerra	0,40	1	1	
Otros*	8,66	3	10	

* Un diputado corresponde a Esquerra Republicana y los otros dos a la coalición AP-UCD en el País Vasco.

PAG. ESQUERRA

120. Portada del diari EL PAIS informant sobre la victòria del PSOE en les eleccions generals de 1982.

PAG. DRETA

121. Presa de possessió de Joan Lerma (al centre de la imatge) com a primer president de la Generalitat Valenciana, davant del president de les Corts Valencianes, Antonio García Miralles.

En el procés de vertebració de l'Horta Sud com a comarca han hagut tres institucions decisives que han sabut unir esforços i interessos comuns. Es tracta de la Fundació Horta Sud, la Mancomunitat de l'Horta Sud i l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud (IDECO.HS). Totes tres naixen a la localitat de Torrent durant aquests anys de la Transició. Eren anys de sinèrgies i de transformació en la comarca. En 1978 es publicava el periòdic *L'Horta*, un intent de premsa comarcal d'agitació cívica, democràtica i nacionalista i, en 1983, *7 Dies de la Comarca*, una decidida aposta per teixir una consciència comarcal. Han contribuït a la modernització de la l'Horta Sud en àmbits tan diversos com els serveis comunitaris, socials, educatius i productius, la defensa de les llibertats democràtiques, els drets socials i l'autogovern, així com la normalització del valencià i la difusió de la cultura valenciana. Sempre hi ha hagut un clima d'estreta col·laboració entre aquestes entitats, les quals han desenvolupat –i ho continuen fent– un veritable paper aglutinador d'iniciatives cíviques i culturals que han contribuït a afermar el nom de la comarca.

La Fundació Horta Sud, nascuda en 1972, és una entitat de caràcter cívic, educatiu i cultural sense ànim de lucre que durant els darrers cinquanta anys ha dut a terme una important tasca d'enfortiment del moviment associatiu de la comarca, construint ciutadania, mitjançant diversos programes de desenvolupament social, educatiu i cultural amb l'objectiu de crear una societat més justa i solidària, compromesa amb els drets humans i els valors democràtics. Treballa pel progrés des de la diversitat social i cultural de les persones. En 2022 la Fundació Horta Sud compleix 50 anys d'existència.

L'IDECO.HS va esdevindre, en 1982, el primer institut d'estudis d'àmbit comarcal en crear-se al País Valencià. Són, per tant, vora a 40 anys, els que ve animant la vida cultural dels seus pobles, tot contribuint a vertebrar el seu territori, desvelant la consciència de la seua realitat comarcal. Entre les iniciatives cal destacar la publicació de la revista *Annals*, vehicle de comunicació dels resultats de les investigacions realitzada en diferents àmbits comarcals. Amb la determinació de fomentar projectes d'investigació i estudi dins de l'espai comarcal, en 1988, es va crear el Premi d'Investigació de l'Horta Sud. La convocatòria del premi ha donat lloc a la publicació de les obres guanyadores en la col·lecció *Monografies de l'Horta Sud*. Altres iniciatives emblemàtiques i d'estímul a la recerca han estat l'organització dels Congressos d'Història de l'Horta Sud, amb d'altres entitats com ara la Universitat de València, els ajuntaments de la comarca, els *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Florida Centre de Formació, Caixa Popular i la Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud...

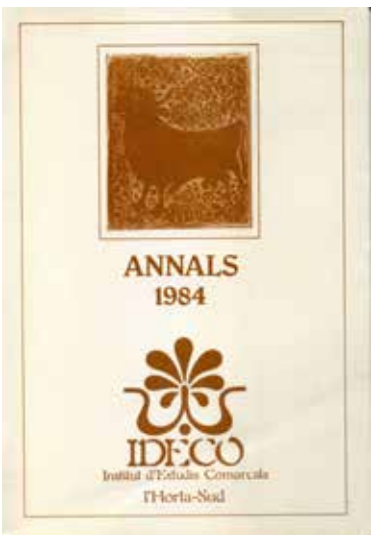
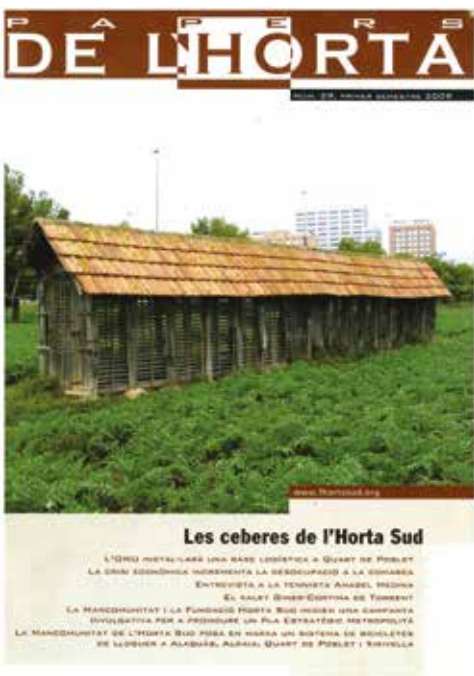
Sud.

EL NAIXEMENT DE LES ESTRUCTURES COMARCALS

1982

Hauria de ser el número 122. Continuar amb la numeració. ^{suprimir Arxiu}
 123. Consell Executiu actual de la Fundació Horta Sud, presidida per Immaculada López. Arxiu
 124. Acte de lliurament del Premi d'Investigació de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud.
 123

Els peus de foto han de seguir la numeració correlativa del catàleg.

125. Revista PAPERS ASSOCIATIU DE L'HORTA SUD, editada per la Fundació Horta Sud.
 126. PAPERS DE L'HORTA. Revista d'informació comarcal editada entre 1994 i 2012 per la Fundació Horta Sud.
 127. ANNALS. Revista de recerca editada per l'IDECO de l'Horta Sud.
 128. Museu Comarcal de l'Horta Sud Josep Ferris March. Arxiu FHS.

1982

LA CREACIÓ DE LA MANCOMUNITAT DE L'HORTA SUD

Eliminar text següent: Bertomeu Bas (Paiporta), Antonio Cubillos (Catarroja), Josep Santamaría (Xirivella), Empar Navarro (Aldaia), Carmen Jávega (Aldaia), Soledad Ramón (Catarroja), Carlos Fernández Bielsa (Mislata), Eva Sanz (Benetússer) i José Francisco Cabanes (Sedaví).

SUBSTITUIR PER:

Antoni Asunción (Manises), Bertomeu Bas (Paiporta), Antonio Cubillos (Catarroja), Adrià Hernández (Alaquàs), Josep Santamaría (Xirivella), Empar Navarro (Aldaia), Carmen Jávega (Aldaia), Soledad Ramón (Catarroja), Carlos Fernández Bielsa (Mislata), Eva Sanz (Benetússer) i Josep Cabanes (Sedaví), nomenat en 2022.

Els alcaldes de la comarca elegits en les eleccions municipals de 1979 celebraren diverses assemblees per crear una mancomunitat dels vint municipis de la comarca. Es produïren dues reunions d'alcaldes a l'ajuntament de Picanya (el 16 de gener i el 18 de febrer) que acabaran confluint en la creació de la Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud, el 2 d'abril de 1982, establint la capital política a Torrent. La Mancomunitat actual agrupa els 20 municipis de l'Horta Sud per adhesió voluntària. Al llarg de la seua història ha tingut fins avui set presidents i presidentes, que han sigut alcaldes i alcaldesses respectius dels seus municipis en diferents mandats municipals: Bertomeu Bas (Paiporta), Antonio Cubillos (Catarroja), Josep Santamaría (Xirivella), Empar Navarro (Aldaia), Carmen Jávega (Aldaia), Soledad Ramón (Catarroja), Carlos Fernández Bielsa (Mislata), Eva Sanz (Benetússer) i José Francisco Cabanes (Sedaví). Les competències de la Mancomunitat abasten serveis inclosos en l'àmbit de la competència municipal, però amb el pas dels anys la institució supramunicipal ha anat adaptant els seus recursos i serveis en consonància amb les polítiques d'inversions dels propis ajuntaments, la Diputació de València, la Generalitat Valenciana i la Unió Europea.

128
129. Logo Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud

18 de febrer de 1981)

La Mancomunitat al llarg de la seua història està estretament lligada al desenvolupament comarcal en diferents línies d'actuació, i entre elles destaquen el suport a la iniciativa emprenedora a través de la formació, l'assessorament laboral i el desenvolupament empresarial, així com programes d'igualtat, joventut, turisme, assessorament a persones immigrants, Igualment la Mancomunitat ha canalitzat cap a la comarca subvencions del Fons Europeu de Desenvolupament Regional per a la realització de programes d'ocupació.

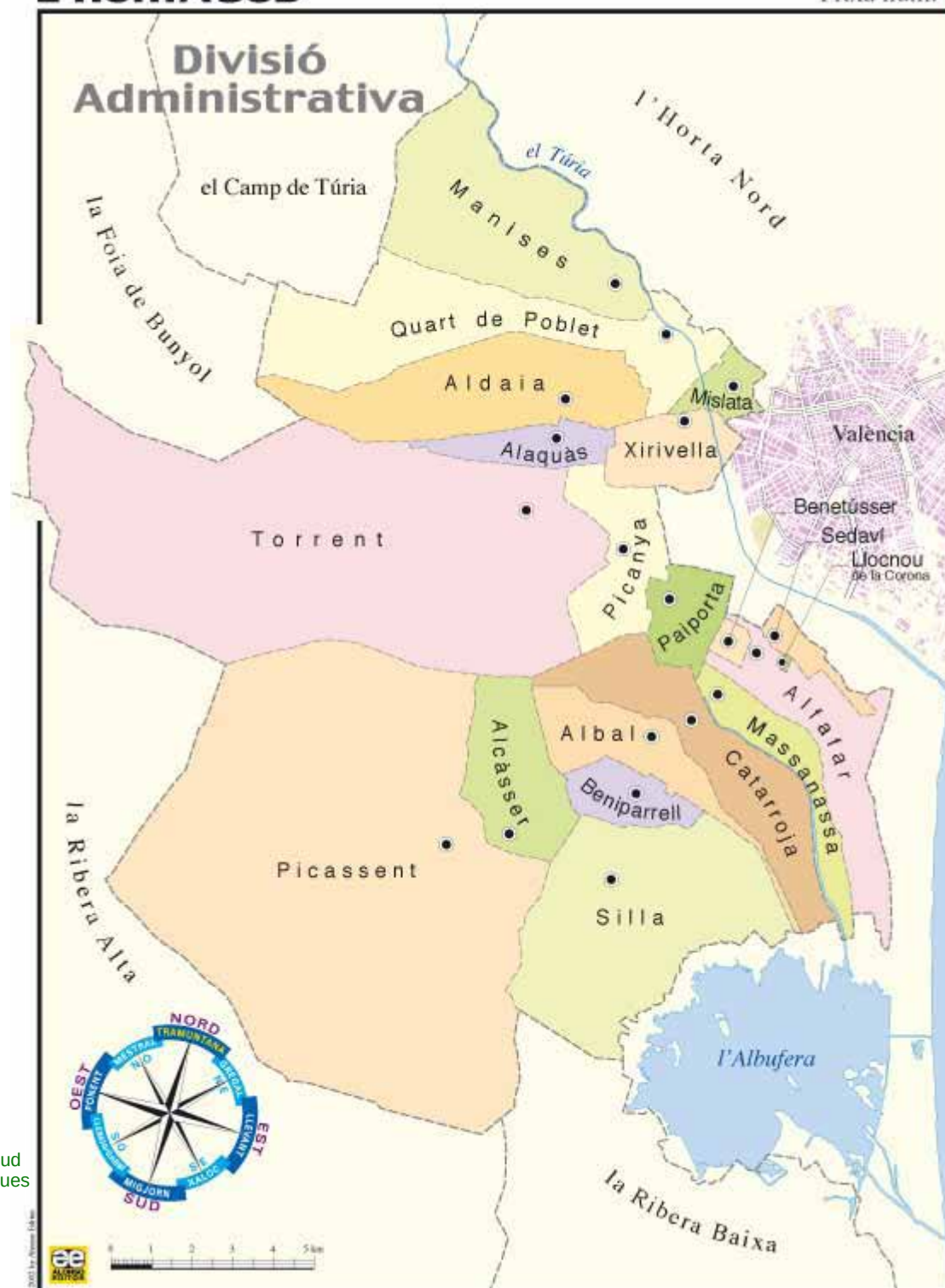
La Mancomunitat està integrada pels Municipis d' **Alaquàs, Albal, Alcàsser, Aldaia, Alfafar, Benetússer, Beniparrell, Catarroja, Lloc Nou de la Corona, Manises, Massanassa, Mislata, Paiporta, Picanya, Picassent, Quart de Poblet, Sedaví, Silla, Torrent i Xirivella.**

- PAG. ESQUERRA
129. Junta de Govern de la Mancomunitat de l'Horta Sud. 2022
130. Mapa Mancomunitat Horta Sud - Comarca Horta Sud
131. Ubicació de l'Horta Sud en el mapa de les comarques valencianes.
132. Casa de la Mancomunitat de l'Horta Sud
- PAG. DRETA
132. Mapa de la comarca. / IDECO de l'Horta Sud.

L'HORTA SUD

Fitxa núm. 1

ALDAIA EN LA TRANSICIÓ

133

134. Salvador Vilanova, primer alcalde democràtic d'Aldaia elegit de les eleccions de 1979 / Hans.

134

135. L'alcalde d'Aldaia durant la Transició, Salvador Gadea (al centre de la imatge), en la inauguració de l'institut que porta el seu nom / Hans.

1975 1982

Aldaia durant els anys del franquisme va tindre uns canvis demogràfics espectaculars amb un creixement altíssim de la seua població. Acabada la Guerra Civil, en 1940, Aldaia comptava amb uns 4.500 habitants. Després de quaranta anys, en 1981, l'any anterior a la aprovació de l'Estatut d'Autonomia Valenciana, aquesta població es convertí en una de les grans localitats de la comarca de l'Horta Sud amb 20.800 habitants. Havia quintuplicat els seus habitants, gràcies al pas d'una economia agrària a una altra de fort creixement industrial (fusta, alimentació, construcció, plàstics, palmitos...), que va atraure un fort corrent migratori provinent de Castella-La Manxa.

L'aldaier que va afavorir el pas de la dictadura a una societat democràtica va ser Salvador Gadea Paredes (1924-2002) que va ser alcalde durant els anys de la transició, entre 1976 i 1979. De caràcter moderat i dialogant va afavorir un clima de concòrdia i de conciliació amb totes les forces polítiques

democràtiques del poble, ajudant a separar l'Església del poder polític. Des de l'Ajuntament va impulsar la Fundació d'Assistència Social, el Centre Cultural Joaquín Sorolla i l'Aula de Cultura d'Aldaia. Amb l'aprovació del Pla Parcial d'Ordenació Urbana va crear les bases d'un creixement urbanístic ordenat i no especulatiu, precursor del futur Pla General d'Ordenació Urbana en 1992, aprovat durant l'alcaldia d'Enric Luján. Un any en què l'Ajuntament, en sentit homenatge, li va posar el seu nom a un dels dos instituts d'Aldaia. Avui la població d'Aldaia encara recorda amb afecte a aquest alcalde dialogant i compromés que dedicà els seus esforços i energies en millorar el seu poble i els seus habitants.

El 19 d'abril de 1979 es va constituir el primer ajuntament democràtic amb l'elecció de Salvador Vilanova Almenar (1979-1983) del PSPV-PSOE. Després foren elegits alcaldes els socialistes Enric Luján (1983-1997) i Empar Navarro (1997-2011), l'alcaldessa del PP Carmen Jávega (2011-2015) i l'actual alcalde socialista Guillermo Luján, en 2015.

PAG. ESQUERRA

135. Mercat setmanal d'Aldaia a principis de la dècada de 1980 en l'actual plaça de la Constitució / Hans.

PAG. DRETA

136. Vista aèria d'Aldaia en 1978 des del Dipòsit d'Aigua.

137. Antiga Plaça Major d'Aldaia, actual plaça de la Constitució / Hans.

ANNEXOS

120 LA PREMSA CLANDESTINA I DEMOCRÀTICA

124 LA PREMSA VALENCIANA

134 HUMOR GRÀFIC

134. L'HUMOR GRÀFIC DESAFIANT EL PODER

LA PREMSA CLANDESTINA I DEMOCRÀTICA 1973 1977

Impreses en ciclostil o multicopistes manuals, entre 1966 i 1977 s'editaren en terres valencianes més de 90 publicacions clandestines de gran diversitat ideològica ja que trobem revistes publicades per partits vinculats al comunisme ortodox, el socialisme, el carlisme, el republicanisme d'esquerres, la democràcia cristiana i l'anarquisme llibertari.

141. Revista LLUITA editada per l'Organització Universitària del Partit Comunista del País Valencià

Cal situar l'aparició d'aquestes publicacions clandestines en les profundes transformacions que va experimentar l'economia i la societat al llarg dels anys seixanta. La principal conseqüència és l'aparició d'un proletariat que cerca un lloc de treball en les ciutats industrials, produint un augment espectacular de la població. Les comarques de l'Horta Nord i l'Horta Sud veuran augmentada la seua població en un 55'6% entre 1960 i 1975. Nous barris, manca de serveis, especulació urbanística, dolentes condicions de vida i desarrelament social. Això implicarà l'aparició de la protesta i el reviscolament del moviment obrer. A l'Horta Sud es difonen les revistes clandestines *Parlem* (1966), *Tribuna Ascasa* (1969), *Pla de Quart Popular* del FRAP (1971), *La veu del Camp* (1972-1976) del PCE o *Avant* (1974) de CCOO.

Durant la Transició van persistir bastants d'aquestes publicacions en una situació de semiclandestinitat, almenys fins a 1978. Sols unes poques revistes acabaren integrant-se en la legalitat anys després de la mort de Franco. Publicacions com *Ho volem tot* de Germania Socialista (1975-1977), *El Poble Valencià* (1975-1978) del PSPV, *La causa del poble* (1972-1981) del MCPV, *Lluita* (1968-1977) de l'Organització Universitària del PCPV, *Llibertat* (1976-1977) de la Joventut Comunista del País Valencià-PCE, *Amunt* (1977-1978) de la Lliga Comunista Revolucionària, *Aplec* (1977) de Jove Germania, *Hacia el Socialismo* del Partido del Trabajo de España, *La Veu Obrera* (1977) del Partit Comunista dels Treballadors, *Terra Ferma* del Partit ^{Carlista} Carlista Valencià i *Acció* de l'UDPV, entre altres, hagueren de sobreviure a l'ostracisme oficial. Un relegament que acabarà amb l'aprovació de la carta constitucional de 1978.

PAG. ESQUERRA

142. APLEC. Revista de Germania Socialista, grup polític valencià d'orientació socialista fundat en 1970 per Josep Vicent Marqués.

143. EINES. Revista d'orientació comunista del Partit Socialista d'Alliberament dels Països Catans (PSAN) de la comarca de l'Horta.

PAG. DRETA

144. LA CAUSA DEL POBLE. Butlletí del Moviment Comunista del País Valencià (MCPC). La revista critica els Pactes de la Moncloa, acords sobre reforma de l'economia i actuació jurídica i política del Govern, signats pels líders polítics de la Transició en el Palau de la Moncloa el 25 d'octubre de 1977.

SAÓ

Any VIII. Núm. 64

Desembre 1983

125 ptes.

POLITICA LINGÜÍSTICA (La Llei d'Alacant)

LA PREMSA VALENCIANA

Durant la Transició va haver una eclosió de premsa valenciana que actuà al marge dels grans diaris: *Mediterráneo*, *Levante*, *Las Provincias* i *Información*. La característica fonamental d'aquesta nova premsa és la seua diversitat temàtica i la seua difusió limitada. Es tracta de publicacions majoritàriament escrites en valencià, però també hi ha bilingües i en castellà. Revistes que van canalitzar les inquietuds democràtiques de la preautonomia valenciana.

Aquesta premsa, en la seua immensa majoria, va reivindicar les llibertats democràtiques i l'Estat de dret, la consecució de l'autogovern, la normalització del valencià, el fet comarcal com a element de vertebració del territori i el foment de la cultura valenciana en totes les seues vessants.

Des de l'aparició en 1976 de *Saó* -la primera revista escrita íntegrament en valencià de l'actual democràcia-, fins l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia l'any 1982, van aparèixer més d'un centenar de publicacions periòdiques de tota mena. Setmanaris d'informació general com *Dos y Dos* (1976-1977) i *Valencia Semanal* (1977-1980). Revistes literàries com *Llir entre cards*, *L'Horabaixa* i *Daina*. Publicacions de cultura i pensament com *Arguments*, *Trellat* i *L'Espill*. Premsa local i comarcal com *La Marina*, *Traiguera*, *El*

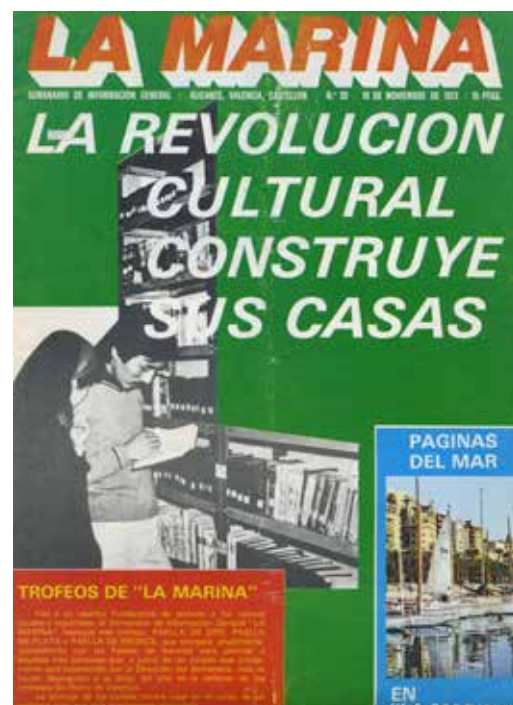
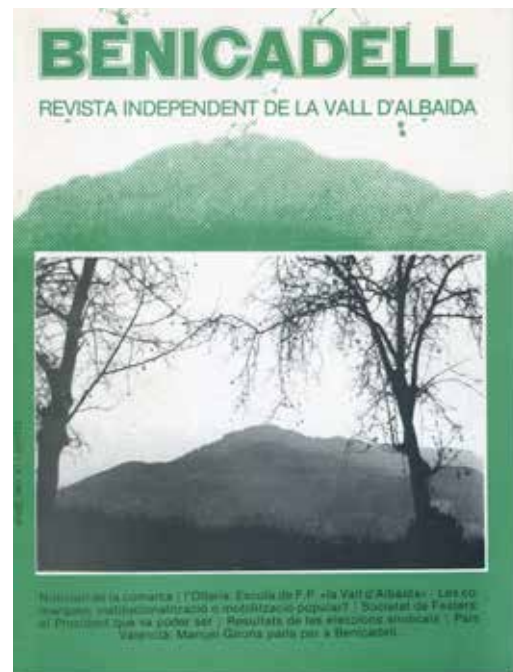
Diariet de Vinaròs, *La Veu de Lliria*, el mensual *L'Horta*, *L'Andana de l'Alcúdia*, o *Benicadell* i *El Tendur* de la Vall d'Albaida. Revistes culturals i veïnals locals com *Quaderns de Pego*, *Rella de Vila-real*, *El Greixero* de Vinalesa, *Raons de Picassent*, *Horta de Massanassa*, *La Closa* de Xirivella o *Arrel d'Aldaia*. I fins i tot premsa satírica com *El Pardalot engabiat*.

Igualment, van sorgir revistes religioses com *La Paraula Cristiana*, agrícoles com *Agricultura Jove* i *Camp Valencià*, ecologistes com *La Casa Verda* i *Amics de l'Horta*, el còmic infantil en valencià *Camacuc* o periòdics d'ensenyament com *Allioli* i *El Full* de la Nostra Escola Comarcal. I altres més. Publicacions totes elles vinculades al valencianisme democràtic que es van fer ressò de l'efervescència autonomista. Hi van haver també publicacions -com *Murta* o *Som*- situades en l'òrbita del valencianisme conservador regionalista.

Unes poques d'aquestes revistes encara continuen publicant-se, com ara *Saó*, *L'Espill* o *Allioli*, però la majoria d'elles tingueren una trajectòria curta i van desaparèixer per no aconseguir un mercat fidel de publicitat i de lectors.

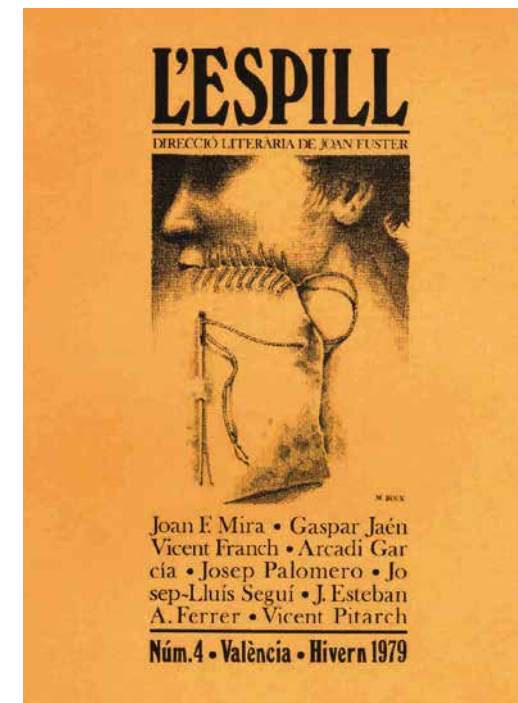
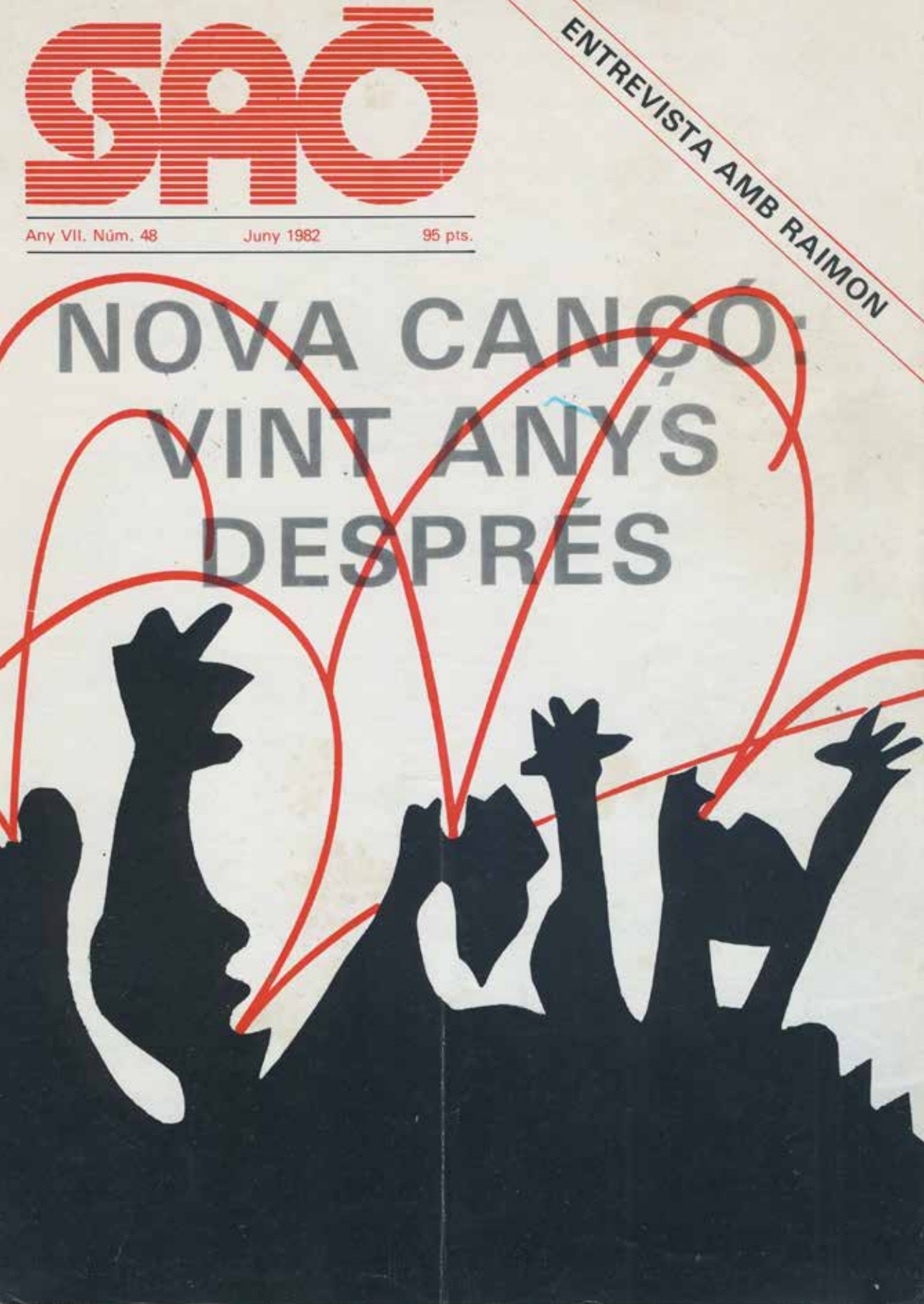
PAG. ESQUERRA

145. SAÓ. Número especial dedicat a la Llei d'Ús i Ensenyament en Valencià (LUEV), aprovada el 23 de novembre de 1983 a Alacant. Llei emblemàtica de l'autonomia valenciana la qual oficialitza l'ús del valencià en tots els àmbits.

PAG. ESQUERRA
 146. TORRENT. Butlletí informatiu i cultural editat per la Fundació Instituto Pro-Desarrollo de Torrent entre 1978-1981.
 147. BENICADELL. Revista d'informació comarcal de la Vall d'Albaida fundada en 1981 per Valerià Miralles.
 148. Revista d'investigació QUADERNS DE PEGO (1976).
 149. LA MARINA, setmanari regional d'informació general editat a Benidorm (1974).

PAG. DRETA
 150. El Tendur. Abril-Maig, 1980.
 151. Revista AGRICULTURA JOVE.
 152. LA VEU DE LLÍRIA. Periòdic d'informació local editat per Associació de Veïns de Llíria entre 1978 i 1983.

PAG. ESQUERRA

153. Revista SAO. Número dedicat al vinté aniversari de la Nova Cançó (1982).

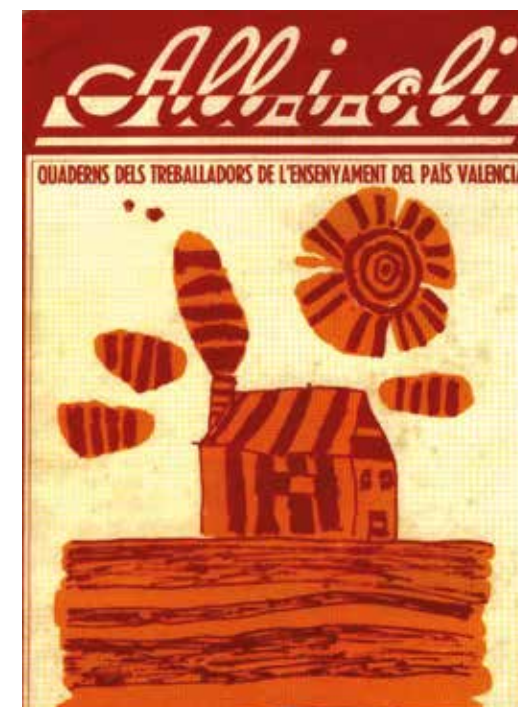
PAG. DRETA

154. TREL·LAT. Revista de cultura i política editada a València per Eliseu Climent durant 1980-1982.

155. L'ESPILL. Revista de pensament, cultura i assaig fundada per Jona Fuster en 1979. En l'actualitat continua publicant-se per la Universitat de València.

156. ALLIOLI. Publicació especialitzada en educació fundada en 1979 pel Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament (STE-PV). Continua publicant-se en l'actualitat.

Joan Fuster

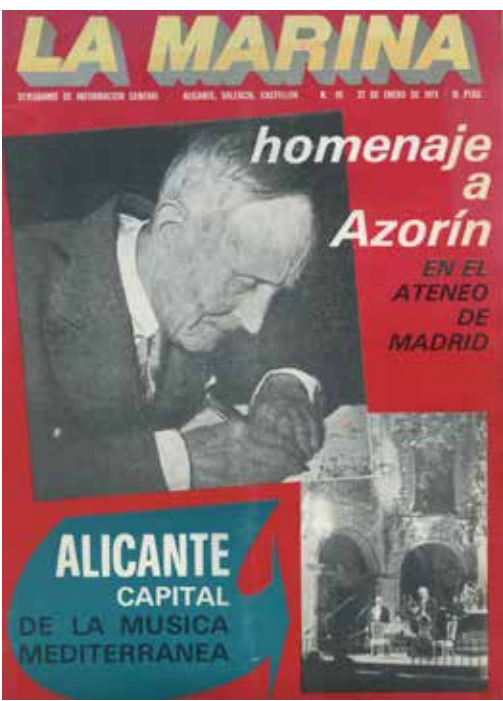
157. EL PARDALOT ENGABIAT. Periòdic satíric fundat per Ramón Galiana, editat a València durant 1983-1984.

158. CAMP VALENCIÀ. Revista bilingüe editada per la Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià a partir d'abril de 1977.

Eliminar imatge LA VEU DE LLÍRIA (està repetida) i substituir per la portada de LA FINESTRETA, amb el següent peu de foto:

159. Revista LA FINESTRETA, fundada en 1977 a Castalla (l'Alcoià) pel Centre Cultural Castellut.

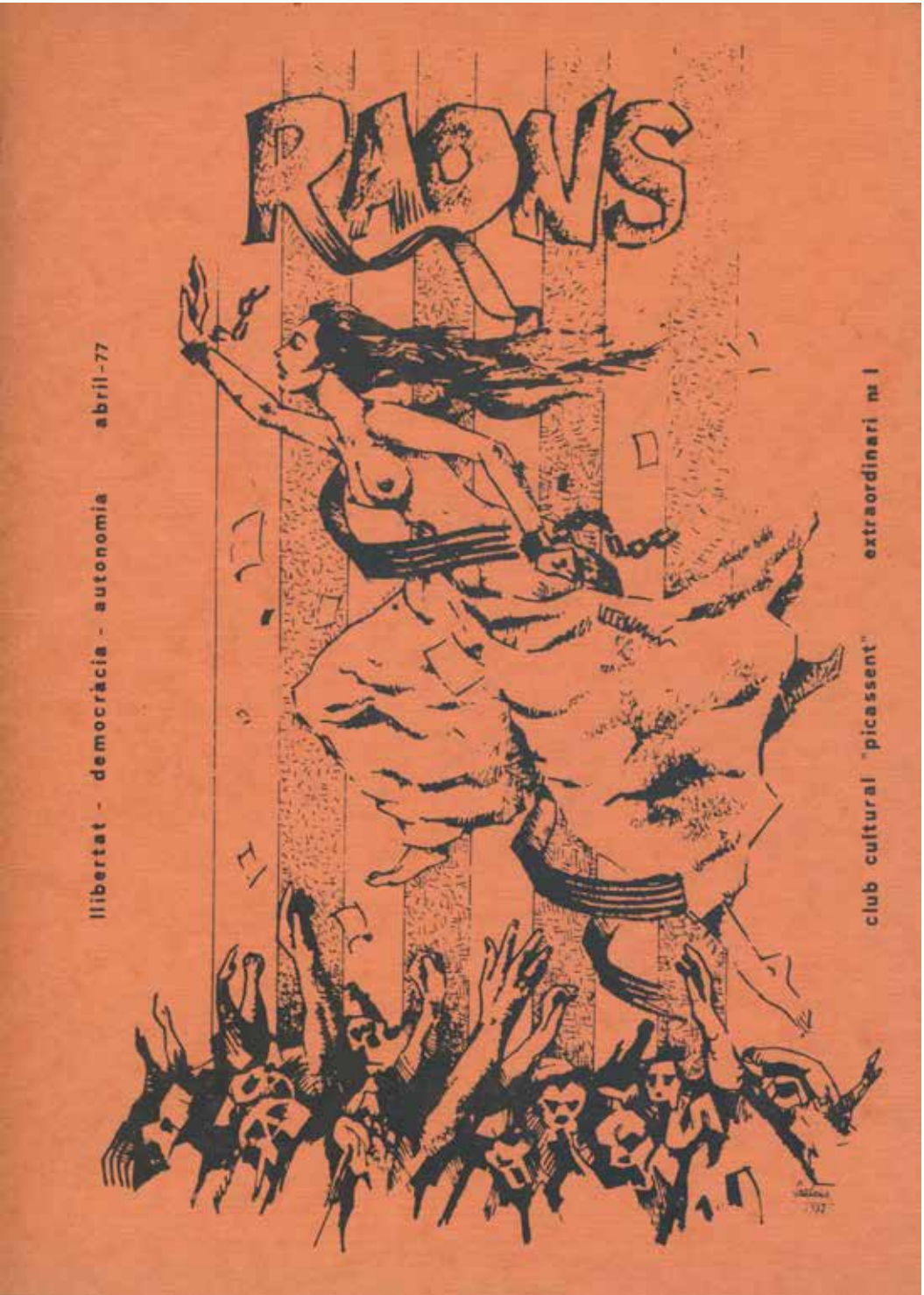
Eliminar imatge LA MARINA (està repetida) i substituir per la portada de AMICS DE L'HORTA, amb el següent peu de foto:

AMICS DE L'HORTA. Revista d'ecologia i medi ambient editada a Alboraya entre els anys 1980 i 1982.

PAG. ESQUERRA
159. LA VEU DE LLÍRIA. Periòdic d'informació local editat per Associació de Veïns de Lliria entre 1977 i 1979.
160. La Marina. Gener, 1974.
161. LA CLOSA. Revista de cultura editada a Xirivella (l'Horta Sud) durant 1978-1981 pel Cercle Ramon Muntaner.

PAG. DRETA
162. RAONS. Revista d'informació cultural editada a Picassent (l'Horta Sud) entre els anys 1968-1993.

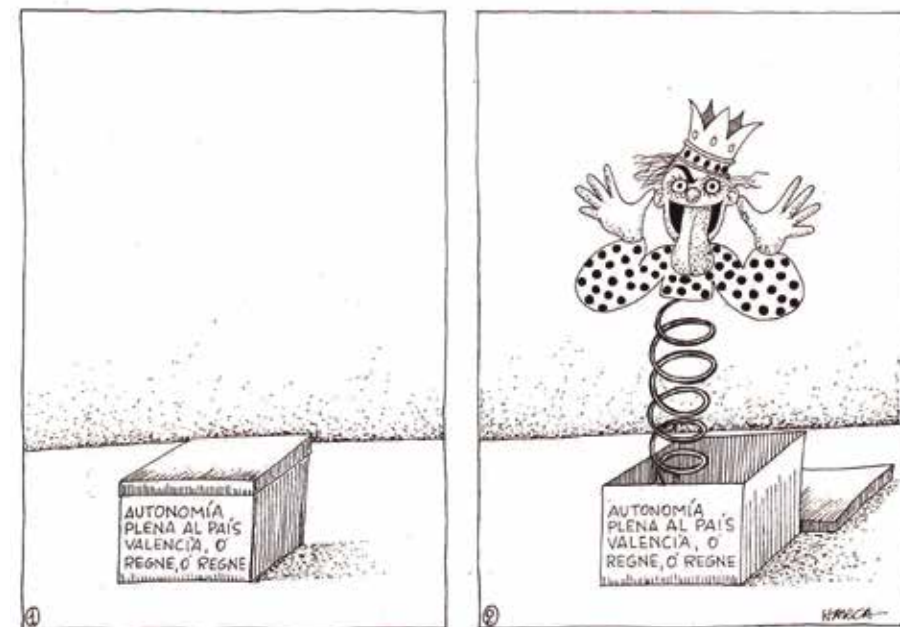
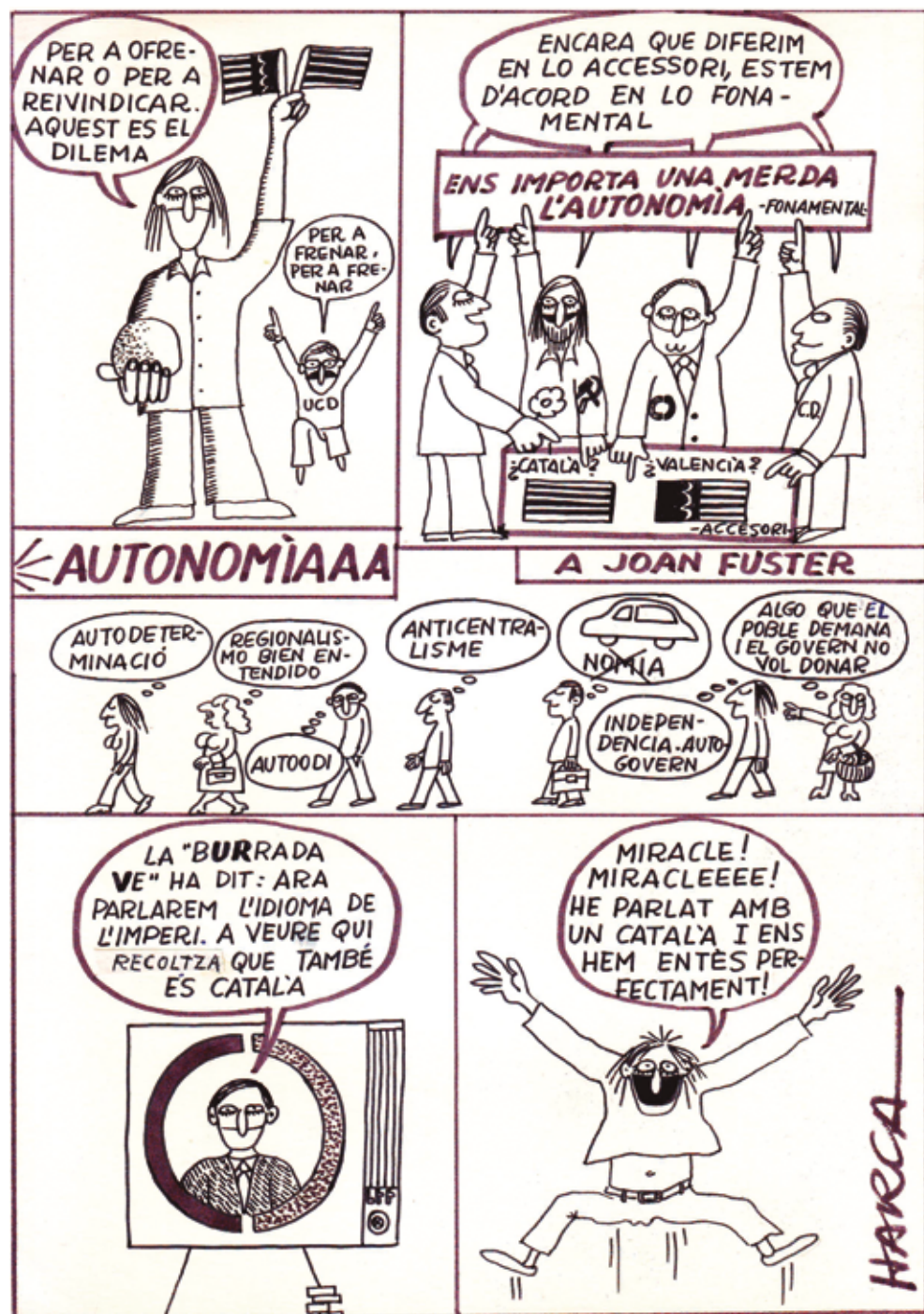
L'HUMOR GRÀFIC DESAFIANT EL PODER

La premsa és un espill que es col·loca en el camí dels fets històrics sobre els quals pretén influir. L'humor gràfic va estar molt present en la premsa de la Transició. La sàtira que desaprova o critica les arbitrietats del poder. Un dels dibuixants d'humor més destacats de la Transició valenciana és HARCA, pseudònim de Juli Sanchis Aguado, nascut a Picassent. Entre 1968 i 2018 ha publicat centenars de vinyetes i caricatures en més de trenta diaris i revistes. Els seus dibuixos han estat presents en les mostres d'humor gràfic de més de 30 països. L'humor d'HARCA és mordaç, afilat i fornit de denuncia i critica contra les malifetes dels poderosos, presents sobretot en el món de la política, l'economia i la religió. L'humorista és especialment sardònic amb els abusos dels governs, el fonamentalisme religiós o l'avarícia dels rics. El seu humor és polític, però també social, cultural i quotidià. En el període de la preautonomia valenciana va plasmar en ^{els seus} els seus dibuixos tota classe de problemàtiques en els diaris Levante i Pueblo, i les revistes *Saó*, *Dos y Dos*, *Valencia Semanal*, *Raons*, *Camp Valencià*, *Vida Cooperativa*, *L'Horta*, *Cal Dir*, *Agricultura Jove* i *El Pardalot* engabiats, entre altres. HARCA es rebel·la contra la corrupció i tota mena d'injustícies, les guerres, la violència, la pobresa, la vulneració dels drets humans i els atacs a la cultura i la pau. I és solidari amb les lluites obreres, la normalització del valencià i les demandes de llibertat d'un heterogeni moviment social que brega per la democràcia i els drets socials.

Pueblo, en cursiva

Levante, en cursiva

Pardalot engabiats, en cursiva

PAG. ESQUERRA
163. Raons. Setembre, 1979.

PAG. DRETA
164. Raons. Maig, 1981.
165. Pueblo. Setembre, 1976.

Raons, en cursiva

Raons, en cursiva

PAG. ESQUERRA
166. Raons. Juny, 1977.

PAG. DRETA
167. Valencia Semanal. Abril, 1980.

Valencia Semanal, en cursiva

Valencia Semanal, Raons, Vida Cooperativa, Levante, en cursiva

PAG. ESQUERRA
168. Valencia Semanal. Gener, 1980.

PAG. DRETA
169. Raons. Juny, 1982. Manifestació 'blavera' a Picassent.
170. Vida Cooperativa. Octubre, 1975.
171. Levante. Noviembre, 1976.

172. Dos y Dos. Març, 1977.
 173. Camp Valencià. Agost, 1977.
 174. Saó. Març, 1980. Adolfo Suárez: peix marroquí per taronges.

Dos y Dos, Camp Valencià, Saó, en cursiva

Vida Cooperativa, Valencia Semanal, en cursiva

175. Vida Cooperativa. Febrer, 1977.
 176. Valencia Semanal. Desembre, 1979.

177. Raons. Abril, 1979.

Raons, en cursiva

Saó, en cursiva

178. Saó. Novembre, 1979.

178. Saó. Novembre, 1979. Crítica a la violència de l'extrema dreta en la Batalla de València.

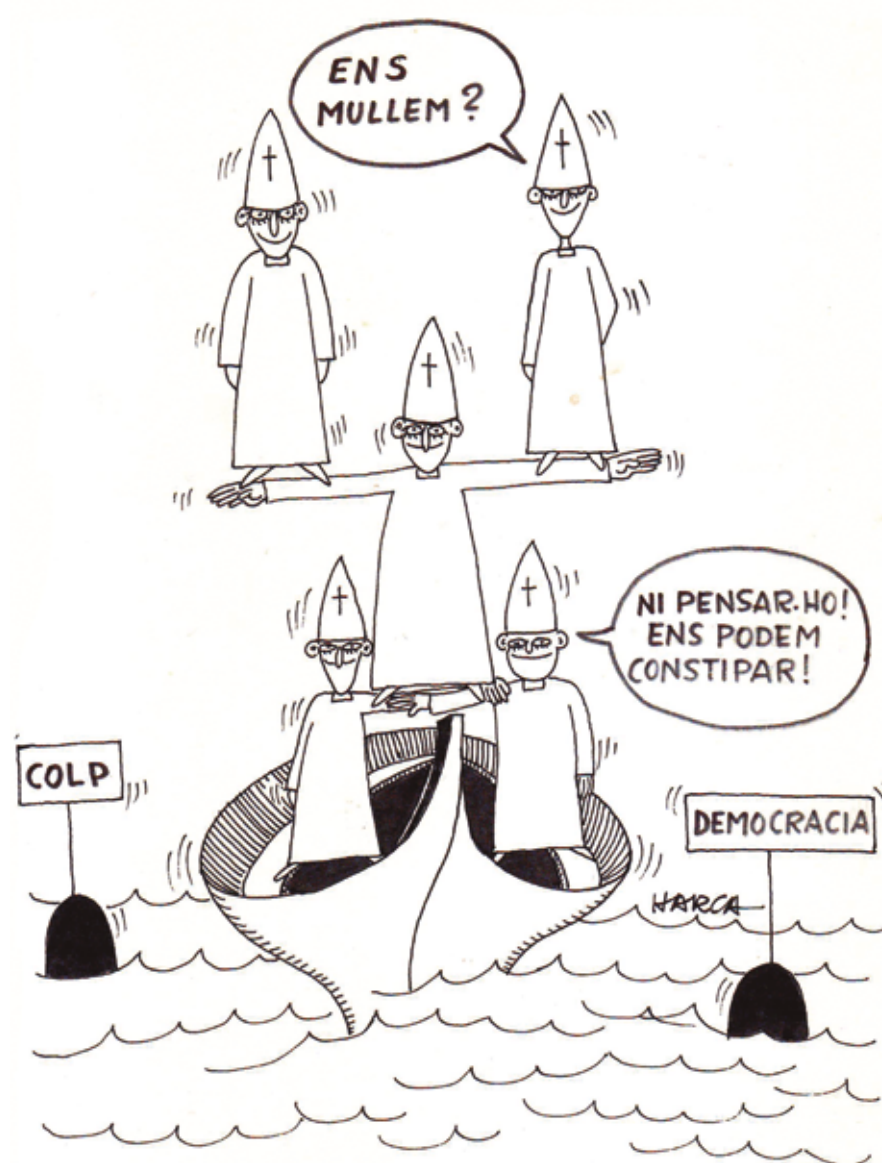

Cal Dir, Camp Valencià, Raons, en cursiva

PAG. ESQUERRA
179. Inèdit, 23F 1981.
180. Cal Dir. Maig, 1977.
181. Camp Valencià. Novembre, 1977.
182. Juliol, 1982.

PAG. DRETA
183. Raons. Octubre, 1978. Al·legoria
humorística de la Batalla de València.

L'Horta, Saó, en cursiva

PAG. ESQUERRA

184. Horta. Juny, 1981. Crítica a la 'política de campanar' als municipis de la comarca.

PAG. DRETA

185. Saó. Març, 1981. Crítica a la postura ambigua de l'Església valenciana durant la transició a la democràcia.

186. Raons. Agost, 1977.

Raons, en cursiva

187. Raons. Gener, 1979. Al·legoria a les eleccions municipals, convocades el 3 d'abril de 1979.

Raons, en cursiva

Afegir

FOTOGRAFIA

Josep Vicent Rodríguez, Hans, Ana Torralba, Paco Narváez, Manuel Pérez Barriopedro, Luis Vidal, Labrandero, EFE, El País, Mancomunitat de l'Horta Sud, Fundació Horta Sud, Arxiu Saó.

ARXIUS

Arxiu de la Fundació Horta Sud

Arxiu Municipal d'Aldaia

Arxiu de la revista Saó

Arxiu de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud

Arxiu personals de Rafael Jara Pozuelo, Francesc Martínez Sanchis, Alfred Ramos, Pilar Rodríguez i Juli Sanchis Aguado (Harca)

Eliminar Pilar Rodríguez

Afegir Víctor Fuentes

Hemeroteca Municipal de València

Afegir: Hemeroteca de la Biblioteca Valenciana

HEMEROTECA

Periòdics i Revistes:

7 Dies de la comarca (Torrent), Annals de l'Ideco (Alaquàs), All-i-oli (València), Avui (Barcelona), Cambio 16 (Madrid), Cuadernos para el diálogo (Madrid), Cal Dir (València), Diario de València (València), Dos i Dos (València), El País (Madrid), El Poble Valencià (València), El Temps (València), Escola d'Estiu del PV (València), Frontissa (Barcelona), Generalitat (València), Las Provincias (València), Levante-El Mercantil Valenciano (València), L'Horta (Catarroja), Papers de l'Horta (Torrent), Oriflama (Vic), Saó (València), Serra d'Or (Barcelona), Torrent (Torrent), Triunfo (Madrid), Valencia Semanal (València).

Afegir Saó (València).

BIBLIOGRAFIA

ALBIÑANA, J. L. (2003) "El compromiso autonómico", València, Revista valenciana d'estudis autonòmics, núm. 41/42, pp. 312-331.

BALDÓ, J. i d'altres (1990) *Història del País Valencià. Època Contemporània*, Barcelona, Volum V. Edicions 62.

BARRERA, C. (1995) *Periodismo y franquismo. De la censura a la apertura*, Barcelona, Ediciones Internacionales Universitarias.

BLANCO, J. (2010) *35 anys fent camí. El sindicalisme autònom i assembleari en l'ensenyament al País Valencià*, València, STE.PV.

BUSQUETS, J. i altres (1981) *El golpe. Anatomía y claves del asalto al congreso*, Barcelona, Ariel.

DDAA (1977) *Conclusiones de la 1a Escola d'Estiu del País Valencià*, València, Quaderns Tres i Quatre.

DDAA (1978) *Cien días del Consell*, València, El Consell.

DDAA (1996) *Memoria de la transición*, Madrid, Diario El País.

LLORENÇ, A. (2003) "Una esperança frustrada (Fa 25 anys, i a Morella, s'inicià el procés autonòmic", València, Revista valenciana d'estudis autonòmics, núm. 41/42, pp. 33-42.

LLUCH, E. (1976) *La via valenciana*. València: Tres i Quatre. Reedat en 2003 per l'Editorial Afers.

MARTÍNEZ SANCHIS, F (2009) "La tancada dels alcaldes a Quart de Poblet", Torrent, Papers de l'Horta, 29.

— (2016) *Prensa valencianista. Repressió, resistència cultural i represa democràtica (1958-1987)*, València, Servei de Publicacions de la Universitat A. de Barcelona.

— (2016) *La revista Saó. Cristians i esquerrans nacionalistes (València)*, Publicacions de la Universitat de València.

— (2022) *Fundació Horta Sud. (1972-2022). 50 Anys fomentant l'associacionisme, la cultura i el desenvolupament de la comarca*, Albal, Inèdit.

PEIRÓ, J. (1997) "Aldaia, espai de civilitzacions en diàleg", Torrent, papers de l'Horta.

RAMOS, A. i MARTÍNEZ F. (1997) *La premsa local i comarcal de l'Horta Sud (1976-1996)*, Torrent, Ideco de l'Horta Sud.

— (2003) *Temps de foscor. La premsa de l'Horta Sud en el franquisme (1939-1975)*, Catarroja, Col·lecció Josep Servés.

RAMOS, A. (2020) "L'Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud", Barcelona, Frontissa.

SANZ DÍAZ, B. i FELIP, J. M. (2006) *La construcció política de la Comunitat Valenciana*, (València), Institució Alfons el Magnànim.

SANZ DÍAZ, B. (1996) *L'oposició universitària al franquisme. València 1939-1975*, València, DISE, Universitat de València.

SANZ, J. (1982) *La cara secreta de la política valenciana. De la predemocràcia al Estatuto de Benicàssim*, València, Fernando Torres editor.

SERRA, X. (2009) "Josep Maria Soriano Bessó, cooperativista" a *Biografies parcials. Els 70 al País Valencià*. Catarroja: Editorial Afers.

SOLER, V. (2007) "Els 10 d'Alaquàs", a *La Fundació Ernest Lluch i Alaquàs*. Alaquàs, Ajuntament d'Alaquàs.

VIADÉL, F. (2012) *Valencianisme l'aportació positiva. Cultura i política al País Valencià 1962-2012*, València, PUV, Universitat de València.

Rafael Jara Pozuelo

Juli Sanchis Aguado (Harca)

Víctor Fuentes

Francis López

Francesc Martínez

Victòria Navarro

[Eliminar d'aquesta pàgina els AGRAÏMENTS i posar-los en la solapa on van els CRÈDITS.](#)

RAFAEL JARA POZUELO / DOCUMENTALISTA

Bibliotecari de la Biblioteca Pública Municipal d'Alpera (Albacete). Va nàixer a Alpera en 1958, però fins als 33 anys va viure a la ciutat de València, on va estudiar la diplomatura de professor d'EGB a l'Escola de Magisteri. No ha exercit com a docent. Després de treballar en diversos llocs va guanyar la plaça de bibliotecari al seu poble natal, on porta 31 anys vivint dedicat als llibres i mostrant als visitants del poble «La Cueva de la Vieja» d'Alpera, un dels 700 conjunts pictòrics d'Art Rupestre Llevantí declarats Patrimoni Mundial per la UNESCO. Ha sigut col·leccionista des de la seua infantesa. La major part de la documentació d'aquest catàleg i exposició (propaganda electoral i publicacions periòdiques) són una part de la seua afició com a col·leccionador de materials d'un interès històric durant la seua estada a València.

ALFRED RAMOS GONZÁLEZ / COMISSARI

Mestre, investigador i escriptor, nascut a Castelló d'Empúries el 1952. Membre fundador de l'Associació per a la Correspondència i la Impremta Escolar i del Moviment Cooperatiu d'Escola Popular del PV, va participar en l'organització de les primeres Escoles d'Estiu del País Valencià (1976-1978). Els seus treballs com mestre inclouen els llibres de llengua Sambori, Raïm de pastor i les sèries Baladre, Alimara i Ortografia. Treball sistemàtic. En col·laboració amb Francesc Martínez, ha escrit La premsa local i comarcal de l'Horta Sud (1976-1996) i Temps de foscor: La premsa de l'Horta Sud en el franquisme (1939-1975). Com a autor

de creació ha publicat El llibre de Pau amb Mª Victòria Navarro, El fantasma del carrer Cavallers i Presoners a les Torres de Quart. És autor de diversos llibres sobre el freinetisme, entre ells El moviment Freinet valencià (1931-1939). Ha escrit vora 400 articles en Papers de l'Horta, Que y donde, Levante-EMV, El Punt, El Temps, Mètode i la revista Saó, de la qual és membre del consell de redacció i responsable de la secció de cinema. Ha rebut els premis Joanot Martorell (1978), Raquel Payà (1990), Premi d'Investigació de l'Horta Sud (1996) i el Benvingut Oliver d'Investigació Històrica (2002), així com la Medalla de Plata de la Vila de Picanya (2003), el Premi Guaix d'Escola Valenciana (2011), XVII Jaume I de l'Alcúdia (2012), el Baldiri Reixac (2015) i el Joan Lluís Vives (2020).

JOSEP VICENT RODRÍGUEZ / FOTÒGRAF

Naix a Meliana en 1948. Estudià Belles Arts a València en l'especialitat escultura. Es decantà per la fotografia. Actiu antifranquista, va publicar les seues primeres instantànies en la revista Cal Dir. Més tard es convertí en reporter gràfic de Valencia Semanal. Durant la Transició va col·laborar també en la Cartelera Turia, Interviu, La Calle, Saó, El Independiente, El Periódico de Catalunya i Tiempo. El treball en aquests periòdics li va permetre captar personatges i moviments polítics i socials que formen part de la història valenciana. Incorporat al servei de premsa i a l'Arxiu General de la Diputació de València, una llarga llista de llibres i exposicions recullen les seues fotografies, com algunes de les que figuren en el present catàleg i exposició.

JULI SANCHIS AGUADO, HARCA / HUMORISTA GRÀFIC

Humorista gràfic nascut a Picassent en 1942. Comença en 1968 en periòdics que aspiraven a la democràcia. Va publicar en diaris de la dictadura que a finals dels anys setanta encetaren certa línia oberturista, com Levante i Pueblo, i en revistes democràtiques de la Transició com Raons, Agricultura Jove, Camp Valencià, Dos y Dos, Saó, El Corcó, El Pardalot engabiado, L'Espill, Alliolí, Lluitar i Camacuc, a més del Diario de Valencia, Noticias al Día, Cal Dir, Generalitat, La causa del poble, Trellat, L'Horta i l'emblemàtica Valencia Semanal. Publicacions d'on prové bona part de les vinyetes d'humor d'aquest catàleg i exposició. L'humor d'HARCA és afilat i mordaç, el seu objectiu principal no és agredir sinó desemmascarar, denunciar i desvetllar. Un estil que ha mantingut inalterable en més de 40 periòdics on ha col·laborat fins al moment present.

